

# HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 21. TRAVNJA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 166

## INTERVJU



STJEPAN SKENDEROVIĆ

O nostalgiji je bolje  
ne misliti i ne govoriti

## UPIS NA MATERINJEM JEZIKU, A ŠTO DRUGO?

**"Vodeni ponediljak"**



**Hajduk – Dinamo 1:0**  
**Pirova pobjeda**

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828







**Izdanja nakladničke djelatnosti NIU "Hrvatska riječ"**

**OSNIVAČ:**

Hrvatsko nacionalno vijeće

**IZDAVAČ:**Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,  
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,  
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,  
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,  
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK  
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

**REDAKCIJA:**Ivan Andrašić (Podunavlje),  
Davor Bašić Palković (kultura),  
Dušica Dulić (politika),  
Jasminka Dulić (politika),  
Dražen Prčić (sport i zabava),  
Zdenko Samaržija (povijest),  
Nada Sudarević (fotografije),  
Željka Vukov (društvo),**TEHNIČKI UREDNIK:**Thomas Šujić  
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**ADMINISTRACIJA:**Zdenka Sudarević  
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55  
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,  
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje  
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,  
po Službenom glasniku broj 140  
od 1. siječnja 2005.

# Iskoristimo pravo

**I**ovoga je proljeća upis budućih prvaša u prve razrede osnovne škole jedan od središnjih događaja za svakog roditelja. Od kada je prije skoro četiri godine i Hrvatima u Srbiji priznato pravo da svoju djecu školuju na materinjem jeziku, među našim se svijetom neprestano provlači dvojba – upisati dijete u hrvatski, ili ipak u srpski odjel.

Puno je razloga zbog kojih se ovo pitanje neminovno i uvijek iznova postavlja. No, još je više razloga zbog kojih bi odgovor trebao biti jasan i nedvojben: našu djecu u naše škole (odjele). Jer, obrazovanje na materinjem jeziku jedan je od stupova razvoja nacionalnog bića svake mlade osobe i nezamjenjivi je dio upoznavanja samoga sebe, kolektiviteta kojem se pripada, vlastite prošlosti i budućnosti. Ukratko – izostanak učenja materinjeg jezika od malih nogu, nenadoknativ je gubitak u duhovnom i svakom drugom razvoju svake individue.

Kada su, davno i daleko bilo, ove i okolne prostore zadesili događaji koje bismo najradije potisnuli na najdublje dno memorije, nerijetko su ljudi-žrtve, svjedočeći o strahotama i progonu, postavljali uvijek isto pitanje: zašto su nam to uradili, pa po čemu se mi razlikujemo od njih? Ima situacija kada nikakav trud, da se čovjek utopi u masu, da ostane neprimjetljiv i da ne bude drugačiji od ostalih, ne ostvaruje cilj. Ako čovjek sam ne želi vidjeti razliku, vidjet će je netko drugi. Jednostavno zato, što razlika postoji i ona je na vidjelu bez obzira želio to netko prikriti ili ne.

Država je svojim proeuropskim iskorakom 2002. godine omogućila Hrvatima u Srbiji da se pod ravnopravnim uvjetima razvijaju kao manjinska nacionalna zajednica, sa svim prednostima koje takav status predmnijeva. Obrazovanje na hrvatskome jeziku, koje ona nudi, potpuno je regularno obrazovanje, po državnom planu i programu, kao i obrazovanje na bilo kojem priznatom jeziku – bilo većinskom, bilo manjinskom. Između ostalog, i zbog zastupljenosti u školskome sustavu, hrvatski je jezik od strane SiCG prihvaćen Europskom poveljom o manjinskim ili regionalnim jezicima.

Već četiri godine, dakle, školovanje na materinjem, hrvatskom jeziku na bačkim i srijemskim prostorima nije stvar politike, nego normalnog i poželjnog odnosa države i nacionalne zajednice. To još ne znači da se sporadičnim politiziranjem, kako izvana tako i iznutra, lagani dječji koraci tu i tamo ne pokušavaju sapleti, ali na nama je da i sami nešto učinimo. Imamo li svijesti o samima sebi i vlastitoj pripadnosti, ili nemamo. Odgovor na ovo pitanje zapravo je odgovor na puno drugih pitanja, na koja u idućem razdoblju moramo dati nekakav odgovor.

Z. P.

**U hrvatski odjel, zna se!**



ČETVRTAK, 13. 3.

## Montaža?

Televizijska snimka austrijskog ORF-a o strijeljanju trojice vojnika bivše JNA koji se koncem lipnja 1991. pokušavaju predati slovenskim snagama na graničnom prijelazu Holmec je »montaža« i »ne odgovara stvarnom događaju«, objavila je slovenska vlada.

## Prosvjed

Slovenski premijer Janez Janša je u telefonskom razgovoru s predsjednikom srbijske vlade Vojislavom Koštunicom prosvjedovao zbog protuslovenske kampanje u Srbiji oko slučaja »Mercator« i navodnog ratnog zločina počinjenog na graničnom prijelazu Vič-Holmec nad vojnicima bivše JNA u vrijeme rata za osamostaljenje Slovenije u lipnju i srpnju 1991.



## Koordinacija

U Kninu je osnovana Koordinacija Vijeća srpske nacionalne manjine Šibensko-kninske županije, koju tvore Vijeća srpske nacionalne manjine iz Knina, Kistanja, Biskupije, Civljana i Ervenika. Za predsjednika je izabran Dragan Jerković iz Knina, a zamjenik je Dmitar Gojko iz Biskupije.

Cilj osnivanja je usklađivanje i unapređenje zajedničkih interesa i prenošenje dijela ovlasti u skladu s člankom 31. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, stoji u priopćenju s utemeljiteljske sjednice Koordinacije.

»Planira se uvođenje programa za srpsku nacionalnu manjinu na Hrvatskom radio Kninu, a među prvim su zadacima uvođenje nastave iz srpskog jezika i kulture u osnovne i srednje škole te postavljanje internetske stranice županijske Koordinacije Vijeća srpske nacionalne manjine«, kaže se u priopćenju.

Osnivanje županijske Koordinacije Vijeća srpske nacionalne manjine poduprla je gradonačelnica Josipa Rimac i predstavnici općinskih vlasti Kistanja, Biskupije, Civljana i Ervenika. Na utemeljiteljskoj sjednici nazočili su i predstavnici Misije OEES-a Valeriu Florean i Momir Vukmirović.

PETAK, 14. 3.

## Podsjećanje

Banjalučki biskup dr. Franjo Komarica u poruci povodom Uskrsa pozvao je sve kršćane da pomažu »ljudima koji ne pripadaju našoj naciji, vjeri, jeziku i kulturi, koji su u težim socijalnim, zdravstvenim ili društvenim i političkim prilikama nego mi«.

Biskup je podsjetio da se gotovo ništa nije promijenilo glede povratka izbjeglih i prognanih Hrvata, odnosno da se od njih 220 tisuća, koliko je u BiH živjelo prije rata, vratilo tek 13 posto, a u banjalučku biskupiju manje od tri posto.

Biskup Komarica je posebice apelirao na najviše dužnosnike Republike Srpske i grada Banje Luke da Hrvatima vrte zgradu Hrvatskog doma čime bi pokazali spremnost da pomognu povratak Hrvata.



## Bakali

U Prištini je preminuo Mahmut Bakalli (70), jedan od najviših političkih dužnosnika Kosova sedamdesetih godina prošlog stoljeća a u novije doba bio je zastupnik kosovskog parlamenta i savjetnik premijera. Bakalli je obnašao visoke dužnosti u nekadašnjem Savezu komunista na Kosovu i u Srbiji a bio je i član Centralnog komiteta SKJ. Iz politike se povukao 1981. godine poslije masovnih prosvjeda studenata na Kosovu, nezadovoljan represivnim mjerama koje su tadašnje vlasti

provele na Kosovu.

Poslije okončanja oružanih sukoba na Kosovu 1999. godine vratio se u politički život kao član najužeg vodstva stranke Alijanse za budućnost Kosova. Sudjelovao je u nekoliko misija koje su uzaludno pokušavale zaustaviti albansko-srbijanski sukob na Kosovu i zauzimao se za međunarodnu intervenciju. Bio je i prvi svjedok na suđenju Slobodanu Miloševiću pred Haškim sudom.

SUBOTA, 15. 4.

## Bajakovo

Djelatnici policije i carine spriječili su na graničnom prijelazu Bajakovo pokušaj ilegalnog unošenja u Hrvatsku 2,2 kilograma heroina, potvrdila je vukovarsko-srijemska policija.

Prema podacima iz policije, drogu je u osobnom automobilu zagrebačkih registrijskih oznaka u Hrvatsku pokušao unijeti punoljetni hrvatski državljanin protiv kojega će policija podnijeti kaznenu i prekršajnu prijavu.



## Nedostatak dokaza

Bivši pripadnik paravojne jedinice »Škorpion« Dejan Demirović pušten je iz pritvora u Beogradu nakon što je tamošnje tužiteljstvo odustalo od optužbe za sudjelovanje u ratnom zločinu na Kosovu 1999. godine, zbog nedostatka dokaza.

Demirović je prošle godine izručen iz Kanade, gdje je pobjegao 2001. godine.

Za isti zločin, ubojstvo 14 albanskih civila, među kojima je bilo i djece, te ranjavanje šestoro albanske djece u Podujevu na Kosovu u ožujku 1999. godine, prošle godine na 20 godina zatvora osuđen je pripadnik »Škorpiona« Saša Cvjetan.

NEDJELJA, 16. 4.

## Molitva za mir

Papa Benedikt XVI. pozvao je u svojoj prvoj uskršnjoj poruci na Trgu svetog Petra na mir i štovanje u Iraku, Svetoj zemlji i Africi, te je tražio i mirno rješenje nuklearne krize.

Tijekom jutarnje mise na Trgu svetog Petra pred oko 100 tisuća vjernika, molilo se i na arapskom i kineskom jeziku, a na francuskom se podsjetilo kako tog dana Papa ima 79. rođendan. No cijela misa, a zatim i uskršnja poruka Benedikta XVI. bila je usmjerena na molitvu za mir i suglasje među narodima i vjerama.

»Neka odgovorni u nacijama i međunarodnim organizacijama budu neumorni stvaraoci mira i štovanja ljudske osobe, u etničkim i vjerskim razlikama«, istaknuo je Papa tijekom mise, a onda je u 12 sati otišao na balkon pročelja bazilike svetog Petra odakle je uputio



svoju tradicionalnu Urbi et Orbi poruku »gradu i svijetu« u kojoj je pozvao da se u krizi oko spornog iranskog nuklearnog programa nađe »časno rješenje za sve« i zatim uputio čestitku na 62 jezika.

PONEDJELJAK, 17. 4.

## Rehabilitacija i denacionalizacija

Skupština Srbije usvojila je Zakon o rehabilitaciji, kojim se omogućuje rehabilitacija osoba koje su proteklih desetljeća, na temelju sudske odluke ili bez nje zbog političkih ili ideoloških razloga lišeni života, slobode ili drugih prava.

Zakon se odnosi na vrijeme od 6. travnja 1941. godine do danas.

Za Zakon su glasali zastupnici vladajuće koalicije, zastupnici Socijalističke partije Srbije bili su protiv, dok Srpska radikalna stranka nije sudjelovala u odlučivanju.

Cilj tog Zakona je, kako je objašnjeno, ispravljanje povijesnih nepravdi, a odnosi se na osobe koje su imale prebivalište u današnjoj Republici Srbiji.

Zahtjev za rehabilitaciju može podnijeti svaka zainteresirana fizička ili pravna osoba, a pravo na podnošenje zahtjeva ne zastarijeva. Za donošenje odluka o rehabilitaciji nadležan je Okružni sud u Beogradu.

Zakonom je određeno i da će pravo na naknadu štete i pravo na povrat konfiscirane imovine rehabilitirane osobe biti uređeno posebnim zakonom, a tim budućim aktom bit će regulirano i pitanje imovine oduzete iz drugih razloga, kao što su nacionalizacija ili agrarna reforma.



## Amnestija

Predsjednik Srbije Boris Tadić potpisao je Zakon o amnestiji kojim je omogućeno oslobađanje od odgovornosti za oko 2.500 osoba protiv kojih je Vojska Srbije i Crne Gore podnijela kaznene prijave.

Ministar obrane SiCG Zoran Stanković izjavio je da je Zakonom o amnestiji oko 2.500 mladića oslobođeno od kaznene odgovornosti za izbjegavanje služenja ročništva, ali je naglasio da time nisu oslobođeni vojne obveze.

UTORAK, 18. 4.

## 4 ili 16

Kosovska pregovaračka skupina predložit će osnivanje četiriju novih općina u područjima većinski nastanjenim srpskim stanovništvom na idućem krugu pregovora o budućem statusu te pokrajine, objavili su kosovski pregovarači. Predložit će da se općina Kosovska Mitrovica podijeli na dva dijela. Kosovska Mitrovica – Sjever je trenutno srbijanska enklava, rijekom Ibar fizički odijeljena od južnog dijela grada. Nove općine osnovale bi se i u Gračanici u blizini Prištine, u Rnilugu na istoku Kosova i u Novom Brdu na jugoistoku pokrajine.

Na idućoj rundi pregovora 4. svibnja u Beču, srbijanski pregovarači će zatražiti osnivanje 16 novih općina na Kosovu, u kojima većinu čine Srbi, uključujući i Kosovsku Mitrovicu-Sjever. Također će zatražiti institucionalne veze između srbijanskih općina i Beograda u području obrazovanja, zdravstvene skrbi i kulturi, kao i to da općine budu međusobno povezane.



## Crkve i vjerske zajednice

Pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava SiCG Jelena Marković izjavila je kako su pojedine odredbe Prijedloga zakona o crkvi i vjerskim zajednicama, o kojem raspravlja srbijanski parlament, u suprotnosti s Europskom konvencijom o ljudskim pravima.

»Najveću brigu sa stajališta ljudskih prava izaziva nejednakost crkava i vjerskih zajednica, a samim tim i građana, što je protivno članku 9. Europske konvencije o ljudskim pravima«, rekla je Marković.

Prema njenim riječima, podjela vjerskih zajednica na tradicionalne, konfesionalne i one koje se tek trebaju registrirati – i u tom smislu pod-

ležu diskrecijskom pravu ministra i ministarstva vjera, protivna je tom članku povelje, koji ne poznaje mogućnost ograničenja slobode ispovijedi vjere.

SRIJEDA, 19. 4.

## Nemiri

Načelnik ličko-senjske Policijske uprave Željko Jurković izjavio je kako je »ličko-senjska policija sposobna održati stanje sigurnosti na cijelom području te policijske uprave pa tako i općine Donji Lapac na vrlo zavidnoj razini i na zakonski utemeljen način«.

Jurković je to izjavio Hini na pitanje stoji li informacija koju donosi Večernji list da je ličko-senjska policija zatražila pomoć iz Zagreba u većem broju policajaca za službu na području Donjeg Lapca gdje je prije par dana zabilježen incident u kojem je u jednom ugostiteljskom objektu provocirana i fizički napadnuta policijska ophodnja.

Večernji list je na naslovnoj stranici objavio kako je zbog »nemira« u Donjem Lapcu »lička policija zatražila pomoć« te da »Zagreb šalje pojačanje«.

Iako policija u svom u priopćenju u ponedjeljak nije navela nacionalnost sudionika incidenta, mediji pišu kako su policajce hrvatske nacionalnosti noću u 2 sata u ponedjeljak u lokalu Trokadero napali mladići sprske nacionalnosti.



## SADRŽAJ

Na novosadskom sajmu održan salon knjiga, sajam školske i kancelarijske opreme te sajam umjetnosti

**»Most« – multijezični bilten koji spaja ..6,7**

Osječka iskustva za subotički poduzetnički inkubator

**Inkubator-tvornica za nova poduzeća 14,15**

Uskršnji seminar YEN-a, međunarodne organizacije mladeži nacionalnih manjina, u Pečuhu

**Otvorena vrata mladeži s Balkana ....20,21**

Održani »Slamnigovi dani«

**Cvelfer među zvijezdama .....22,23**

Uskršni koncert Katedralnog zbora »Albe Vidaković«

**Nastup u znaku obljetnika .....42,43**

## Dujizmi

- ✓ *Da nije lapsusa, ne bih bio intelektualac;*
- ✓ *Da nekada nismo bili udruženi, ne bismo danas bili razdvojeni;*
- ✓ *Unutarnji organi su naša Ahilova peta.*

Dujo Runje



Na novosadskom sajmu održan salon knjiga, sajam školske i kancelarijske opreme te sajam umjetnosti

## »Most« – multijezični bilten koji spaja

*Multikulturalnost, višjezičnost i zajednički život više stoljeća i više naroda jesu blagodat koju treba iskoristiti, razviti, poticati, osobito kod mladih intelektualca i budućih profesora, ali i prevoditelja \* NIU*

*»Hrvatska riječ« prvi put na Salonu knjiga sa 6 naslova koji predstavljaju kvalitativni napredak, korak naprijed, kaže Boro Kecman \* Nacionalne zajednice porasle su do tog stupnja da mogu same sebi stvoriti knjigu koja ima vrijednost, koja jeste književnost, kaže Ursu Nenadić*

U razdoblju od 13. do 18. travnja na Novosadskom sajmu održane su tri manifestacije – 12. Međunarodni salon knjiga, 4. Međunarodni sajam školske i uredske opreme i 11. Međunarodni sajam umjetnosti.



Na štandu Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu, u subotu 15. travnja, Koordinacijski odbor društva za jezik, književnost i kulturu koji djeluje u okviru Odbora za nevladine organizacije Zavoda za kulturu Vojvodine (ZKV) promovirao je treći broj biltena »Most«. Novi broj je sadržajem u potpunosti posvećen Drugoj multijezičnoj prevnosti posvećen Radionici »Vojvodina«. Tijekom radionice, koja je održana krajem prošle godine u Novom Sadu, polaznici – studenti jezika, novinari, književnici i prevoditelji – su s mentorima prevodili stihove i prozne tekstove iz antologije pjesnika dobitnika nagrade Milica Stojadinović Srpkinja naslovljene »Kad se nebo muti«. Stihovi su prevedeni sa srpskog jezika na jezike nacionalnih zajednica u Vojvodini: mađarski, slovački, hrvatski, rusinski, rumunjski, bugarski, makdonski, romski, ukrajinski, njemački, ali i na engleski i esperanto.

**PREDSTAVLJANJE BILTENA:** Urednica Irina Papuga je tijekom promocije, u kratkim crtama upoznala publiku sa sadržajem biltena, te iznijela podatke o

strukturi sudionika radionice na kojoj je sudjelovalo 16 prevoditelja iz 13 udruga za jezik, književnost i kulturu, dva prevoditelja za engleski jezik i esperanto, kao i 12 mentora.

»Prevoditelji su prevashodno amateri kojima je ovo bilo početno iskustvo ili pak oni sa iskustvom prethodno stečenim na svega dvije do tri slične radionice. Šest prevoditelja su studenti jezika na novosadskom Filozofskom fakultetu, jedan je učenik gimnazije, tri su književnika, dva novinara i profesora, a sudjelovali su i prevoditelji drugih profesija. Mentori koji su svojim savjetima i podrškom pomogli rad radionice su profesori jezika i književnosti, književnici, novinari, prevoditelji, lektori... Tijekom rada, prevoditelji su koristili rječnike i konsultirali se sa mentorima«, kazala je Papuga.

Osim Papuge, promoviranju Biltena nazočili su Ileana Ursu Nenadić, predsjednica Organizacionog Odbora Biltena i

književnost HKUPD »Stanislav Preprek«, koji su radove ovom prigodom i pročitali.

U uvodnoj riječi Biltena autorica Ileana Ursu Nenadić kaže: »Multikulturalnost, višjezičnost i zajednički život više stoljeća i više naroda jesu blagodat koju treba iskoristiti, razviti, poticati, osobito kod mladih intelektualca i budućih profesora, ali i prevoditelja. U Vojvodini imamo takvu mogućnost razvoja prevoditeljstva koju, nažalost, do sada nismo umjeli iskoristiti. Nadam se da će nas nagnati da više i temeljitije obratimo pozornost na ovaj segment, upravo okružje i ambijent koji se stvaraju u posljednjim godinama na globalnoj razini.«

**POZITIVNO ISKUSTVO:** Prva prevoditeljska radionica organizirana je u Jermenovicima prije dvije godine, a po riječima organizatora, radionica je dala dobre rezultate i mlade prevoditelje koji su otkrili čari ovoga posla. Aleksandar Mudri, student četvrte godine rusinskog jezika i književ-



U radu radionice sudjelovalo je 16 prevoditelja iz 13 udruga

Lučijan Marina, član odbora, kao i mladi prevoditelji koji su čitali svoje radove. Inače, djela Danice Vujkov »Tajna – radio nica« i »Vrijeme je sine« na hrvatski jezik preveli su članovi sekcije za jezik i

nosti na Univerzitetu u Novom Sadu, koji je sudjelovao u obijema radionicama, mišljenja je kako treba nastaviti organizirati ovakve radionice: »Ako je neznanje nekog jezika barijera onda je prevođenje rušenje

tih granica i barijera te omogućavanje ljudima koji ne znaju jezik na kojem je napisano neko djelo, razumijeti ga i pročitati na svom jeziku», smatra Mudri.

S više od 30 godina prevoditeljskog iskustva Ileana Ursu Nenadić govoreći o ovom umijeću, za naš list objašnjava: »Prevođenje je za mene sudba, jer prevodim više od 30 godina. To je rudarski posao, vrlo težak, malo cijenjen, mnogo rabljen i nitko se nikada neće osvrnuti na onog koji je preveo bilo koje djelo. To je strana koja je realnost, ali uvijek, kada sam ja osobno u pitanju, okrećem se onom drugom vrhu koje je zadovoljstvo; zbog jednog nađenog rješenja, zbog pronađene jedne odgovarajuće riječi, koja te obasja... Zbog mogućnosti oživjeti u drugom jeziku nešto što je bitno i živo, pružiti drugima poklon, a ne očekivati da ti kažu hvala. To je naprosto ljepota.«

Osim promocije Biltena ZKV je organizirao na štandu i druge aktivnosti tijekom trajanja Salona knjiga.

**NAKLADNIČKA DJELATNOST NACIONALNIH MANJINA:** Nakon predstavljanja biltena »Most« sudionici su se »preselili« na štand Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine na kojem je prezentirana nakladnička djelatnost nacionalnih manjina u Vojvodini. Koordinatorica štanda i nakladničke djelatno-



Šest naslova: NIU »Hrvatska riječ« prvi put na Salonu knjiga u Novom Sadu

godišnje samostalno izdaje isto toliko naslova. Osim nakladničkih kuća s tradicijom od preko 40 godina, na štandu Tajništva bila su izložena izdanja i onih mlađih kuća koje postoje 4-5 godina. Tom prigodom promoviran je bilten društva

ni, Ursu Nenadić, kao književnica i pripadnica manjinske zajednice vrlo dobro poznaje ovu scenu.

»Posljednjih godina se pojavljuje sve više pisaca sa ovih prostora, ali čini se, kao da se manje obraćamo našim matičnim zemljama. Naprosto, zajednica je porasla do tog stupnja da može sama sebi stvoriti knjigu koja ima vrijednost, koja jeste književnost«, objašnjava književnica. Ona naglašava kako se u današnje vrijeme sve manje radi na prijevodima iz jedne književnosti u drugu, poglavito kada je riječ o književnosti nacionalnih zajednica. Jedno od rješenja kojim bi se zadovoljila velika čitateljska publika, Ursu vidi u tiskanju dvojezičnih knjiga, kao što su to, podsjeća ona, svojevremeno činili Rumunji. Dvojezične knjige, kaže ona, pokazale su se kao vrlo tražene, jer su se svi tiraži za kratko vrijeme rasprodani.

»Veliki je stupanj vjerojatnosti da se dvojezična izdanja pojave u knjižnicima jer se obraćaju dvema zajednicama, pa tako postaju i udžbenici za one koji se upućuju u prevoditeljstvo, zanimljiva su i za lingviste, te istraživanje. Dvojezične knjige su prava mjera«, tvrdi naša sugovornica.

Na štandu Tajništva sreli smo i *Boru Kecmana*, suradnika u Pokrajinskom tajništvu za upravu, propise i nacionalne manjine koji se bavi pitanjima Hrvata u Vojvodini. On je naglasio kako NIU »Hrvatska riječ« prvi put sudjeluje na Salonu knjiga, sa 6 naslova koji, kako smatra, predstavljaju jedan kvalitativni korak na prijed te izrazio očekivanja da će NIU »Hrvatska riječ« s novim izdanjima sudjelovati i na sljedećem Salonu knjiga.

D. Popov



Prezentacija izdanja manje poznatih čitateljima: štand Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i kulturu

sti Tajništva, koja tu djelatnost obavlja više od 14 godina Ileana Ursu Nenadić za HROcijenila je nakladničku djelatnost na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini teškom, kao i rad u kulturi uopće. Međutim, kako je kazala, posljednjih se godina tiska na 11 jezika. Oko 40 novih naslova godišnje objavljuju »Libertatea« na rumunjskom, »Ruske slovo« na rusinskom jeziku i ostale kuće, dok »Forum«

Slovenaca u Novom Sadu »Kredarica« koji izlazi već četiri godine, tromjesečno. Po riječima Ursu Nenadić, cilj je bio na jedno mjesto sakupiti sva izdanja na jezicima nacionalnih zajednica koja se ne mogu naći na drugim mjestima i koja su manje poznata široj čitateljskoj publici.

**DVOJEZIČNE KNJIGE:** S obzirom da od 70-ih godina prati dešavanja na književnoj sceni manjinskih zajednica u Vojvodi-



Ogledni sat u OŠ »Ivan Milutinović«, za roditelje budućih prvaša u odjelima na hrvatskome jeziku

# Kvalitetna nastava najjači argument

*Na koncu razgovora, iz redova roditelja mogla su se čuti mišljenja u kojima je istaknuto kako više nema razloga za strahovanje kada je riječ o upisu djece u odjele na hrvatskom, kao i stajališta koja su ukazivala na povjerenje u institucije koje skrbe o školstvu na hrvatskom jeziku*

Prošloga tjedna, u Subotici je po prvi puta održan ogledni sat u odjelu koji nastavu izvodi na hrvatskom jeziku. U Osnovnoj školi »Ivan Milutinović« u nazočnosti dva - desetak roditelja, te ravnatelja škole i člana Izvršnog odbora HNV-a Ivana Stipića i nekoliko

nastavnika škole, sat hrvatskog jezika – s temom govornih vježbi – održala je u kombiniranom odjelu učiteljica Danijela Romić.

Kao što je već objavljeno, cilj predstavljanja bio je da roditelji vide kako izgleda jedan sat na hrvatskom jeziku, potom

osnažiti ih u odluci da svoju djecu upišu u hrvatski odjel, te na koncu pružiti im dodatna pojašnjenja u svezi školovanja na hrvatskome jeziku. Također, tom prigodom roditeljima je omogućeno pogledati udžbenike koji se koriste u nastavi na hrvatskom jeziku kao i »zaviri-

ti« u bilježnice učenika koji je pohađaju.

Na pitanja roditelja potencijalnih prvaša hrvatskih odjela odgovarali su ravnatelj i učiteljice hrvatskih odjela u ovoj školi.

**ODGOVORI:** Ravnatelj škole, ujedno i član Izvršnog vi-







## Počeo upis djece u prve razrede osnovne škole

**N**a području Općine Subotica, Služba za društvene djelatnosti počela je sa organiziranjem upisa djece u prvi razred osnovne škole. U prvi razred osnovne škole u školskoj 2006/2007. godini upisuju se djeca koja će do 1. rujna ove godine imati najmanje šest i pol, odnosno najviše sedam i pol godina. U prvi razred mogu se upisati i djeca koja će do početka školske godine napuniti šest godina, i to nakon provjere spremnosti djeteta za polazak u osnovnu školu koju obavlja psiholog škole primjenom preporučenih standarda i postupaka. Upis se radi nakon ispitivanja djece koje obavlja osnovna škola u koju se dijete upisuje.

Djeci koja su mlađa od šest i pol godina u vrijeme polaska u školu, može se odgoditi polazak za jednu školsku godinu. Prilikom upisa djece, roditelji obavezno prilažu izvadak iz matice rođenih (nije potreban nov), te uvjerenje o liječničkom pregledu djeteta, tj. cijepljenju. Ovo uvjerenje na području grada Subotice izdaje Služba za zdravstvenu zaštitu žena i djece, Đure Đakovića 14, a u naseljima općine, zdravstvene ambulante u mjestu.

U subotičkoj općini u prvi razred na hrvatskom jeziku roditelji svoju djecu mogu upisati u osam škola: »Matko Vuković«, »Ivan Milutinović«, »Đuro Salaj«, »Sveti Sava«, »Matija Gubec«, »Pionir«, »Vladimir Nazor« i »Vuk Karadžić«.



jeća HNV-a za obrazovanje Ivan Stipić naglasio je kako nastavni plan po kome rade odjeli na hrvatskom jeziku nije propisan planom školstva u Hrvatskoj, već da je identičan planu koji propisuje Ministarstvo prosvjete Republike Srbije.

Jedno od čestih pitanja – za-

stupljenost satova srpskog jezika u programu nastave na hrvatskom – pojasnile su učiteljice. Glede ovog pitanja, one su naglasile kako učenici odjela na hrvatskom jeziku uče i srpski jezik, u prvom i drugom razredu s po dva sata tjedno, dok u trećem i četvrtom razre-

du nastavu iz ovog predmeta slušaju tri sata tjedno. Također, učiteljice su istaknule kako se u okviru nastave koja se izvodi na standardnom hrvatskom jeziku, među ostalim, izučava i dijalekt – odnosno ikavsko štokavsko narječje.

Ocjenjujući radno ozračje u

školi kao pozitivno, Stipić je u tom kontekstu podvukao kako se nastava pojedinih satova, poput tjelesne kulture, izvodi skupa s učenicima odjela na srpskom jeziku, što, kako je naglasio, očituje visoku i kvalitetnu razinu suradnje među nastavnicima i samom djecom.

Blaženka Piuković, diplomirana ekonomistica

## Dobra iskustva

»Moj suprug i ja planiramo upisati dijete u odjel na hrvatskom jeziku. Naime, imamo izuzetno dobra iskustva jer naš stariji sin ide u treći razred hrvatskog odjela u OŠ 'Ivan Milutinović'. Na-zočnost na ovom javnom satu je samo potvrdilo tu našu odluku jer su upravo tijekom sata do izražaja došli kreativnost, maštovitost, i iznad svega timski rad, u kome se dobrom pokazala suradnja između tri generacije – prvog, drugog i trećeg razreda osnovne škole.

Od početka smo opredijeljeni za hrvatske odjele i raduje nas da naša djeca imaju prigodu u osnovnoj školi upoznati prošlost i kulturu hrvatskog naroda, a također, što je programom predviđeno, upoznati i povijest i kulturu države u kojoj živimo.

Željela bih istaknuti da je u ovom suvremenom svijetu u kome živimo marketing veoma značajan svugdje pa tako i u prosvjeti. Svi roditelji žele da njihova djeca idu u što bolju školu koja je dobro rangirana. A ova se škola već godinama pokazuje kao škola u kojoj su suradnja i zajedništvo među djecom, bez obzira na naciju, veoma dobri. I rezultati učenika ove škole na različitim natjecanjima, na kojima su zabilježili dobre rezultate, jesu ti koji su na nas u odabiru škole također utjecali.«







Prema njegovim riječima, suvremeni pravac u školstvu je školu promatrati kao cjelinu. »Nama je jako bitno da razredi funkcioniraju skupa, jer je to ono što će se u budućem obrazovnom sustavu vrednovati« naglasio je Stipić, navodeći primjere škola u zapadnim državama gdje se one prema kvaliteti i rezultatima boduju te shodno tomu i rangiraju.

#### PREPOZNATLJIVA PITANJA

**NJA:** Iz redova roditelja mogla su se čuti i već prepoznatljiva pitanja poput – »hoće li odjel biti formiran i ako ne bude dovoljnog broja upisane djece?« – ili pak – »što će biti u petim razredima?«

Fleksibilnost nadležnih institucija države glede prvog pitanja je jasna, obrazložio je Stipić, što, kako je dodao, znači da će razredi biti formirani i s manjim brojem djece od propi-

sanoga. Odgovarajući na drugo navedeno pitanje, on je naglasio kako je formiranje kadra za nastavu u višim razredima pri kraju, te podsjetio na činjenicu da na početku nastave na hrvatskom nije bilo ni učiteljica, koje su, kako je objasnio, u međuvremenu putem tečajeva ostvarile formalno-pravne uvjete za rad.

Volja roditelja upisati dijete u školu na manjinskom jeziku je,

kako smatra Stipić, stanje svijesti. Podsjećajući kako je hrvatski jezik priznat Europskom poveljom o manjinskim jezicima, Stipić je naglasio da manjinski jezik time nema poseban, nego ravnopravan tretman.

»Osnovno obrazovanje je neophodna baza, to je ono najvažnije iz čega će se kasnije učenici usmjeravati u strukovne škole«, naglasio je on.

Na koncu razgovora, iz redova roditelja mogla su se čuti mišljenja u kojima je istaknuto kako više nema razloga za strahovanje kada je riječ o upisu djece u odjele na hrvatskom, kao i stajališta koja su ukazivala na povjerenje u institucije koje skrbe o školstvu na hrvatskom jeziku.

Nastavljajući praksu promoviranja rada škole, Nastavničko vijeće OŠ »Ivan Milutinović« u lipnju planira prezentirati nastavni program, na temelju čega bi se roditelji mogli lakše opredijeliti u odabiru izbornih predmeta.

D. B. P.

Marina Piuković, odgojiteljica

### Djeca dobro surađuju

»Kao majka djeteta koji ide u prvi razred na hrvatskom jeziku mogu reći da sam općenito veoma zadovoljna. Sviđaju mi se načini rada u ovoj školi, osobito to što se, konkretno prvaši, kroz nastavu druže i sa starijim učenicima hrvatskih odjela, kao i sa učenicima istih (prvih) razreda na srpskom nastavnom jeziku. Time se stvara pozitivno ozračje, a djeca se druže i u školi i izvan nje. Mislim da je to bitna stvar«.



Pokrajinski ombudsman održao sastanak s predsjednicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina

## Država je uz manjine - sada – samo na papiru

*Nepostojanje državne strategije spram manjinskih nacionalnih zajednica koje se samo formalno poštuju, dovodi do toga da većinski narod ima dojam da manjine imaju privilegije i da su teret društvu, istaknula je Ana Tomanova Makanova \* U Vojvodini je u službenoj uporabi šest ravnopravnih jezika, ali se u praksi konstantno dešava nepoštivanje Zakona, pa tako, ukoliko netko zatraži osobna dokumenta, domovnicu, putovnicu i slično od tijela državne uprave, malo je vjerojatno, praktički nemoguće, dobiti je na svom materinjem jeziku, rekao je Josip Z. Pekanović*

Pokrajinski ombudsman *Petar Teofilić* održao je 18. travnja u Novom Sadu sastanak s predsjednicima i predstavnicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Cilj sastanka je bilo upoznavanje pokrajinskog ombudsmana s problemima nacionalnih vijeća i manjinskih nacionalnih zajednica, koje po posljednjem popisu čine oko 25 posto od ukupnog stanovništva Vojvodine. Na sastanku su bili nazočni *Josip Z. Pekanović, Ana Tomanova Makanova, Slavko Oros, Slobodan Nebesni, Dragan Marčel i Andor Deli*.

Bio je to još jedan u nizu sastanaka s pokrajinskom upravom, koja ima sluha za pitanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina u Vojvodini, koja razumije situaciju i položaj u kojem se nalaze nacionalna vijeća nacionalnih manjina i koja pokazuje spremnost da pomogne u rješavanju nastalih situacija, ali na žalost, pokrajinska administracija nema ingerencije, jer nema mogućnosti donošenja pravosnažnih i validnih odluka koje će sprovođenjem vidno promijeniti formalno demonstriranje prava nacionalnih zajednica i funkcioniranje nacionalnih vijeća, stečenih Zakonom o pravima nacionalnih manjina, usvojenim na razini državne zajednice još prije četiri godine.

Onaj tko ima ingerencije, tko ima snagu odlučivanja i poticanja promjena, republička vlada, kako smo saznali od predstavnika nacionalnih vijeća tijekom višesatnog sastanka, ostaje gluha prema zahtjevima, sugestijama i prijedlozima nacionalnih vijeća, ali i prema glasu pokrajinske administracije. Podsjećamo da su predsjednik Skupštine Vojvodine *Bojan Kostreš* i predsjednik Izvšnog vijeća *Bojan Pajtić* prije mjesec dana uputili zahtjev premijeru *Vojislavu Koštunici* i predsjedniku Skupštine Srbije *Pedragu Mar-*

*koviću*, da se Pokrajina i nacionalna vijeća aktivno uključe u rad Ustavne komisije, ali do danas nisu ni dobili bilo kakav odgovor.

**HINJENA »GLUHOSLIJEPOST« NADLEŽNIH:** Brojna su neriješena pitanja, a o nekima od njih govorio je predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* skrećući pozornost, primjerice, na ponašanje ruko-



Brojna su neriješena pitanja:  
*Josip Z. Pekanović*

vodstva RTV Novi Sad koje se arogantno i ignorantski odnosi prema pravu Hrvata na informiranje putem pokrajinske televizije i radija, unatoč konkretnih dogovora između najviših dužnosnika Srbije i Hrvatske. Uzgred, svi rokovi, dogovoreni s republičkim Savjetom za nacionalne odnose i premijerom Koštunicom odavno su već prošli, ali su problemi ostali neri-

ješeni. Pekanović je, također, podsjetio da je Koordinacijski odbor nacionalnih vijeća prije mjesec dana predložili kandidate za članove upravnih i programski odbora budućeg javnog servisa Vojvodine (RTV NS) Republičkoj radiodifuznoj agenciji, međutim nikakav odgovor o tome nije im stigao, i možda će proći mjeseci, pa i cijela godina, a da nacionalne manjine ne ostvare pristup najvažnijem servisu za informiranje građana u Vojvodini. Podsjetio je, također, da su nacionalna vijeća u više navrata tražila smjenu direktora TV NS *Petra Jovanovića*, ali se Vlada Republike Srbije oglašila o ove zahtjeve, te su predstavnici nacionalnih vijeća zaključili da direktor TV NS, uistinu uživa području Vlade za ono što čini manjinama! Sa stajalištem Pekanovića složili su se svi predstavnici nacionalnih vijeća, potkrepljujući svoje tvrdnje primjerima. Pokraj ovoga, Pekanović je govorio o sudjelovanju nacionalnih zajednica u pisanju novog ustava Srbije gdje se očituju isti odnos prema manjinama, što znači da je i u toj domeni Republika gluha i slijepa prema zahtjevima koji dolaze sa sjevera države. O »gluhoslijeposti« nadležnih republičkih, ali i ponekih pokrajinskih tijela govore i pokušaji onih, koji izgleda pod njihovim okriljem, od jednog među mnogim hrvatskim dijalektima (govornog idioma bačke bunjevačke ikavice) nasilno hoće stvoriti nekakav jezik i uvesti ga u škole, kako bi proveli svoje politikantske zamisli o razbijanju hrvatskog nacionalnog korpusa, zaključio je Pekanović.

**RAVNOPRAVNOST I JEZIČNA ZBI-LJA:** Unatoč tomu što je u Vojvodini službeno u uporabi šest ravnopravnih jezika, doima se, kako se u zbilji, uistinu, koristi samo jedan jezik, plus pet manjinskih, koji se uglavnom poštuju na papiru – složili su se predstavnici nacionalnih vi-



jeća – budući da se u svakodnevici ne provode one zakonske odredbe prema kojima bi svatko mogao tražiti isprave ispisane na svom materinskom jeziku; u domovnici, u putovnici, u osobnoj iskaznici i drugdje. Ana Tomanova Makanova je dodala kako ostvarivanje ovoga prava, gdje kada, ovisi o osobnoj volji činovnika na radnim mjestima gdje se ovi dokumenti izdaju, što upućuje na zaključak da se oni ponašaju osionio i uzdižu iznad zakona kojega trebaju provoditi. No, postoje i mnogi drugi, neriješeni problemi – istaknula je Makanova – primjerice, četiri godine nakon usvajanja zakona još uvijek nisu doneseni pravni akti za njegovu konkretizaciju što za posljedicu ima da još uvijek nije utvrđen pravni status nacionalnih vijeća, njihova »šifra djelatnosti«, djelokrug javnih ovlasti i sl. Mada, po njenim riječima, i sada kada nacionalna vijeća predstavljaju »tijela kulturne samouprave«, što znači da bi trebala odlučivati glede kulture, nacionalna vijeća, ne da ne odlučuju, nego i tamo gdje su aktivni, nitko ih ne uključuje, pa tako, kaže Makanova, posljednjih godina je Skupština Srbije donijela nekoliko zakona, koji se tiču i nacionalnih manjina, a nitko nikada nije tražio mišljenje nacionalnih vijeća. Osim toga, naglasila je Makanova, još uvijek nije riješeno pitanje financiranja nacionalnih vijeća u kojima se mnogi važni poslovi rade volonterski. Primjerom raspodjele financija u TV NS, Makanova je još jednom demonstrirala formalnost zakona, jer se za ukupno 43 posto radio i 21 posto TV programa na jezicima nacionalnih zajednica na TV NS izdvađa 1 posto od 18 posto koje ukupno RTV NS dobiva za produkciju programa. Te, pita Makanova, je li to dovoljno sredstava za produkciju programa i daje odgovor, da s tim sredstvima nije moguće praviti program, pa se zato konstantno repriziraju emisije nacionalnih zajednica i stječe dojam velike produkcije manjinskog programa. Pa tako i osobno direktor TV NS stalno govori kako nigdje u svijetu manjine nemaju toliko veliki postotak programa na svojim jezicima, što je, kaže Makanova, nerealna slika situacije. S druge strane, 30 posto TV pretplate čine sredstva nacionalnih manjina koje žive u Vojvodini i koje s pravom traže kvalitetan radio i televizijski program.

**KAMO VODI RASCJEP NA »VELIKE« I »MALE« MANJINE:** Nepostojanje službene državne strategije prema nacionalnim zajednicama, uz njihovo tek for-

malno poštivanje, dovodi do toga da većinski narod stječe dojam kako su manjine privilegirane, te da su teret društvu, a ne ono što uistinu jesu: prednost, vrijednost, poveznice s drugim narodima. Pokraj toga sve je uočljivija podjela na »većinski« i »manjinski« narod, te na nekakve »velike« i »male« manjine što dovodi do toga da se etno-kulturološki rascjep produbljuje i povećava i da naše društvo i politička elita, nemaju sluha za ostvarenje onoga što su sami ustanovili i propisali kao normu. Nismo mi izmislili tijela kulturne autonomije, niti nacionalna vijeća, država nam ih je dala, upozorila je predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća, Makanova.



Naše društvo i politička elita nemaju sluha za ostvarenje onoga što su sami ustanovili i propisali kao normu: Ana Tomanova-Makanova

Osim što se u potpunosti složio s navodima ostalih sudionika sastanka Slavko Oros je nagovijestio kako postoji mogućnost da se nacionalne zajednice, ako se nastavi s ovakvom politikom Republike, lagano, tiho i bez talasanja rasele diljem svijeta, pa će se pitanje nacionalnih zajednica svesti na srpsko-mađarske odnose. Oros je, također, ukazao na veliku ekonomsku iscrpljenost pripadnika nacionalnih manjina, među kojima uistinu nema onih što raspolazu većim kapitalom. Promjena društvenog sustava je manje-više okonačana, što se može reći i za lomljenje i drobljenje nekadašnjeg tzv. društvenog kapitala, ali je pitanje gdje je on i kod koga završio? Na-

pose, ima li ozbiljnih investicija u mjestima gdje su pripadnici nacionalnih manjina – većinsko stanovništvo? Ovo pitanje je utoliko bolnije što su mnogi pripadnici nacionalnih manjina ostali vezani uz poljo-privredu, u koju je i ranije, i to u svim razdobljima, nedovoljno ulagano. Ohrabruju podaci prema kojima ima najmanje nepismenih među pripadnicima nacionalnih manjina, što znači da je ulaganje u obrazovanje bilo dobro usmjereno, ali se postavlja pitanje gdje su uposleni oni manjinci koji su stekli odgovarajuće obrazovanje i kakva je njihova perspektiva.

**DOBRA VOLJA ALI MALO MOGUĆNOSTI:** Na kraju sastanka, nakon identificiranja nekoliko grupa problema, ombudsman, Petar Teofilović je zaključio kako, s jedne strane ne postoji dovoljna i adekvatna pravna regulativa glede prava nacionalnih manjina, tako da niz pitanja ostaje i dulje otvoreno, a s druge strane, zakoni postoje ali se u praksi primjenjuju djelomice i parcijalno. Pokrajinski ombudsman je kazao kako su oni već djelomice upoznati sa situacijom u kojoj se nalaze i nacionalne zajednice i nacionalna vijeća, da su već skretali pozornost nadležnima na probleme, posebice na pitanje TV NS-a, ali i da će dalje nastaviti s aktivnostima ne bi li se situacija popravila.

S obzirom na prirodu institucije ombudsmana nije moguće učiniti neke praktične korake koji bi doveli do rješavanja problema, ali postoje mehanizmi kojima se institucija ombudsmana koristi kako bi rješavanje problema pokrenuli sa mrtve točke. Osim identificiranja problema pokrajinski ombudsman planira organizirati u suradnji s nacionalnim vijećima neke aktivnosti, primjerice, upriličiti sastanak s republičkim tijelima, jer ukoliko se takva aktivnost organizira od strane Pokrajine, ona dobiva na snazi, kaže Teofilović. Najčešće, pokrajinski ombudsman ukazuje na moguće načine rješavanja problema i na one koji krše i ne ispunjavaju obveze, a spadaju pod nadležnost ombudsmana. Primjerice, problem službene uporabe jezika u državnim tijelima je u nadležnosti pokrajinskog ombudsmana koji može ukazati na problem, predložiti njihovo rješenje, postaviti neke rokove za ispravljanje problema i ispratiti slijedi li državno tijelo upute ombudsmana.

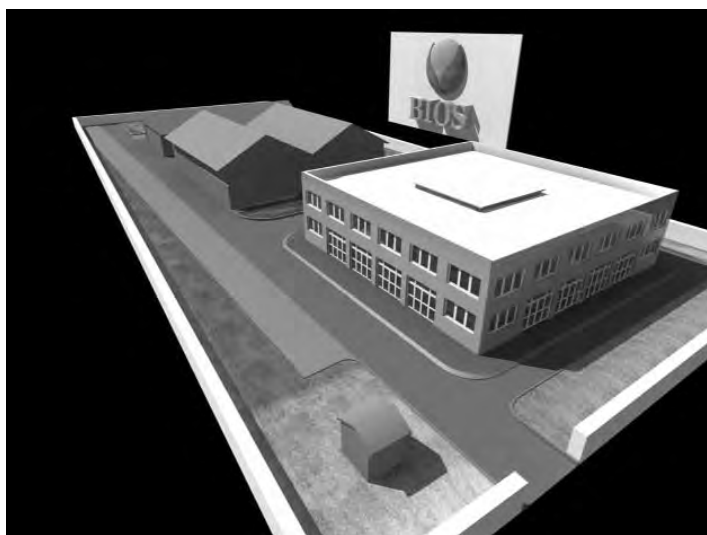
D. Popov

Osječka iskustva za subotički poduzetnički inkubator

# Inkubator-tvornica za nova poduzeća

**Petar Kuntić:** »Osim slobodne carinske zone, razvoj industrijskih zona i biznis-inkubatora su putovi kojima se može povećavati broj novih radnih mjesta i time rješavati veliki problem nezaposlenosti« \* **Branko Francišković:** »Tijekom pet godina menadžment poduzetničkog inkubatora prati svako poduzeće koje se nalazi u inkubatoru i pokušava mu dati različite vrste pomoći od knjigovodstvene, informatičke, komercijalne do menadžmenta«

Piše: Jasminka Dulić



Maketa osječkog BIOS-a



Subotičani u obilasku poduzetničkog inkubatora

Predstavници Općine Subotica prošloga su tjedna posjetili prijateljski grad Osijek kako bi se upoznali s radom uspješnog poduzetničkog inkubatora Bios u ovome gradu. Izaslanstvo Općine Subotica koje su činili zamjenik predsjednika Općine Subotica *Petar Kuntić*, općinski menadžer *Duško Guslov* te članovi općinskog vijeća zaduženi za gospodarstvo i turizam odnosno međunarodnu i regionalnu suradnju *mr. Branko Francišković* i *Dejan Zvekić*, primio je pročelnik Odjela za gospodarstvo grada Osijeka *Mr. Hrvoje Žabarević* u gradskom poglavarstvu nakon čega su obišli sam poduzetnički inkubator centar i vidjeli kako on u praksi funkcionira.

Poduzetnički inkubator BIOS osnovali su grad Osijek i ETZ Osijek s ciljem podupiranja razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Pružanjem poslovnih, tehničkih i obrazovnih usluga uz povoljan zakup poslovnog prostora stvoreno je poslovno okruženje u kojem poduzetnici početnici imaju adekvatne uvjete za rast i razvoj. Svim stanarima BIOS-a pruža se: organizacijska i savjetodavna pomoć, subvencionirani zakup poslovnog prostora (50 posto iznosa u razdoblju od 5 godina za proizvodnju ili

3 godine za uslugu vezanu uz proizvodnju), besplatno parkiranje, korištenje konferencijske prostorije. Uz povoljne uvjete pružaju se administrativne usluge, izlaganje na sajmovima u zemlji i inozemstvu, stručni seminari i predavanja, izrada web stranica, korištenje faks, kopiranje.

**USPJEŠAN PRIMJER:** »Prema našim saznanjima poduzetnički inkubator u Osijeku, a također i u Tuzli odlično funkcioniraju a kako smo u u završnoj fazi pregovora oko II. vojarne gdje je jedan dio predviđen za biznis-inkubator centar posjetili smo prošloga tjedna Osijek a ovoga tjedna se posjećuje Tuzla. Cilj ovih posjeta je upoznati se s njihovim iskustvima kako bi se već u početku izbjegle pogreške koje se javljaju prilikom njihovog osnivanja«, kazao je zamjenik predsjednika Općine Kuntić po povratku iz Osijeka, te je dodao kako su, osim slobodne carinske zone, razvoj industrijskih zona i biznis-inkubatora putovi kojima se može povećavati broj novih radnih mjesta u Subotici i time rješavati veliki problem nezaposlenosti.

Član subotičkog Općinskog vijeća zadužen za gospodarstvo i turizam Branko Francišković, kaže kako je glavni cilj posjeta »razgovarati s ljudima



odgovornim za poduzetnički inkubator u Osijeku, koji je jedan od boljih inkubatora u našem bližem okruženju. »Osiječki poduzetnički inkubator je u cjelosti popunjen, menadžment inkubatora je u principu zadovoljan i ima u planu pokraj sadašnjih tisuću četvornih metara napraviti još oko dvije tisuće četvornih metara prostora jer se pokazuje da za to postoji interes.«

#### OSJEČKA ISKUSTVA:

»Razgovarali smo o načinu konstituiranja, načinu upravljanja, o materijalnim nadoknadama koje plaćaju korisnici poduzetničkih inkubatora, o praktičnim, sitnijim stvarima koje vrlo mnogo znače u životu počev od knjigovodstva, informatike i drugih elemenata koji su bitni za funkcioniranje samog inkubatora. Osobno sam vrlo zadovoljan posebno jer se Subotica, između desetaka u svijetu poznatih vrsta inkubatora, odlučila napraviti sličan inkubator kao u Osijeku. Tim prije su iskustva koja smo tamo vidjeli dragocjenija. Bit ćemo i dalje u stalnom kontaktu s njima a naravno da postoji mogućnost, kad dovedemo naš inkubator do neke faze početka s radom, njihovog dolaska u radni posjet gdje bismo, opet na licu mjesta, mogli razgovarati o tome kakva su iskustva, kakve su njihove preporuke i što oni imaju novoga«, kazao je Francišković.

**TRI VARIJANTE ZA SUBOTICU:** Govoreći o trenutačnoj situaciji glede osnivanja poduzetničkog inkubatora u Subotici Francišković kaže kako ideja o osnivanju poduzetničkog inkubatora u nekadašnjoj tvornici Partizan nije realizirana »jer je ovaj prostor kupljen od strane druge osobe, a ostala je kao varijanta broj jedan zakupljivanje prostora u 'Aurometalu' gdje ima oko tisuću i petsto četvornih metara proizvodnog prostora ali i dosta neproizvodnog, uredskog, prostora što i čini osnovni problem naše nagodbe

s Aurometalom. Postoji druga mogućnost suradnje sa 'Severom' koji ima relativnog viška

cišković, najrealnije varijante, druga se mogućnost otvara kupovinom II. vojarnje ukoliko se



Predstavnici subotičke Općine u razgovoru s upravom BIOS-a

poslovnog prostora međutim mi ne želimo poslovni inkubator utopiti u neki servis Severa koji ne bi privlačio pažnju»,

to uspije realizirati. »Intenzivno se radi na kupovini druge vojarnje na Paličkoj cesti. Mi smo dobili i neke procjene o



Konferencijska dvorana BIOS-a

kaže Francišković, te pojašnjava kako je smisao poslovnih inkubatora da inkubacijom raznih ideja stvara industrijski park i da se poslije taj industrijski park pretvara u industrijske zone, gdje lokacija Aurometala na glavnoj cesti znači prednost.

Osim ove, kako kaže Fran-

vrijednosti što znači da, ukoliko se to ostvari, postoji mogućnost da se napravi poduzetnički inkubator u sklopu cjelokupnog industrijskog parka koji se planira raditi u II. vojarni. Mi ne želimo odbiti ponudu i suradnju sa Severom tako da je moguće da će u Severu biti

edukativni centar za prekvalifikaciju i doedukaciju za potrebe suvremene industrije«, objašnjava Francišković, te dodaje kako je ovo pitanje »relativno teško jer se odjednom pojavilo više varijanti i trebalo bi pronaći onu pravu koja bi najviše odgovarala interesima ekonomskog razvoja Subotice.

#### KAD SKUPŠTINA ODLUČI:

Prema riječima Franciškovića, osnivanje poduzetničkog inkubatora bi se najduže za mjesec dana trebalo riješiti, naravno ukoliko se na sljedećoj sjednici nađe na dnevnom redu Skupštine koja odlučuje o tome hoće li se i kada ući u osnivanje poduzetničkog inkubator centra. Prema projektu osnivači će u prvom koraku biti Općina Subotica, Agencija za mala i srednja poduzeća i Agencija za promociju izvoza Vojvodine, dok bi se kasnije i velika poduzeća mogla uključiti. U općinskom proračunu je za ove svrhe izdvojeno 40 milijuna dinara a dobiveno je i obećanje za još 30 milijuna od USAID-a, kaže Francišković.

I na koncu, što mogu očekivati nova mala i srednja poduzeća od jednog ovakvog poduzetničkog inkubator centra? Francišković objašnjava da »će u početku uvjeti biti vrlo povoljni, jer zadržavanje u inkubatoru traje od tri do pet godina i kako se približava peta godina tako su uvjeti sve oštriji, jer smatramo da će nakon pet godina poduzeće ili stasati ili će se ugasi. Ako se ni poslije pet godina ne može osamostaliti onda to znači da je to promašaj i da nešto nije u redu ili sa samom idejom ili nekim drugim elementima poslovne politike. U svakom slučaju za tih pet godina menadžment inkubatora prati svako poduzeće koje se nalazi u inkubatoru i pokušava mu dati različite vrste pomoći od knjigovodstvene, informatičke i komercijalne do pomoći u upravljanju poduzećem«.

Intervju: dr. Stjepan Skenderović, liječnik iz Zagreba, do 1993. jedan od najuglednijih liječnika subotičke bolnice

# 0 nostalgiji je bolje ne misliti i ne govoriti

*Vjerujem da je danas položaj Hrvata u Vojvodini puno bolji nego, što je bio u ono doba, ali isto tako mislim da je Hrvatima nanесena velika šteta, odnosno najveća u cijeloj njihovoj povijesti \**  
*Istovremeno želim reći da su ratna zbivanja nanijela ogromnu štetu svim narodima*

Intervju vodio: Zvonimir Perušić



**D**r. Stjepan Skenderović je do 1993. godine, kao liječnik subotičke bolnice, bio jedan od najboljih stručnjaka za bračni sterilitet i ginekološku endokrinologiju na ovim prostorima. Mnogi će sretni roditelji to i danas potvrditi, bez obzira kojem narodu pripadaju i kojeg su političkog opredjeljenja.

No, upravo je političko opredjeljenje, a i jak osjećaj pripadnosti svome, hrvatskom narodu, dr. Skenderovića protiv njegove volje odvelo iz Subotice, grada koji toliko voli i kraja za kojim i danas otvoreno čezne. Kao jedan od osnivača Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, te prvi predsjednik subotičke podružnice te stranke, a istovremeno cijenjen i popularan u svojoj struci i u narodu, bio je pod velikim pritiskom. Tadašnjoj zahuktaloj ratno-huškačkoj propagandi sasvim sigurno nije odgovaralo da ugledni i poznati intelektualci svojim ostankom i političkim djelovanjem prkose sili. Pod prijetnjama i šikaniranjem, neki su morali otići. Među njima je bio i dr. Stjepan Skenderović.

Dugo se nije oglašavao u ovdašnjim medijima, ali to nije bio njegov izbor. Danas Zagreb, umjesto Subotice, ima cijenjenog znanstvenika, koji je šef Ginekološkog odjela Klinike za ginekologiju i porodništvo Opće bolnice »Sveti Duh«. Politikom se više ne bavi, ali je aktivan u Udruzi za potporu bačkim Hrvatima, čije je sjedište u Zagrebu.

Ovaj je intervju s dr. Skenderovićem dogovoren prošloga tjedna u Zagrebu, prilikom promocije nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, na kojoj je bio nazočan, kao uostalom i svaki put kada netko od ovdašnjih Hrvata u glavnom gradu Hrvatske prezentira neko svoje dostignuće.





**HR:** U Zagrebu živite i radite od 1993. godine. Gdje ste zaposleni i čime se konkretno bavite?

Sve ove godine sam radio u Klinici za ginekologiju i porodništvo OB »Sveti Duh«, kao voditelj endoskopske jedinice i od 2001. godine sam i šef Ginekološkog odjela Klinike.

**HR:** Možete li usporediti stanje u zdravstvu u Hrvatskoj i u Srbiji?

Ne znam koliko sam mjerodavan, ali mislim da je stanje bremenito u objema državama zbog oskudice, koja je potencirana ratom i neopravdanom agresijom Srbije na Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Sloveniju i Kosovo. Danas se može reći da je stanje u zdravstvu u Hrvatskoj puno bolje nego u Srbiji.

**HR:** A u Hrvatskoj u odnosu na Europu?

Unatoč velikim naporima koji se čine u Hrvatskoj, mislim da još nije u svim područjima zdravstvene djelatnosti dostignuta razina ekonomski razvijenih europskih zemalja.

**HR:** Iz Bačke i Srijema u Hrvatsku je tijekom devedesetih iselio veliki broj Hrvata. Među njima je bilo puno intelektualaca. Održavate li kontakt s nekima od njih? Kako su se oni adaptirali na novu sredinu?

Nažalost, to je istina. Iz Vojvodine je pro-

## Životni put uglednog liječnika

**D**r. Stjepan Skenderović rođen je 1938. godine u Tavankutu, u poljodjelskoj obitelji, kao treći od četiri muška djeteta. Pučku je školu svršio u Tavankutu, a gimnaziju je pohađao u Subotici i Zagrebu, gdje je 1957. godine maturirao s odličnim uspjehom. Godine 1963. diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te započeo jednogodišnji liječnički staž u Zagrebu.

Nakon odsluženog vojnog roka počeo je raditi u Subotici. Specijalistički ispit iz ginekologije i opstetricije položio je 1971. godine. Poslijediplomski studij: Grupni magisterij iz endokrinologije od 1976. -1978. Doktorska disertacija: Evaluacija pojedinih testova ovulacije metodom endoskopije 1980. Dvije godine kasnije izabran je za znanstvenog suradnika Medicinskog fakulteta. Nakon položenog specijalističkog ispita 1971. godine radio je na Porodničkom odsjeku ginekologije u bolnici u Subotici, te na Odsjeku za operativnu ginekologiju. Godine 1976. imenovan je za voditelja Odsjeka za rano otkrivanje i liječenje tumora. Godine 1979. je imenovan za voditelja Odsjeka za bračni sterilitet i ginekološku endokrinologiju. Na toj funkciji nalazio se do odlaska 1. svibnja 1993. godine u Zagreb. U Zagrebu je dobio mjesto u Klinici za ginekologiju i porodništvo Opće bolnice »Sveti Duh« i imenovan je za voditelja Endoskopske jedinice. Bavio se poglavito endoskopijom, radi laparoskopske i histeroskopske operacije. Godine 1998. priznat mu je naslov primarijusa. Od 2001. bio je šef Ginekološkog odjela Klinike.

Bio je na studijskim i stručnim usavršavanjima u Pragu 1971., u Konstanzu 1973. i 1974., u Munsterlingenu 1973., u Kielu 1984., u Clermond-Ferrandu 2002., u Strasbourg 2004. i 2005.

Objavio je oko 80 znanstvenih i stručnih radova, održao oko 60 stručnih predavanja na raznim kongresima, simpozijima i stručnim sastancima u zemlji i u inozemstvu, u Heidelbergu, Jeruzalemu, Rimu, Bratislavi, Pragu, Parizu, Miami Beachu, Chicagu, Brnu, u Burg Lockenhausu, u Londonu i dr.

tjerano oko 40.000 Hrvata, mahom u Hrvatsku, ali treba pribrojiti i one Hrvate, koji su otišli u druge zemlje. Pretežito su protjerani iz Srijema, dijelom iz Bačke i

Banata, uz osobiti udar na intelektualce iz ovih sredina. Tim protjerivanjem i mijenjanjem imovine u okolnostima prisile i terora tadašnjeg režima pretežito se išlo na

veliku materijalnu štetu protjeranih Hrvata. Naravno, treba reći da su iz Vojvodine protjerivani i pripadnici drugih naroda, odnosno svi oni koji se nisu slagali s agresivnom politikom tadašnjeg režima. U Hrvatskoj, u Zagrebu, djeluje nekoliko udruga prognanih Hrvata iz Vojvodine, koje nas okupljaju i omogućuju međusobne kontakte i uzajamno potpomaganje. Može se reći da je nestankom diskriminacije, koju su mnogi trpjeli u starim sredinama, adaptacija išla bez većih problema. Međutim, mora se reći da je problem nezaposlenosti i u Hrvatskoj nazočan i da to jednako sve pogađa. Izdvojio bih u ovoj prigodi velike poteškoće oko umirovljenja, koje prognane Hrvate iz Vojvodine dvostruko neugodno pogađaju. U prvom redu, to su niske mirovine uvjetovane dvostrukim radnim stažom i sporošću, ili nerješavanjem umirovljenja.

**HR:** Zbog čega ste Vi otišli iz Subotice?

**Tamo ste bili ugledan i poznat liječnik.**

Trebalo bi mi puno prostora da objasnim razloge mogeg odlaska. Ovdje ukratko mogu rezimirati i reći, da mi je bio ugrožen život od konkretnih ljudi, kojima se nisu sviđali moji demokratski politički stavovi, a koji su tada bili sukladni jasno definiranim stavovima u Statutu i Programu DSHV-a. Drugo, kao liječniku, odnosno ginekologu, nestale su velikim dijelom okolnosti za moj daljnji stručni rad i napredak u znanstvenom i stručnom radu.

**HR:** Jeste li imali konkretnih problema na radnom mjestu u subotičkoj bolnici?

Jesam, imao sam velikih problema. Tadašnja rukovodeća garnitura u bolnici, ostrašćena ratnom atmosferom, zbog netrpeljivosti prema mojoj demokratskoj i antiratnoj orijentaciji, otvoreno mi je rekla da se na mene ne računa, zbog uvredljivo neravnopravnog odnosa prema meni u radnim natjecanjima, pa i u stručnim društvima, namještala mi je razne procese. Ilustrirao bih to ovdje uratkom jedne TV reporterke, snimljenim pred bolnicom s namjerom moje difamacije i medijskim pozivom na moj linč.

**HR:** Kada je i kako počela Vaša politička karijera?

Jedan od osnivača sam političke stranke Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i izabran sam za prvog predsjednika Podružnice DSHV-a u Subotici. Toj mojoj od-

nekoliko skupina (sjetimo se svega oko popisa 1991. godine) i upotrijebiti kao topovsko meso za stvaranje velike Srbije, bolesne ideje tadašnjeg režima. Po svojoj prirodnoj demokratskoj vokaciji i kao školovani humanist, kao ginekolog usmjeren na liječenje bračne neplodnosti i održavanje ugrožene trudnoće, osjetio sam potrebitost vlastitog političkog angažiranja. Vjerovao sam u mogućnost demokratskog rješavanja nastalih političkih konflikata. Međutim, znamo kako su se događaji odvijali, slijedile su nasilne mobilizacije, Vukovar i svi ostali tragični događaji.

**HR:** U tih nekoliko godina postojanja DSHV-a, što možete izdvojiti kao uspjeh, a što kao neuspjeh ili nedovoljan uspjeh stranke?

I danas ocjenjujem da je pojava političke stranke Demokratski savez Hrvata u Vojvodini jedna svijetla točka na političkoj tadašnjoj sceni. Demokratska riječ naše stranke snažno je odjeknula u tim teškim vremenima. Stranka je uspjela skupiti odvažne i demokratski orijentirane ljude, koji su shvatili veliku ugroženost demokracije i vitalnu ugroženost Hrvata, kao i ostalih naroda i zalagali se za demokratsku političku borbu. Narod je prihvatio politički program naše stranke, na izborima je dobila koalicija demokratskih stranaka, što je tada predstavljalo jedinstven politički događaj. Europski promatrači su se ozbiljnije počeli baviti našim problemima. Nakon izborne pobjede započeli smo veliki posao ostvarivanja institucija demokratske vlasti. Na

tom utemeljenju i danas se ostvaruju demokratska europska dostignuća. Naravno, taj put je popločan brojnim teškoćama i nesuglasicama u mnogim sredinama, pa tako i u hrvatskoj nacionalnoj zajednici.



luci je prethodilo puno toga. Kratko rečeno sve one promjene, koje su se zbivale prije izbijanja ratne agresije, koje su ukazivale na velike opasnosti i agresivni nasrtaj na hrvatski narod u Vojvodini. Razbiti ga na



Zbog odlaska iz Subotice 14. listopada 1993. godine sam podnio ostavku na mjesto predsjednika Podružnice DSHV-a u Subotici i sukladno Statutu DSHV-a odredio da će dotadašnji dopredsjednik gosp. *Alojzije Stantić* obnašati dužnost predsjednika Podružnice DSHV-a u Subotici do sljedećeg izbora. Pismenim putem sam zaželio uspješan i plodonosan rad u tom teškom i sudbonosnom povijesnom trenut-

bio u ono doba, ali isto tako mislim da je Hrvatima nanescena velika šteta, odnosno najveća u cijeloj njihovoj povijesti. Istovremeno, želim reći da su ratna zbivanja nanijela ogromnu štetu svim narodima. Velika je odgovornost za daljnju budućnost hrvatskog naroda u Vojvodini na njima samima, na njihovoj vlastitoj političkoj mudrosti, moraju se zauzimati za svoja prava na demokratski način, a to

zahtjevno. Trebalo bi napisati veliki elaborat. Nadam se, da će jednoga dana to netko učiniti. U okviru ovoga intervjua, ja bih rekao sljedeće. Ako su vojne ili paravojne oružane horde upadale u dvorišta i kuće mirnih ljudi i govorile domaćinu: »Gazda, ovo više nije tvoja kuća, ovo je kuća ovog i ovog među nama, također naoružanog, a tvoja kuća je tamo negdje u Slavoniji«, onda je jasno zašto je 40.000 Hrvata, poglavito iz Srijema, manje iz Bačke i Banata, otišlo. Ako se nekom pojedincu Hrvat, recimo u Subotici, prijetilo i govorilo, da se seli Tuđmanu, jer će njega i sve njegove sasjeci na komade, jasno je zašto je otišao. No, bilo je i drugačijih okolnosti i razloga.

## Velika odgovornost na onima što su ostali

**V**elika je odgovornost za daljnju budućnost hrvatskog naroda u Vojvodini na njima samima, na njihovoj vlastitoj političkoj mudrosti, moraju se zauzimati za svoja prava na demokratski način, a to znači moraju jasno sagledati svoje interese, čuvati političko i nacionalno jedinstvo i demokratskim političkim instrumentima se zajednički boriti za njihovo postignuće. Na taj način će najviše postići i steći ugled kod svojih političkih prijatelja, pa i kod političkih neistomišljenika.

ku za hrvatski narod u Subotici i istaknuo sam da ću se s ponosom uvijek sjećati na naš protekli zajednički rad i da sam u mislima često s njima i da ostajem spreman za daljnju suradnju.

**HR:** Bavite li se politikom u Hrvatskoj?

U Hrvatskoj mi je od početka bilo omogućeno baviti se svojom strukom, tako da sam se vratio znanstvenom i stručnom radu, na tom polju sam stekao izvjesnu afirmaciju i renome, napravio sam veliki napredak u svom endoskopskom ginekološkom radu i liječenju bračne neplodnosti. Politikom se više nisam aktivno bavio, iako se slažem sa stajalištem da je sve politika i da je svaki čovjek politička individua.

**HR:** Jedan ste od vodećih ljudi u Udruzi za potporu bačkim Hrvatima u Zagrebu. Čime se Udruga bavi i na što mogu Hrvati u Bačkoj računati?

U Statutu Udruge za potporu bačkim Hrvatima piše da je cilj Udruge promicanje kulturnih, prosvjetnih i drugih interesa bačkih Hrvata. Svaki događaj u ovom okviru ima podršku u ovoj Udruzi i svaku moguću pomoć u želji – održati kontinuitet višestoljetnog bogatog kulturnog i društvenog života hrvatskog naroda u Bačkoj.

**HR:** Odlazite li u rodni kraj? Kako vidite položaj Hrvata u Srbiji sada, uspoređujući ga s vremenom kada ste još bili u Subotici?

Bio sam samo jedanput. Osjećam veliku nostalgiju. Vjerujem da je danas položaj Hrvata u Vojvodini puno bolji nego što je

znači moraju jasno sagledati svoje interese, čuvati političko i nacionalno jedinstvo i demokratskim političkim instrumentima se zajednički boriti za njihovo postignuće. Na taj način će najviše postići i steći ugled kod svojih političkih prijatelja, pa i kod političkih neistomišljenika.

**HR:** Mnogi su ljudi otišli iz Vojvodine, mnogi su i ostali. Što mislite, o čemu je to ovisilo?



Što je to, što se u čovjeku prelomi tražujući za odgovorom na pitanje: ostati ili otići?

Pitanje je veoma dobro formulirano, ali je u potpunosti odgovoriti na njega veoma

što su oni ostali nije nikako u nesuglasju s mojim političkim djelovanjem u stranci Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. A isto tako ni s mojim radom kao liječnikom u Subotici. ■

Uskršnji seminar YEN-a, međunarodne organizacije mladeži nacionalnih manjina, u Pečuhu

# Otvorena vrata za mladež s Balkana

*Udruga CroV primljena u polu-članstvo YEN-a \* Izabran novi predsjednik YEN-a, Slovenac iz Austrije Aleksander Studen-Kirchner \* Usvojene dvije rezolucije, od kojih je jedna usmjerena Srbiji i Crnoj Gori \* U okviru seminara otvorena izložba radova sudionika radnih skupina koje su pripremale ulične manifestacije*

Piše: Olga Perušić

**P**od motom »Ujedinjeni u različitosti« njemačka omladinska zajednica u Mađarskoj (GJU) organizirala je od 8. do 14. travnja u Pečuhu

izrade elaborata Povelje o zaštiti europskih manjina.

**RADNE SKUPINE:** Cilj seminara je da se mladi, pripadnici manjina, aktivno uključe u

skim manjinskim zakonom i razinom zaštite manjinskih prava, mogućnostima političke i kulturne autonomije i participacije u društvenom životu.

Teme radnih sastanaka bile su: potreba za Europskim susretima; kooperacija između manjina; i legalno uključivanje zaštite i podrške. Nadalje, u skupinama su se raspravljale teme manjinskog marketinga, pripremale su se ulične manifestacije, a predstavljena je i situacija romske nacionalne manjine, kao zasebna tema. Tijekom seminara praćeni su i parlamentarni izbori diljem zemlje, pa su se mladi iz raznih zemalja Europe mogli upoznati s radom političkih lidera, kao i s poviješću i društvenom participacijom nacionalnih manjina. U glavnom gradu za kulturu Europe 2010., Pečuhu, u okviru seminara otvorila se izložba radova sudionika radnih skupina koje su pripremale ulične manifestacije. Seminar je zaključen obilaskom Baranje, tj. zapadno-mađarske regije, gdje su predstavljene mađarska kultura i manjinski suživot.

**SKUPŠTINA:** Na samom početku zasjedanja skupštine raspušten je upravni odbor, zbog završetka mandata predsjednika, jednog potpredsjednika i blagajnika YEN-a. Nakon izvješća o radu za 2005/2006. godinu, bivši predsjednik

YEN-a, predstavnik njemačke nacionalne manjine u Danskoj *Stephan Kleinschmidt*, zahvalio se organizacijama na podršci i oprostio se, s nadom u daljnju suradnju u njegovu po-



Sjednica generalne skupštine YEN-a

uskršnji seminar organizacije YEN, na kojem je Republika Mađarska predstavljena kao pozitivan primjer suživota etničkih manjina. Uskršnji seminar predstavlja redovitu aktivnost YEN-a, na kojemu se održava redovito zasjedanje skupštine.

Sam seminar bio je usmjeren dogovaranjima glede sudjelovanja na radnim sastancima predstavničkog tijela nacionalnih manjina u Bruxellesu, te za

kreiranje manjinske politike, da sudjeluju u donošenju odluka glede politike mladeži, s naglaskom na radu omladinskih predstavnika. Svaki seminar YEN-a pruža mogućnost članovima organizacija da se susretnu, međusobno bolje upoznaju, razmijene informacije, te da svoje aktivnosti povežu među sobom tijekom godine. Stotinu sudionika od 25 okupljenih organizacija tijekom seminara su se upoznali s mađar-



Novi predsjednik:  
Aleksander Studen-Kirchner

lićkom angažmanu. Pod šestom točkom uslijedilo je bolno pitanje financijskog izvješća i pitanje načina povećanja članarina organizacijama članovima YEN-a. Predstavljena su tri koncepta povećanja članarina, koja su pripremile radne skupine za vrijeme seminara, te se izglasao koncept koji organizacije razvrstava u kategorije starih i novih članica Europske unije, te zemlje koje nisu članice EU, a iznos članarina utvrđen je tablicom na kojoj se klasificira radi prema broju članova organizacije. Također održano predstavljanje udruge hrvatske mladeži iz Vojvodine »CroV«, ko-





Predstavljanje sljedećeg seminara

ja je u roku podnijela zahtjev za primitak u polu-članstvo organizacije YEN. Nakon predstavljanja, udruga »CroV« je primljena u mrežu organizacija bez glasa protiv.

Izborano je i novo rukovodstvo, pa je tako predsjednik YEN-a postao predstavnik Slovenaca iz Austrije *Aleksander Studen-Kirchner*, koji je rođen u Sloveniji a odrastao je u Njemačkoj. Nekoliko je godina aktivan u klubu slovenskih stude-

nata u Beču, gdje je vodio kulturni odjel, uređivao klupski magazin i skrbio o čitaonici. Aleksander govori slovenski, engleski, njemački i ruski jezik. Na mjesto potpredsjednika pokraj predstavnice romanške manjine iz Švicarske *Chatrine Josty* izabrana je lužička Srkinja iz Njemačke *Kristijana Walde*. Na dužnost blagajnice YEN-a, koju je do sada obnašala lužička Srkinja iz Njemačke *Judith Walde*, izabrana



U slobodno vrijeme

je predstavница njemačke manjine u Mađarskoj *Katalin Sebok*. Dužnost tajnika i dalje obnaša gradišćanski Hrvat iz Austrije *Stefan Emrich*.

**REAGIRANJA:** Na samoj skupštini usvojeno je nekoliko rezolucija, od kojih je prva bila predložena od strane udruga VIFO i CroV, a ticala se nacionalne omladinske politike u Srbiji i Crnog Gori. Naime, Državna Zajednica SiCG još nije donijela omladinsku politi-

ku na nacionalnoj razini, koja bi olakšala rad svih aktivnih omladinskih organizacija, glede njihovog financiranja, te konstituiranja omladinskog parlamenta gdje će biti zastupljeni i predstavnici nacionalnih manjina.

Organizacija YEN podržala je ovu rezoluciju i u predstojećem razdoblju dat će punu političku potporu rješavanju ovoga pitanja. YEN je vrlo zainteresiran potpomoći svoje nove članice u Srbiji i Crnog Gori, a ovom rezolucijom to čini istodobno prema svim omladinskim organizacijama.

Druga rezolucija stvorena je kao rezultat radne skupine predstavnika YEN-a, koju je predvodio bivši predsjednik YEN-a *Jan Diedrichsen*. Ova zajednička rezolucija sadrži opis stanja u dvanaest država Europe, prema kojima su usmjereni zahtjevi za rješavanje problema. Jedno od pitanja kojem je posvećena velika pozornost je problem slovenske manjine u Carinthiji, u Austriji, gdje se od prošle godine vodi borba za službenu uporabu dva jezika. Rezolucija glede ovoga pitanja donesena je prošle godine na seminaru u Južnom Tirolu, ali rezultati nisu na vidiku. Europska omladina YEN i dalje zahtijeva poštovanje manjinskih prava u Carinthiji. ■



Ulična manifestacija

Održani »Slamnigovi dani«

# Cvelfer među zvijezdama

*Sedmi saziv »Slamnigovih dana« održan u Vinkovcima, Đakovu i Osijeku \* Predstavljene nove knjige i održana znanstvena predavanja \* Predstavljena i knjiga Đuke Galovića »Cvelfer star«*



Cvelferi u Vinkovcima

»S lamnigovi dani«, sedmi saziv, koji su od 10. do 13. travnja održani u Vinkovcima, Đakovu i naravno Osijeku, ponovno je okupio, na ravnopravnoj razini, književne, znanstvene i druge umjetničke programe. Obično, znanstveni skupovi u prvi plan istaknu sve ono što je zasnovano na znanosti, a kulturne i umjetničke priredbe smatraju pratećim programima, ali na Slamnigovim je dani- ma svaki dio prezentiranoga programa, bio on znanstveni, kulturni, umjetnički ili književni, jednakopravan i jednakovažan i ravnopravan, a isto tako, jednako ispraćen u dokumentima kakvi su Zbornici s popisom svih sudionika i opisom svih događanja.

Ovogodišnji je program zamišljen u slavovskom prostoru, na relaciji Osijek, Vinkovci, Đakovo, s naglaskom na znanstvenu dimenziju, ali i na predstavljanje novih knjiga, tri otvorena znanstvena predavanja i znanstveni kolokvij kroz izlaganje hrvatskih i inozemnih znanstvenika. U kulturnome su dijelu također bila tri promocijska programa, nova knjiga *Dubravke Oraić-Tolić* »Muška moderna, ženska postmoderna«, »Cvelfer stari« *Đuke Galovića*, pučkoga pjesnika iz Drenovaca i Strip za djecu *Dubravka Matokovića* iz Vinkovaca. Ne treba izostaviti niti predstavljanje dvije antologije, a ono što je posebno zanimljivo,

Antologiju suvremene mađarske novele »Valoviti Balaton«, koji su priredili hrvatski književnici i znanstvenici i »Tekla rijeka Drava«, zbirka hrvatske ili bolje rečeno slavonske proze, koju potpisuju mađarski književnici *Kristina Pete* i *Zoltan Medve*.

**POLJSKI SLAVISTI:** Ono što je važno spomenuti, *Ivan Slamnig*, romanopisac, pjesnik i književni znanstvenik, osnivač je



Vera Erl i Goran Rem

studija komparatistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s nakanom da se o hrvatskoj književnosti promišlja u kontekstu onoga što je okružuje i što s tom našom književnošću može biti mjerljivo. Baš zbog toga, od samih osnivanja »Slamnigovih dana« razmišljalo se o putovanju, o književnom gostovanju i gostujućim izvedbama, pa su »Dani« seljeni u Pečuh, Budimpeštu i Poznanj u Poljskoj, gdje je prošle jeseni održan kompletan program Slamnigovih dana, a potom objavljena panorama hrvatske književnosti i kulture »Vidjeti hrvatsku« na 700 stranica o suvremenoj hrvatskoj književnosti. Već sljedeće ili 2008. godine, Slamnigovi dani sele se u daleku Australiju zahvaljujući mlađem kroatisti hrvatskih korijena *Borisu Škvorcu*.

»Ja sam iznimno zadovoljan onim što su poljski kroatisti i slavisti učinili prošle godine«, kaže *Goran Rem*, profesor na osječkom Filozofskom fakultetu i znanstvenik koji brine o uspjehu Slamnigovih dana, »Danas smo u Vinkovcima ugostili 11 poljskih slavista i kroatista i to u čuvenoj vinkovačkoj gimnaziji Antuna Matija Reljkovića, kako je to u pozdravnoj riječi rekao *Dražen Švagelj*, i uskoro bi mogli očekivati i jedno vrijedno djelo koje bi se zvalo 'Povijest hrvatske književnosti iz vinkovačke gimnazije pisano', koliko je ona samo trag hrvatskih književnika i koliko je njih ovdje bilo učenicima i profesorima, surađivalo ovdje i slično. Moram istaknuti i predavanje poljske kroatistice *Krystine Pieniazek*, a o suvremenoj osječkoj književnosti koja je pobudila dosta veliki interes i kod osječkih studenata i kod profesora, a isto tako naglasiti da je ova vrsna znanstvenica skrenula na sebe pozornost naše kulturne javnosti još prije 4 godine kada se predstavila jakim autor- skim nastupom o *Antunu Branku Šimiću*«, rekao je Rem, a također je istaknuo i visoko reprezentativnu promociju pod nazivom »Novina – vijenac«, predstavljanje nove biblioteke – projekta, koja sadrži novinske članke pretvorene u knjigu.

»Tako je predstavljeno 16 knjiga novinskih temata, a završilo je programom kojega su naši studenti organizirali za goste, studente iz poljske i mađarske i predstavili



novi broj časopisa našeg filozofskog fakulteta s književnim prilogima tih istih gostiju. Program završavamo u Đakovu, mađarsko-hrvatskom reciprocitetnom promocijom, naime, mi smo objavili antologiju njihove suvremene proze 'Balatonski valovi', a oni su objavili antologiju hrvatske suvremene proze 'Tekla rijeka Drava'. To je već drugi puta da radimo tako nešto na relaciji Pečuh – Osijek, jer smo prije dvije godine tako objavili dvije antologije suvremene poezije, a za slijedeće dvije godine planiramo uzvratne antologije suvremenih dramskih tekstova. Tu je se u Đakovu okupio veliki broj hrvatskih i mađarskih autora, a imali smo i prijam kod našega biskupa *mogr. Marina Srakića*«, rekao je Goran Rem.

**PUČKO PJESNIŠTVO:** Želimo ovom prigodom naglasiti i svečani štih u dvorani u potkrovlju vinkovačke Gimnazije, gdje se trećega dana okupilo mnoštvo studenata iz Vinkovaca i Poljske i mnoštvo šokačkoga svita, gdje su se najprije čula znanstvena izlaganja poljskih kroatista, ali i slavista, tako da je bilo riječi i o autorima iz Bosne i Hercegovine, pa i Srbije i Crne Gore. Posebna je zanimljivost predstavljanje knjige Šokca *Đuke Galovića*, »Cvelfer stari«, koju su drenovačke snaše započele pjevanjem Galovićevih pjesama, dok ih je na samici pratio *Franja Verić*. Knjigu je priredio Goran Rem, objavljena je u izdanju biblioteke »Neotradicija« osječkog Ogranka Matice hrvatske, a o knjizi je go-



Drenovačke snaše pjevanjem Galovićevih pjesama započele su predstavljanje knjige »Cvelfer stari«

ma Đukinim i jer ih razumijem u dubini duše« rekla je Erlova.

»Sjećam se, bila sam ravnateljica Knjižnice u Vinkovcima kada su kod mene došli iz KUD-a 'Sloga' u Drenovcima, kada su se pripremali za Vinkovačke jeseni 1971. godine. Te je godina na pozornici Vinkovačkih jeseni prvi puta izvedena Đukina pjesma 'Slavonci smo i Hrvati prvi', a njegovih je 150 – 200 pjesama, koje je vjerno bilježila njegova supruga Maca, bezbroj puta ispjevano na folklornim smotrama diljem Šokadije. Često, niti Društva, niti tamburaši, nisu znali čije stihove pjevaju, sve dok Goran Rem nije sazeo taj Đukin uradak i ukoričio ga u ovu lijepu knjigu i tako svrstao našega Đuku

pučkog pjesništva, barem kada se radi o ovim našem slavonsko-srijemskom, šokačkom prostoru, istaknula je Vera Erl.

**CVELFERSKI SLENG:** »Ona prava vrijednost ove knjige je da je ona kritičko izdanje, a oni koji se bave knjigom znaju što to znači, pogotovu za jednog pučkog pjesnika. Knjiga je akcentuirana, pa će se i za sto i više godina moći iščitavati šokačka rič, onaj njen drenovački, cvelferski sleng. Potporu su dali ZAKUD Vinkovci, Matica hrvatska, Sladorana Županja a zahvaljujući Goranu Remu i čitavoj plejadi mlađih znanstvenika, ovo će biti priručnik za studente kada je u pitanju izučavanje jezika, šokačkog govora i riči drenovačke i kada se izučava pučka pjesma«.

Studentica *Monyika Navrotska* iz Poznania u Poljskoj, članica je ekskurzije koja je ovih dana posjetila Dalmaciju, Zagreb i Slavoniju, s namjerom sudjelovanja na Slamnigovim danima.

»Lijepo je ovdje kod Vas. Predivna zemlja, predivni ljudi. Posebice nam se dopalo u Dalmaciji, imalo smo par dana prekrasnog vremena i uživali u vašem moru, a već u Zagrebu i ovdje nas je dočekala kiša, ali nije uspjela pokvariti naše dojmove. Vrlo je zanimljivo bilo danas na promociji, lijepo je bilo slušati u tuđoj zemlji izlaganja na svom jeziku, a Vaša mi je književnost jako zanimljiva. Posebice mi se dopalo predstavljanje ove knjige, ovaj stari gospodin koji tako lijepo piše i s puna duha, a i sve što je pretilo tu promociju, Vaše pjesme, Vaše nošnje, način na koji Vi to doživljavate, odlično«.

Otkud mlada djevojka iz Poljske tako dobro govori hrvatski? Pa nije baš dobro, ali trudim se. Četvrtu godinu već studiram slavistiku i kroatistiku, i ako se Vama čini to dobro, drago mi je, kaže lijepa Monyika.

Slavko Žebić



Puna dvorana u potkrovlju Gimnazije

vorila eksdrenovčanka *mr. sc. Vera Erl*, profesorica na Filozofskom fakultetu u Osijeku.

»Meni je zadovoljstvo govoriti o poeziji Đuke Galovića, jer je i on, baš kao i ja, stari Cvelfer, jer sam odrastala na tim pjesma -

Galovića uz bok znanstvenika i književnika kakvi su *Josip Cvenić*, *Julijana Matanović*, *Vlaho Bogišić*, *Helena Sablić-Tomić*, *Milovan Tatarin*, *Ana Lederer*, *Delimir Rešicki* i da ne nabrajam. Neću pretjerati ako kažem da je Đuka bard našeg

## PRIJAVNI LIST

PRAVO NA SUDJELOVANJE IMAJU OSOBE STARIJE OD 18 GODINA, ČIJI JE PUŠAČKI STAŽ DUŽI OD GODINU DANA, S NAVIKOM SVAKODNEVNOG PUŠENJA

IME I PREZIME: \_\_\_\_\_

DATUM ROĐENJA: \_\_\_\_\_

DAN MJESEC GODINA

SPOL MUŠKI ŽENSKI

ADRESA: \_\_\_\_\_

BROJ TELEFONA: \_\_\_\_\_

BROJ DNEVNO POPUŠENIH CIGARETA: \_\_\_\_\_

PRETHODNI POKUŠAJI DA SE OSTAVI

PUŠENJE (ZAKRUŽITI): NIKAD 1 -2 PUTA 3 I VIŠE PUTA

PUŠAČKI STAŽ (BROJ GODINA PUŠENJA): \_\_\_\_\_

SVJEDOK:

IME I PREZIME: \_\_\_\_\_

ADRESA: \_\_\_\_\_

TELEFON: \_\_\_\_\_

OVIM POTVRĐUJEM SUDJELOVANJE U KAMPANJI OSTAVIMO PUŠENJE I OSJETIMO OKUS POBJEDE SUKLADNO DONESENIM PRAVILIMA.

\_\_\_\_\_  
POTPIS

## PRIJAVNI LIST ZA OSOBU KOJA PODRŽAVA

PUŠAČA KOJI SE PRIJAVIO ZA KAMPANJU OSTAVIMO PUŠENJE OSJETIMO UKUS POBJEDE

IME I PREZIME: \_\_\_\_\_

DATUM: \_\_\_\_\_

SPOL: MUŠKI ŽENSKI

ADRESA: \_\_\_\_\_

BROJ TELEFONA: \_\_\_\_\_

Ime i prezime najmanje jedne osobe koju podržava, a koja se prijavila za NATJECANJE:

\_\_\_\_\_  
POTPIS



Iz kuta mladih: Vjekoslav Sudarević

# Hobi povezan sa studijem

*Uzgoj njemačkih lovnih terijera kao hobi \* Jamarenje je površinski lov i lov na divljač koja živi u jazbinama, točnije lov na lisice i jazavce*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Završavajući studij veterine u Zagrebu, apsolvant Vjekoslav Sudarević svoj život u Subotici obogatio je hobi uzgoja njemačkih lovnih terijera. Ova aktivnost, osim samog uzgoja za ispit prirodnih osobina terijera, podrazumijeva i površinski lov i lov na divljač koja živi u jazbinama, točnije na lisice i jazavce, što se naziva jamarenjem.

»Terijeri su moja ljubav od malih nogu i uz njih sam odrastao. Moj je otac imao terijere od kada znam za sebe, ali on ih nije trenirao. Oduvijek me je privlačilo jamarenje, lov, ribolov i druge aktivnosti u prirodi«, priča naš sugovornik Vjekoslav Sudarević. U samom jamarenju Vjekoslav je počeo sudjelovati prije tri godine, kada je bio na trećoj godini studija. Sam poticaj dobio je od njegovog prijatelja Kristijana iz Donjeg Miholjca, koji se već duže vrijeme bavi lovom i terijerima. Uz njega je polako i sam otkrio svijet terijera koji mu se veoma svidio.

**JAMARENJE:** Jamarenje je lov kao i svaki dugi, prilikom kojega se najčešće hvata lisica ili jazavac. Ide se s psima koji su dobro obučeni za jame i od temperamenta psa, njegove oštine, zavisi i potrebna izdržljivost prema divljači koja se hvata. Njemački lovní terijeri su najučestalija rasa koja se upotrebljava za lov, kako »površinske« divljači, tako i prilikom jamarenja, jer su oni svestrani psi, imaju tzv. srčanost, tj. izdržljivost koja je potrebna.

»Oština u velikoj mjeri utječe hoće li pas dobiti batina ili ne. Ukoliko je pas pametan, on neće dobiti batina, dok ekipa lovaca ne napravi prekop do njega da bi mu mogli pomoći. Poslije puštanja psa u jama, prave se preklopi i kad se pas pusti unutra, počinje se kopati, a za to vrijeme pas ostaje u jami lajati na divljač nastojeći je stjerati u kut iz kojeg neće pobjeći. Svatko ima svoje metode, a ja najčešće provjeravam dugačkim štapom u kome smjeru ide jama«, objašnjava Vjekoslav Sudarević. Jazavac je fizički duplo teži od psa, te treba paziti, dok je lisica slabija i pas je može zadaviti u jami.

Vjekoslav iz iskustva zna da se pas u jami ne ponaša isto kao na treningu. Trening se radi na rovu, koji predstavlja imitaciju prirodne jame, pokrivenom od gore s dascima koje se u svakom momentu mogu podignuti. Divljač se stavlja u jedan kotao, ograđen rešetkama s dvije strane, kako bi

ostala fiksirana u kotlu. Tada se provjerava koliko dugo pas pušta glas na rešetku u kontinuitetu. Nakon te provjere rešetka se podiže i pas se pušta u zahvat. »Kod nas taj direktan kontakt divljači i pasa još nije zabranjen, iako sve upućuje na to da će se zabraniti. U Europskoj uniji je već zabranjeno. U našoj zemlji lisica se smatra za štetčinu i dozvoljeno ju je loviti tijekom sko-

pernatu divljač iz vode. Ispit pod zemljom podrazumijeva disciplinu pretraživanja rova, istrajnost u rovu, glas u rovu i oštrinu na lisicu i na jazavca. Kod ispita pod zemljom podrazumijeva se i zahvat na divljači koja podrazumijeva oštrinu. Oštrina se boduje u zavisnosti je li to zahvat za vrat, zahvat za prsa, zub na zub ili slično. Vjekoslav trenutačno ima dvije kuje, Donu

koja je godinu i pol stara, i osmo-mjesečnu Aksu. Na ispitu prirodnih osobina naš sugovornik je sudjelovao prije dva tjedna, s starijom kujom Donom, koja je osvojila treće mjesto.

»Veoma sam zadovoljan kako se pokazala. Natjecalo se dvadeset i četiri psa i Dona je osvojila treće mjesto. Sve je dobro odradila, slabija je bila samo na disciplini sljedoglasnosti. Prisustvovao sam na više ispita u Hrvatskoj i to u Donjoj Motičini kod Našica i u okolici Zagreba, te sam bio i u Mađarskoj na utakmici, no nažalost tada još nisam imao psa s kojim bi se mogao natjecati. Poželjno je dobiti potrebne dozvole za psa i položiti lovački ispit, jer se u suprotnom ne može ići u lov, jedino kao ispomoć lovcima«, kaže Vjekoslav Sudarević.

Ispiti se organiziraju jedanput godišnje u Subotici, ali postoje utakmice tzv. brzinke i svestranosti, a uvjet sudjelovanja na svim utakmicama je položen ispit prirodnih osobina.

**STUDIJ:** »Ovaj hobi je veoma povezan sa studijem veterine koje završavam, iako mnogi sam čin lova veoma osuđuju, jer veterinaru smatraju poetičnom djelatnošću. Činjenica je kako na petoj godini fakulteta postoji predmet lovstvo i izborni predmet koji izučava lovišta, oružje i divljači.

Student koji položi ta dva ispita može automatski zatražiti lovačku dozvolu. Zaljubljenik sam u prirodu i veterina mi je bila orijentir za dalji život. Pet godina koje sam proveo u Zagrebu, prošle su mi za čas. Ipak, ja sam ravničarski tip, volim salaš i znam sate provesti šetajući poljskim putovima i obilaziti teren. To me najviše odmar«, kaže Vjekoslav.

Osim razumijevanja životinja, Vjekoslav odlično snalazi i u rabljenju računara i informacijskih znanosti, a zanima ga i ostala tehnika poput automobila i ostalih aparata koje voli popravljati. U slobodno vrijeme strastan je ljubitelj pikada i gotovo uvijek ima uza se svoje strelce, jer nikad ne zna kad će mu se ukazati mogućnost da zaigra. Jedino je sigurno, salaši su mu neizbrisivo zapisani u srcu i uvijek će ga vući k vođanskoj ravnici.



ro cijele godine. Jazavac je također štetčina, ali u manjoj mjeri.

**ISPIT:** Ispit prirodnih osobina, radi se kako bi se dobila dozvola da pas može ići u lov i da može sudjelovati u ostalim natjecanjima. Provjerava se što sve može pas pružiti, glede pomoći pri lovu. Njegove osobine boduju se u disciplinama nad zemljom i pod zemljom. Nad zemljom se provjerava odloživost na pucanj tj. streloljublje, jer se pas ne smije uplašiti pucanja, već treba mirno stajati. Kao druga osobina, ispituje se površinski rad psa, prilikom koje se provjerava njih, sigurnost na tragu, istrajnost na tragu i vodljivost. Pas može imati izraženu sljedoglasnost, što je poželjnija osobina od vidoglasnosti koja nosi manje bodova od prije spomenute osobine. Vodoljublje se također ispituje, kako bi lovački psi bili spremni donositi

## DRAGE DJEVOJKE, BJEŽITE!

Švicarska turistička zajednica pokrenula je kampanju čija su ciljna skupina žene kojima se diže kosa na glavi od same pomisli na Svjetsko nogometno prvenstvo u Njemačkoj.



»Drage djevojke«, navodi se u promidžbenom televizijskom spotu koji će se od svibnja prikazivati u nekoliko europskih zemalja, »zašto ne biste pobjegle u zemlju gdje muškarci troše manje vremena na nogomet, a više na vas?«

Zvijezde spota su privlačni muškarci – željeznički konduktar, seljak, drvosječa sirova seksepila i aktualni mister Švicarske Renzo Blumenthal, koji je prikazan kako muze kravu.

## NIKAD ROBOM

Ipokraj svih teškoća i činjenice da je ženi uvijek teže biti uspješnom, svjedoci smo kako se ovi obrasci mijenjaju. Svakim danom ih upoznajemo, a i sredstva informiranja pišu o uspješnim ženama. Nakon izbora 2004. godine mnogo je više žena u lokalnim skupštinama i u Skupštini AP Vojvodine. Imamo mnogo uspješnih malih gospodarstvenica, umjetnica, profesorica, liječnica, sindikalistica, političarki, stručnjakinja, radnica, poljoprivrednica, novinarki. Nikada više neće biti kao prije. Jelica Rajačić Čapaković, pokrajinska tajnica za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova u prethodnom sastavu Izvršnog vijeća Skupštine Vojvodine, Dnevnik, 16. travnja



## ŠTO SE DIDI SNILO, BABI SE NIJE TILO

Grupni seks je omiljena muška fantazija, pokazali su rezultati istraživanja koje smo proveli u Splitu na uzorku od 300 muškaraca i žena, u dobi od 18 do 55 godina, želeći utvrditi njihove seksualne stavove, navike i želje.

No, što se didi snilo, babi se baš i nije tilo! Naime, prema našoj anketi 90 posto ispitanica je odgovorilo da nikada ne bi sudjelo -valo u grupnoj aktivnosti ovoga tipa.

## SEVE GOSPODARI SRBIJOM



»Dobra večer. Prvi put sam u Čačku i lipo mi je«, rekla je Seve Nacionale kada je izašla na scenu kako bi primila nagradu »Melko« za najpopularniju pjevačicu s ex-YU prostora. Svojom pojavom na sceni Seve je zasjenila mnoge srbijanske pjevače, a publika je »Štiklu« pjevala glasnije i od nje same.

Nitko nije ni sumnjao da će Severina biti glavna atrakcija večeri. Usred Srbije, svojim glamurom, karizmom, seksepilom, dokazala je da joj nema ravne na Balkanu. Čitav Čačak bio je pod opsadom zbog njezina dolaska, a kad je ušetala u dvoranu »Mladost«, čuli su se samo uzdasi i vrisak. I pojedini pjevači iz Srbije nisu mogli sakriti svoje oduševljenje Severininom pojavom, te su koristili svaku priliku da se fotografiraju s njom ili budu u njezinoj blizini dok pozira fotoreporterima.

Nije tajna da su se zemlje Balkana na internom sastanku dogovorile o podjeli bodova na Eurosongu, te da jedni drugima trebaju pomoći oko plasmana u finale, no ove će godine taj dogovor biti nebitan. Sudeći po reakcijama publike, Severina od Srbije ima sigurnih 12 bodova... Večernji list, 12. travnja

## NEĆU BECKHAMA!

Da želim biti lezbijka, muškarci me uopće ne bi zanimali. David Beckham je tip muškarca koji više podsjeća na ženu nego na nekog macho tipa koji bi me mogao osvojiti. On je feminiziran i kada bih imala seksualni odnos s njim, osjećala bih se kao lezbijka, izjavila je Nuria Bermudez, španjolska balerina i glumica i žena za koju se tvrdi da je svojevremeno spavala s barem polovicom igrača madridskog Reala, a koja je ovih dana postala nogometna menadžerica, Kurir, 12. travnja



Možda je upravo i razilaženje u preferencijama jedan od razloga zašto su Splitsani gotovo dvaput nezadovoljniji svojim spolnim životom u odnosu na pripadnice ljepšeg spola. Slobodna Dalmacija, 12. travnja





## TREĆA NA LISTI 100 NAJSEKSI HRVATICA

Tko je Mila Horvat, pitanje je koje će svi postavljati u kaficima širom zemlje, kad se počnu protrađivati rezultati velike Globusove ankete. Tko je – pa zvijezda jutarnjeg TV-programa, konju nezaposleni, koji tu sad sjediš, srčeš kavicu i gledaš sportski prijenos na velikom TV-ekranu, pa ne znaš tko je Mila Horvat jer se ne dižeš dovoljno rano da bi gledao Jutarnji program na HTV-u! Večernji list, travnja 2006.



No. 3

## LAPSUS MISTERI I LAPSUS MISICE

Za Večernji list nekoliko je poznatih TV lica priznalo svoje najteže lapsuse:



### Laže drug Tito

Goran Milić: »Dobra večer dragi dnevnicu«, moj je omiljeni lapsus zbog kojeg sam osamdesetih zaradio i laskavu titulu Mister Lapsusa. Sjećam se i čitanja telegrama kojeg je Tito poslao nekom državniku, čije sam čitanje završio riječima: »laže drug Tito«. U ono su vrijeme uobičajeni lapsusi bili proglašavanje Sovjetskog Saveza Sovjetskim Kavezom i slično, a posebno pamtim prijenos jedne nogometne utakmice gdje je u loži sjedio dužnosnik Dragoslav – Draža Marković, a komentator je s ushićenjem rekao: »Evo ga – u loži je i Draža Mihajlović!«. Uredno se vratio na televiziju i tek je tad doznao što je zapravo rekao.

Tko slavi, sretno mu bilo

Hloverka Novak-Srzić: Najgore što sam napravila je jedna glupost, koja je čak bila i politički opasna. Odjavljujući emisiju na Dan antifašizma, poželjela sam sretan praznik svima onima koji ga slave. Naravno da Dan antifašizma slave svi, ali više nisam imala vremena ispraviti pogrešku. Su-tradan sam se na kolegiju ispričala svima, i iskreno objasnila da sam automatski upotrijebila frazu kojoj u tom slučaju nije bilo mjesto.



### Danci denseri

Tanja Tomić: Najgori lapsus mi se dogodio za vrijeme nogometnog prvenstva u Portugalu, i nisam sigurna je li ga pametno priznati. Svaki dan sam vodila emisiju do jedan sat ujutro, a pitanja, kao što znate – čitamo s blesimetra. Odjednom mi se pojavio

## TITO JE CAR

Kad sam prvi put došao u posjet supruzi na sveučilištu na kojem je radila, u njezinoj sam sobi vidio malu bistu Josipa Broza Tita. Vidjela je da sam iznenađen pa je rekla: »Bez obzira na to što se u svemu ne bih složila s njim, bez obzira na pogreške koje je činio, Tito je bio naša najveća povijesna ličnost.« To je izgovorila kći političkog emigranta, čovjeka koji je sanjao neovisnu Hrvatsku. Slažem se s njom. Tito je nacionalna i svjetska povijesna ličnost. Ivica Račan, predsjednik SDP-a, Večernji list, 14. travnja



tekst vezan uz Dance, a meni jednostavno nije bilo jasno što znači ta riječ »Dance«, pa sam je pročitala kao »dens«. Bila sam užasno uzrujana zbog toga, a kasnije sam išla u Kaptol centar i bilo mi je užasno neugodno izaći iz auta jer sam mislila da su svi čuli kako pozivam ljude na ples. Ustvari je malo ljudi uočilo taj lapsus, samo me jedan prijatelj pitao za njega, i to jer se kladio da sam se namjerno šalila na račun Danske reprezentacije. Sjećam se i prijenosa Zlatne piruete kojeg sam radila za HTV, kad sam umjesto riječi pirueta desetak puta tokom večeri izgovorila »epruveta«... Što ćeš, nekad od silnih informacija jezik ne sluša što mu govori mozak, a bogme ni mozgu nije uvijek lako baratati svim tim informacijama.

### Igore, legendo

Robert Knjaz: U vrijeme najveće slave naših Vatrenih sam na radio televiziji Dugave pokušao napraviti intervju s nekim od naših nogometaša, pa sam se tadašnjoj »Zlatnoj kopački« Davoru Šukeru obratio kao »gospodinu Igoru«. Čovjek me čudno pogledao i, naravno, odbio. Kad sam snimao Mjenjačnicu s Željkom Mavrovićem, aktualni su bili uspjesi Mirka Filipovića, pa sam mu se tokom cijele emisije obraćao kao Mirku... Mislim da mi Željko nije zamjerio, i da su i on i gledatelji to shvatili kao neki namjerni štos.

### Zežancija iz bubice



Tatjana Jurić: Za razliku od kolega s HTV-a nisam se brusila u jutarnjem programu, već sam od početka gurnuta u elitni termin. Svojim najvećim lapsusom smatram smijanje kad smijehu u emisiji nije mjesto: u uhu imam »bubicu« da bih mogla primati upute iz režije, ali tako čujem i njihove viceve i zežanciju. Jednom sam se pokušala suzdržati, pa sam se grčila da ne počnem rikavati od smijeha. Mislila sam da će mi to gledatelji i šefovi zamjeriti, ali očigledno to najviše brine nas voditelje.



Obnova rada Vojvođanskog kluba u Novom Sadu

# Autonomija u europskom paketu

*Model vojvođanske autonomije ne samo da ne može biti ukinut, dapače, cijela Srbija mora se regionalno organizirati \* Pokrajina i službeno proglašena Evuoregijom \* Ustavne promjene moguće samo kroz Ustavotvornu skupštinu, sve druge opcije su neozbiljnost*

Uvjet za europske integracije glasi da Srbija mora prihvatiti model organiziranja vlasti i na regionalnoj razini. Točnije, autonomija Vojvodine je neupitna, ali i ostatak Srbije mora biti funkcionalno postavljen s najmanje još tri takve regije, a najviše osam.

Po riječima gosta sesije Vojvođanskog kluba u Novom Sadu, suca Ustavnog suda Srbije Svetozara Čipliča, nama je ostalo odrediti kako će teritorijalno izgledati te regije.

**POJAM REGIJE:** Gotovo da nije primijećeno kako je protekloga tjedna Vojvodina i službeno promovirana kao prva euroregija u sastavu Srbije. To jamči da ne može biti uspjeha u neakvim najavama kako bi teritorij pokrajine mogao biti iscjepkan. Na pitanje sudionika Kluba, što je u biti pojam regije, sudac Čiplič je odgovorio kako regija podrazumijeva sve što je više od lokalne samouprave, a manje od federalne jedinice. U praksi, našem političkom establišmentu najveću poteškoću zadaje kako zao-kružiti te regije, a još više kako osposobiti kadrove da postiču rezultate slične našima u Vojvodini. Izražena je ozbiljna rezerva glede spremnosti Beograda da se odrekne stečene razine centralne vlasti za račun budućih regija.

Europski model zasniva se na četiri stupnja organizacije vlasti: lokalna uprava, udruga

općina, regionalni stupanj i središnja vlast. Oko modela nema pogađanja, a sve drugo na terenu stvar je države koja želi prijem u Uniju. Novim Ustavom bile bi obuhvaćene sve te

de autonomije Vojvodine budi nadu da se ipak nešto pomjera u naprijed. A događa se i to da Europa ima točan tajming dešavanja i uvijek kad mi odu-  
ljimo s dojbama u besko-

ziranjem izbora za Ustavotvornu skupštinu. Varijanta političara iz G17 Plus o jednokratnoj prenamjeni sadašnjeg skupštinskog saziva u ustavotvorni, ispod je razine ozbiljno -



Vojvodina je protekloga tjedna i zvanično promovirana kao prva euroregija u sastavu Srbije

promjene i neminovno bi značile narušavanje aktualnih privilegiranih pozicija postojeće političke elite.

**REALNOST AUTONOMIJE:** Ocjena sudionika Kluba je da beogradski centri moći demokratske orijentacije oprezno i postupno prihvaćaju realnost autonomije. Nedavni skup javnih djelatnika u Beogradu gle-

načnost, onda dobivamo sažvakanja rješenja. Zanimljivo je primjetiti kako većina nazočnih skoro da nije negativno reagovala na navedenu opciju. Imajući u vidu naša poslovično iskrivljena tumačenja, iznuđene solucije često stižu kao bolja mogućnost.

Izmjena Ustava iz 1990. godine legitimna je samo organi-

sti. Diskontinuitet sa sadašnjim ustavnim postavkama je neopodan, a legitimnost tim promjenama može dati samo saziv koji ima mandat da najmanje dvotrećinskom većinom done - se novi Ustav. Koliko prepreka na tom putu ima nije teško zamisliti, ali bez njihovog savladavanja ostajemo na margina - ma europske stvarnosti.



Žetvene svečanosti Dužijanca 2006.

## Blagoslov žita na Markovo



Najveća manifestacija žita i kruha, u državi nekadašnjoj i sadašnjoj je Dužijanca. U okviru žetvenih svečanosti Dužijanca 2006. prvi početni događaj je blagoslov žita na sv. Marka, 25. travnja 2006. godine. S početkom u 17 sati, u Maloj Bosni (naselje Kucura) na salašu br. 59 Stipana i Marije Anišić, vlč. Ivan Sabatkai, mjesni župnik, služiti će sv. Misu za usjeve i plodove zemlje. Oko 17,40 sati u »prašijunu« – povorci poći će se do njive s mladim žitom, koja se nalazi pokraj Som-

borskog puta kod silosa HV Partnera. Nakon čitanja evanđelja, propovijedi i govora, bit će blagoslov mladog žita.

Na ovoj njeni vlasnika Mije Horvat-Almaškog, koja se sada blagoslivlja, ove će se godine održati natjecanje risara.

Pozivamo sve mještane i stanovnike susjednih mjesta, da dođu na blagoslov žita, te da se zajednički pomolimo za dobru žetvu i započnemo Dužijancu 2006.

Organizacijski odbor Dužijance 2006.



## Uskršnja potraga za jajima

U četvrtak 13. travnja, u vrtu rezidencije obitelji Davora Vidiša, generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici, 60-ero djece je prema uskršnjem običaju tražilo 120 skrivenih čokoladnih jaja. Mališane iz vrtića »Marija Petković«, te djecu iz hrvatskih odjela OŠ »Ivan Milutinović« i OŠ »Matko Vuković« dočekala je Meri Vidiš. Podijeljeno je pet nagrada, a za djecu koja nisu pronašla ni jedno jaje bile su pripremljene utješne nagrade.



Priopćenje DSHV-a

## Potpota inicijativi Sanadera

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uputio je priopćenje za javnost, kojeg je potpisao predsjednik stranke Petar Kuntić, u kojem se navodi kako ova stranka »u potpunosti podržava inicijativu hrvatskog premijera dr. Ive Sanadera izrečenu na Forumu Crans Montana u Zagrebu, da regije zemalja bivše Jugoslavije, ali i cijele Jugoistočne Europe ne smiju biti zaboravljene te da Europska unija neće biti kompletna dok joj se sve zemlje regije ne priključe. Forum Crans Montana u Zagrebu je raspravljao o proširenju EU pod nazivom 'Vrijeme Jugoistočne Europe dolazi', a u povodu sve jasnijih naznaka da bi EU odgodila novi krug proširenja.« Ova izjava ima posebno značenje jer se odnosi na državnu zajednicu Srbije i Crne Gore, dok će Republika Hrvatska najvjerojatnije već 2009. godine okončati pregovore o ulasku u EU«, zaključuje se u priopćenju.

Iz Senja u Suboticu

## Izložba o Bunjevcima

Na poziv gradonačelnika Senja Zlatka Modrića, u povodu Dana grada Senja, zamjenik predsjednika Općine Subotica Petar Kuntić i urednik Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca dr. Slaven Bačić posjetili su ovaj grad. Tijekom posjeta, između ostalog se razgovaralo i o gostovanju izložbe pod nazivom »Bunjevci – 400. obljetnica doseljenja« u Subotici. Naime, prva veća seoba hrvatske narodne skupine Bunjevci iz zapadne Hercegovine i zapadne Bosne u senjsko područje dogodila se 1605. godine, te je u povodu 400-te obljetnice ovog događaja Gradski muzej Senja organizirao izložbu. Ova je izložba bila istodobno uvod u opsežniji projekt Gradskog muzeja – stalni postav Etnografske zbirke Bunjevaca koji je otvoren ove godine u povodu Dana grada.

J. D.

Visoki vodostaj rijeka

# Vrijeme »stogodišnjih voda«

*Stručnjaci procjenjuju da će ovako visok vodostaj potrajati još mjesec, mjesec i pol dana, a onda slijedi, standardno, prirodno povećanje vodostaja koje se dešava u većoj ili manjoj mjeri svake godine krajem svibnja i tijekom lipnja*

**P**osljednih tjedana pozornost cjelokupne javnosti usmjerena je prema rijekama, vodostaju, rastu i opadanju razine rijeka i pravljenju nasipa. Mediji svakodnevno izvještavaju, glede najvišeg vrha poplavnog vala koji plovi i prolazi pokraj gradova u nas i prijeti mogućnošću preplavlivanja već postojećih i novonapravljenih nasipa od džakova s pijeskom. Sva naselja uz nezaštićene obale rijeka Dunava, Tise, Save, a posljednjih dana Tamiša i Begeja, odavno su poplavljena, pa čak i ona koja su sagrađena uz nasipe, kao što je novosadsko naselje Kamenjar.

Materijalna šteta još uvijek nije procijenjena. Stručnjaci procjenjuju da će ovako visok vodostaj potrajati još mjesec, mjesec i pol dana, a onda slijedi, standardno, prirodno povećanje vodostaja, koje se dešava u većoj ili manjoj mjeri svake godine krajem svibnja i tijekom lipnja. Tada se otapaju snježne akumulacije na Alpima i Karpatima i otopine se slijevaju u Dunav i Tisu.

**OBILNE KIŠE:** Obilne padaline koje su zahvatile cijelu zapadnu Europu prije oko mjesec dana, uvjetovale su pojavu porasta vodostaja kojega smo danas svjedoci. Stručnjaci ovako visok vodostaj rijeka nazivaju »stogodišnjim vodama«, jer su na temelju statističkih podataka zaključili da se ekstremno visok vodostaj javlja jednom u stotinu godina.

Profesor na poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu dr. Vojislav Bela Pokrić, hidrograđevinski inženjer u mirovini, objašnjava da su porast vodostaja na rijekama uvjetovale kiše koje su padale na teritoriju gotovo cijele Europe. »Problem je što su kiše padale na velikoj površini, padaline su bile obilne te se voda slila ne samo u glavne riječne tokove, već je velika količina vode otekla u pritoke rijeka, što znači da su svi riječni tokovi prepunjeni vodom te ona nema kuda da otekne«, kaže Pokrić.

Još prije tjedan dana, predsjednik Skupštine Vojvodine Bojan Kostreš zajed-

no je s Odborom za poljoprivredu apelirao da se svi građani, ali i lokalna samouprava i vojska, aktivno uključe u obranu naselja od poplava, na šta su se gotovo svi odazvali, te danonoćno u nekim mjestima dežuraju i prate razvoj situacije. Za sada oni dobivaju bitke s ogromnom količinom vode, jer na Dunavu kod Novog Sada u sekundi protekne oko 10 tisuća prostornih metara vode.

**UGROŽENI NASIPI:** Staza za obranu od voda »Vojvodina vode« u ponedjeljak je



I vojska sudjeluje u obrani od poplava: izgradnja nasipa u ugroženom području

priopćio kako je stanje na rijekama u ugroženim područjima još uvijek vrlo ozbiljno, ali da prema procjenama stručnjaka ne bi trebalo doći do izlivanja rijeka. Stručnjake mnogo više od izlivanja rijeka iz korita brinu nasipi koji su već tjednima pod vodom i može doći do njihovog raskvašivanja i probijanja, osobito što će ovakav vodostaj potrajati. Pored toga iz »Vojvodina voda« najavljuju da će tijekom ovog tjedna naići novi poplavnim val iz Mađarske na rijeci Tisi, koji može uvjetovati ne samo izlivanje rijeka iz korita, već i probijanje nasipa. Ipak, stručnjaci »Vojvodina voda« se nadaju da će nasipi, koji su ojačani džakovima s pijeskom, izdržati novi poplavljeni val.

Nasipi, bez kojih bi, primjerice, Novi Sad gotovo cijeli bio pod vodom već odav-

no, spadaju u pasivne mjere obrana od poplava i kao takvi nisu pravljeni da izdrže dugotrajan pritisak i prisustvo visokih voda, jer bi u protivnom njihova izgradnja bila preskupa, objašnjava profesor Pokrić.

»Nasipi su pravljeni od zemlje koja se poslije nekog vremena provedenog pod vodom raskvasi i postaje porozna. Iako postoje standardi i kriteriji za pravljenje nasipa, ni kao takvi ne mogu izdržati dugotrajni utjecaj vode, duži od 10 do 15 dana. Za to postoji opravdana bojazan od probijanja

nasipa«, upozorava Pokrić i objašnjava kako jedan metar vodenog stuba čini pritisak od jedne tone na četvornom metru nasipa, a sada je voda za 4 do 5 metara viša. Po njegovim riječima, drugi vid obrane od visokih voda spada u skupinu takozvanih aktivnih mjera, odnosno ispuštanja vode u akumulacije, koji se primjenjuje prije pasivnih mjera. Samo što, kaže profesor, trebaju postojati određeni uvjeti za tu aktivnost, a u Vojvodini postoje tri akumulativna jezera, jedno na Dunavu i dva na Tisi, što za ovako visok vodostaj nije dovoljno.

**OTAPANJE SNJEGOVA:** Profesor Pokrić najveću bojazan izražava zbog predstojećeg otapanja snijega na Alpima i Karpatima, koji uvijek po prirodi utječu na povećanje vodostaja. Po njegovim riječima, stručnjaci u austrijskim Alpima imaju mogućnost i sada već mogu točno izračunati i znati kolika je snježna akumulacija na planinama, te visina snježnog pokrivača i gustina snijega i koliko će se otopine, to jest vode, sliti u riječne tokove za mjesec, mjesec i pol dana. Na temelju tih podataka, kaže naš sugovornik, naši stručnjaci bi mogli već sada odrediti mjere obrane od visokih voda i pripremiti se za njih, ali, kako kaže Pokrić, oni nemaju komunikaciju s austrijskim kolegama, pa tako, ni važne informacije.

D. Popov



Predsjednik pokrajinskog Izvršnog vijeća najavio

## Značajna ulaganja u gospodarstvo Srijema

**SRIJEMSKA MITROVICA** – Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine *Bojan Pajtić* tijekom posjeta Srijemskoj Mitrovici 14. travnja, najavio je pojačano ulaganje u tu općinu u drugom dijelu godine.

U razgovoru s predstavnicima lokalne samouprave istaknuo je kako je u protekle tri godine Pokrajina u Srijem uložila oko 210 milijuna dinara za investicije, prije svega u zdrstvo, kulturu i obrazovanje, dok je za

potporu različitim projektima iz Fonda za razvoj Vojvodine do sada izdvojeno preko 10 milijuna eura.

Do kraja godine vojvođanska vlada je spremna osigurati još značajnija sredstva koja će ubrzati prije svega gospodarsku ekspanziju srijemskih općina, ali je neophodno da vlast na lokalnoj razini definira najveće probleme kako bi ulaganja bila snažnija i upućena na pravo mjesto, rekao je Pajtić.

Tijekom posjeta Društvenom poljoprivrednom poduzeću »Mitrosrem« pokrajinsko izaslanstvo je obišlo farmu za uzgoj svinja i klonicu u Velikim Radincima, gdje su upoznati s rezultatima realizacije kredita koje je to poduzeće 2003. godine dobilo od Fonda za razvoj. Pajtić je posjetio i Klanicu »Nedeljković« u Šašincima, kao poduzeće koje je posljednjih godina primjer uspješnog poslovanja.

## Uskrsna zahvala vjernicima

**BAČKI BREG** – Vjernici župe sv. Mihovila Arkanđela iz Bačkog Brega su se tijekom korizmenog razdoblja molitvom i postom pripremali za najveći kršćanski blagdan Uskrs. Kao i svake godine srijedom i petkom se molio Križni put, a svakoga četvrtka nakon svete mise getsemanska ura. Pučki zbor sv. Cecilije je na Cvjetnu nedjelju pjevao muku po sv. Marku, a na Veliki petak po sv. Ivanu. Ove godine je Božji grob uredio *Željko Kolar* predivnim cvjetnim aranžmanima. Velečesni *Davor Kovačević* je svojim župljanima čestitao Uskrs i zahvalio se na odanoj suradnji i pomoći.

Z. G.



Na javnoj raspravi

## Uporaba manjinskih jezika

**APATIN** – Na sjednici Skupštine Općine Apatin, održane 13. travnja, jedna od 27 točaka dnevnog reda bila je i prijedlog izmene članka 7 općinskog Statuta, kojim je regulirana uporaba jezika i pisma na području općine Apatin. Podsjetimo, članovi Savjeta za međunarodne odnose, sukladno zakonskim odredbama SiCG i Republike Srbije, te pokrajinskoj Odluci o bližem uređivanju pojedinih pitanja službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina na području Vojvodine, predložili su da se, pokraj srpskog jezika i ćirilice, u sela Kupusina i Svilojevo uvede mađarski, a u

Sontu hrvatski jezik i latinično pismo. No, ono što je na višim razinama jasno regulirano u SO Apatin je specifično riješeno. Bez ikakve rasprave jednoglasno je usvojen prijedlog zaključka da se navedena izmjena Statuta uputi na javnu raspravu u mjesne zajednice ove općine, s obrazloženjem da svaka izmjena općinskog Statuta podliježe ovakvom postupku. Nakon provedene javne rasprave, ova točka će se ponovno naći na dnevnom redu općinskog parlamenta i u slučaju pozitivnog glasovanja predloženi manjinski jezici ući će u službenu uporabu u Sonti, Svilojevu i Kupusini.

Ivan Andrašić

## Radio program i na vlaškom jeziku

Kako prenosi Media centar, Radio Zaječar će uskoro početi emitirati program na vlaškom jeziku koji će se realizirati u okviru projekta »Aici Radio Zaicieri« (Ovdje Radio Zaječar). Radio Zaječar bi trebao početi u svibnju emitirati informativni program i specijalne emisije na vlaškom jeziku. Planirano je da se vijesti emitiraju svakog dana u 17 sati a nedjeljom od 12 do 13 sati specijalna emisija o životu Vlaha u Timočkoj Krajini.

Ministarstvo kulture Republike Srbije podržalo je projekt s 405.000,00 dinara. Financijska sredstva bi trebala biti utrošena za prevoditelje, spikere, novinare i ostale članove ekipe Radija. U Timočkoj Krajini, prema popisu stanovništva, živi oko 20.000 Vlaha. Radio program na vlaškom jeziku već je postojao u periodu od 1947. do 1952. godine na istom radiju.

D. Po.

Bogatstvo pounude lova i ribolova osječko-baranjske županije

# Promidžba kvalitetnog lovstva

*Uspješan Sajam lova, ribolova i seoskoga turizma »Salori 2006.« u Osijeku \**

*Kvalitetno lovstvo, po kojemu je Hrvatska na daleko poznata, odražava se na razvitak seoskog turizma \**

*U Bilju kod Osijeka bit će u lipnju održano Svjetsko klupsko prvenstvo u ribolovu*

U Osijeku je od 6. do 9. travnja održan 3. Sajam lova, ribolova i seoskoga turizma »SALORI 2006.«, na kojemu je sudjelovalo 90 izlagača iz naše i susjednih zemalja, a na Sajmu je zabilježen od sada neviđen broj posjetitelja. Pokrovitelji Sajma su Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH, Hrvatski lovački Savez i Hrvatski športsko-ribolovni Savez, a otvorio ga je župan Osječko-baranjski *Krešimir Bubalo* i poručio da tri dosadašnje sajamske priredbe dostatno govore da ovaj Sajam treba biti najbolje specijalizirano sajamsko događanje na ovim europskim prostorima, a sve nas upućuje da će to uskoro i biti.

*Verica Sikora* vodila je štand Športsko-ribolovnog saveza osječko-baranjske Županije, te smo je zamolili za par riječi. »U potpunosti se slažem s gospodinom županom da trebamo postati najprestižniji Sajam ove vrste u ovoj regiji, jer tvrdnja za to temelji se na bogatstvu naših šuma i divljači, bogatstvu vodotoka i ribljega fonda a i po brojnosti posjetitelja, jer malo prije su nam rekli da više nema niti jednoga mjesta na parkingu. O tome svjedoči i brojka od 90 izlagača, lovačkih i ribolovnih udruga, proizvođača opreme za lov i ribolov, odjeće i obuće, a sve je to sastavni dio priče o prirodi i ljubavi prema prirodi, prema ljepotama i vrijednostima«.

**SLATKOVODNI RIBOLOV:** Športsko ribolovno društvo »Drava« Osijek i Savez športskih ribolovnih udruga osječko-baranjske Županije,

domaćini su 26. Svjetskog klupskog prvenstva u ribolovu, koje će se održati od 4. do 12. lipnja ove godine u Bilju kod Osijeka, uz potporu Grada Osijeka i županije Osječko-baranjske, a pod pokroviteljstvom Hrvatskog olimpijskog Odbora, kaže nam *Verica Sikora*, koja je glasnogovornica ovog svjetskog natjecanja.

»Mogu Vam reći da su pripreme u punom jeku, unatoč kratkom vremenskom roku u potpunosti je izgrađena nova

stvo ponude lova i ribolova na ovim našim prostorima. Odsalali smo pozive i sada očekujemo povratnu informaciju, a onda zajedno s našim ribičima, zajedno sa svjetskim ribičima i ovim našim ogromnim potencijalom, želimo napraviti jedan novi kontinentalni brand. Očekujemo 50 do 55 ekipa iz cijelog svijeta, naravno najviše iz Europe, s više od 500 natjecatelja, ali sa svim pratećim, od novinara, do navijača, očekujemo negdje oko 10.000 onih ko-

nosu prema tim vrijednostima«.

**KULINARSKI SPECIJALITET:** Puno toga događalo se na ovogodišnjem sajmu lova i ribolova, pa je tako predstavljena i nova knjiga grupe autora »Zaštita divljači«, koja će zasigurno biti nezaobilazno štivo i obvezni udžbenik na Poljoprivrednom, veterinarskom ili nekom sličnom fakultetu, a *autor* prof. dr. Zvonimir Tucak, prof. dr. Jasenka Topić, mr. sc. Pavle Vratarić i dipl. ing. agr.



Na sajmu u izvornim narodnim nošnjama

natjecateljska staza na Staroj Dravi, radovi uvelike napreduju, no trenutačno nam smeta visoki vodostaj. Nedavno je u posjetu bio predsjednik Svjetske federacije ribolovnih organizacija, *Ferenc Szalaj*, koji je obišao teren i primijetio da je ovo najljepša svjetska staza glede slatkovodnog ribolova. Posla ima još mnogo, evo u međuvremenu se desio i ovaj sajam i samo upotpunio bogat-

ji će pratiti ovo svjetsko natjecanje. Također očekujemo 26. svjetsko prvenstvo otvoriti predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić*, a očekujemo tu i predsjednika iz susjedne Mađarske i upravo pripremamo jedan takav protokol. Tu računamo i na nekoliko tisuća posjetitelja iz Vojvodine i uopće iz Srbije i Crne Gore, a što je najvažnije, to je priča o prirodi o okolišu, o našem od-

*Nino Frančeski*, svatko na svoj način, upozoravaju na potrebi istinske brige za divljač i općenito biljni i životinjski svijet oko nas.

Najzanimljivije je bilo u subotu, predzadnjega dana sajma, kada su lovci iz Belišća, pripremali čobanac za 2500 posjetitelja u »kotliću« od 600 litara, a osobno Vas uvjeravam, čobanac je bio odličan. Za ovaj nesvakidašnji kulinarSKI specija-





Prikaz životinjskog svijeta

litet bio je zadužen *Josip Delač* iz Kitišanaca, lovac, ribolovac i pučki kuhar u gradu Belišću.

»U prosjeku u ovome sudu možemo skuhati 1800 porcija čobanaca, ili ako su posjetitelji baš gladni onda tek 1500, a ako pak ima djece i ako baš nisu izrazito gladna, onda do 2500 porcija. Da bi to postigli, stavili smo 50 kg očišćenog luka, 200 kg kvalitetnog mesa, oko 40 posto junetine, 30 posto divljači i po 10 posto svinjetine, ovčetine i svinjskih nogica. Dobar čobanac, ne može bez svinjskih nogica. Soli treba 2,5 kg, zatim bibera u zrnu, lovorovog lista, 1,5 kg ljute domaće paprike, 1 kg manje ljute i sve se to kuha 3-4 sata, a evo probajte čobanac je pri kraju i okus je vrlo dobar. Ranije smo imali kotlić od 300 litara, ovo što sada vidite je od 600 litara, a već razmišljamo o 1000 litara«.

**ŠOKCI NA SAJMU:** I dok čobanac polako krčka, na platou nastupa KUD »Šokadija« iz Bocanjevca, a u Osijek su došli zahvaljujući *Dragutinu Gibičaru*, predsjedniku turističke zajednice Belišće. »Naše društvo broji 60-tak članova, mislim tu na folklornu i tambu-

rašku sekciju, a ove godine obilježavamo 20. obljetnicu postojanja«, kaže *Branko Piškorjanac*, predsjednik Društva.

»Ovo što vidite na njima, izvorna je narodna nošnja Šokača iz Bocanjevaca, žene su zamotane u kumbu (žensko oglavlje), na sebi imaju oplećak štikani, 2-3 podsuknje bijele i crvenu suknju, bijelu pregaču štikanu, a na nogama su bijele vezene čarape i crne cipele. Djevojke i snaše krase niske velikih i malih dukata. Muška se nošnja sastoji od košulje, prsluka i gaća širokih, na nogama su čarape štrikane i opanci, a na glavi šešir i o pojasu tkanica crven bijeli plavi. Nastupamo diljem Hrvatske, posebice diljem Slavonije, a vani od Austrije i Njemačke do Rumunjske, Slovačke i Mađarske«.

Na sajmu se predstavila i udruga »Šokačka grana«, pa *Matiju Jukić* iz Babine Grede pitamo što sve nude posjetiteljima. »Naše šokice nude ručni rad, šlingano, vezeno, necano, heklano i zlatovez, a imamo i prekrasno oslikanih boca i moram Vam priznati ljudi se zanimaju i za ručne radove«.

*Jasna Petrović* iz Kneževih Vinograda na sajmu predstavlja

udругu »Slap i etno brand«, projekt koji tek kreće i kojim se predstavljaju rukotvorine, umjetničke i uporabne vrijednosti, s postavljenim standardima kvalitete kojega svi proizvodi moraju zadovoljiti i s kojima namjeravaju ići na tržište suvenira i poklona. »Tu su i odjevni predmeti, jedan divan spoj tradicionalnog i suvremenog, jer ako želimo promicati našu tradiciju moramo je prilagoditi trenutnim potrebama

tržišta, dakle ponuditi ju na jedan moderan i suvremen način, koji će mladi prihvatiti, da ne budu trn u oku, a da ipak promiču tradiciju do koje im je stalo«, kaže *Jasna Petrović*.

Na sajmu su i »Hrvatske šume« i *mr. Vlado Jumić* iz Šumarije Tikveš koji se slaže da je Sajam iz godine u godinu sve bolji, što znači da je sve više i izlagača i posjetitelja. »Mi se trudimo, da pokažemo da lovstvo i lovci nisu samo istrebljivači, već dapače uzgajivači divljači. Ovo što mi čini mo, ovo što čini naš lovački savez, sami lovci, mislim tu na promidžbu jednog kvalitetnog lovstva, po kojemu je Hrvatska na daleko poznata. Sve će se to odraziti na razvitak seoskog, ruralnoga turizma, a kada je riječ o našoj županiji i Upravi šuma Osijek, moram se pohvaliti da naša klijentela dolazi iz čitavoga svijeta, i mogu Vam reći iz osobnoga iskustva, da su vrlo zadovoljni, ne samo glede kvalitete divljači, već i glede kvalitete ljepote staništa i kad je u pitanju jelen, divlja svinja i smeća divljač, a dakako i glede pernate divljači, ova su staništa među najljepšim i najboljim u cijelom svijetu«, kaže *Vlado Jumić*.

Slavko Žebić



Lovci iz Belišća su pripremili čobanac za 2500 posjetitelja u loncu od 600 litara



# Polivači

*Na »vodeni ponediljak«, a to je drugi dan Uskoka, mladeći polivaje cure. Nekada je to bila prilika upoznati se u mjestu.*





CMYK

## FOTO REPORTAŽA



...rsa, tradicionalno kod Bunjevaca momci  
...njihovu domu i osmotriti je li iz »redovne kuće«





# Obljetnica smrti biskupa Zvekanovića



U povodu godišnjice smrti subotičkog biskupa *Matije Zvekanovića* u ponedjeljak 24. travnja, u Katedrali sv. Terezije Avilske bit će služena biskupska misa, koju će predvoditi subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzeš*.

Matiša Zekanović rođen je u

Subotici 17. veljače 1913. godine. Teologiju je studirao u Sarajevu od 1932. do 1937. Za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1937. Od 20. srpnja 1937. do 13. prosinca 1938. upravlja župom u Đurđinu. Iste godine preuzima službu upravitelja župe u Aleksandrovu, koju obavlja do 30. listopada 1939. Ravnatelj je dobara u Baču od listopada 1939. do lipnja 1941. kada ponovno postaje upraviteljem župe u Aleksandrovu, na kojoj ostaje do srpnja 1942. Potom je bio upravitelj župe u Bačkom Monoštu - ru do 1948. kada postaje upraviteljem župe Isusova Uskrsnuća u Subotici. Godine 1954. imenovan je generalnim vikarom Bačke apostolske administrature, a 1956. u Subotici posvećen za pomoćnog biskupa,

te 1958. godine nakon smrti biskupa *Lajče Budanovića*, preuzeo je administraciju Bačke apostolske administrature. Nastavio je djelo svoga prethodnika, te su se i u njegovo vrijeme osnivale nove župe, gradile se crkve, a podignuto je i novo sjemenište Paulinum i svećenički dom Josefinum.

Sveti otac Pavao VI. je 25. siječnja 1968. godine na području Bačke apostolske administrature ustanovio novu biskupiju pod imenom Subotička bi-

skupija, dok je biskupa *Matišu Zvekanovića* imenovao prvim subotičkim biskupom. Na čelu biskupije *Zvekanović* je bio do 16. svibnja 1989. kad je Ivan Pavao II. za novog subotičkog biskupa imenovao mons. Ivana Penzeša.

Biskup *Matiša Zvekanović* je umro 24. travnja 1991. godine, a pokopan je u novopodignutoj biskupskoj grobnici u subotičkoj katedrali pred neka- dašnjim oltarom svetoga Josipa. ■

## Tribina o drogi u Somboru

U petak 21. travnja, u Velikoj dvorani HKUD »Vladimir Nazor« održat će tribina o drogi. Tribinu će voditi vlč. *Marinko Stantić*, a u razgovoru će sudjelovati i osobe koje su imale posrednog ili neposrednog iskustva s problemom narkomanije. Početak je u 20 sati.

## Kalendar liturgijskih slavlja u Svetištu Majke Božje na Bunariću za godinu 2006.

Naše Biskupijsko Svetište Majke Božje na Bunariću je uređeno tako da se u njemu mogu održavati redovita Bogoslužja tokom većeg dijela godine. Mnogi su vjernici izrazili želju da na Bunariću bude češće sveta misa i drugih pobožnosti. Ovdje donosimo do sada utvrđeni red svetih misa i pobožnosti koje su predviđene za ovu godinu. Svakoju svetoj misi prethodi molitva svete krunice, a mogu se obaviti i druge pobožnosti. Ovaj kalendar koji je predložen je u organizaciji Svetišta. No, toplo preporučamo da se pojedine župe prema svojim željama organiziraju za sudjelovanje i na vlastitim slavljinama na Bunariću. Lik Majke Božje je trajno u Svetištu i ono je otvoreno tijekom cijele godine. Za veća okupljanja se treba dogovoriti sa rektorom Svetišta. U nadi da će Bunarić biti uistinu mjesto »Izvor života«, predlažemo ovakav red Bogoslužja.

23.4.2006. NEDJELJA BOŽAN - SKOG MILOSRĐA, u 16 sati sveta misa i propovijed. Početak hodočašća.

06.5.2006. PRVA SUBOTA, sveta misa u 9 sati.

12.5.2006. SVETI LEOPOLD MANDIĆ, sveta misa u 16 sati.

24.5.2006. Marija Pomoćnica, sveta misa u 16 sati.

31.5.2006. POHOD BDM, sveta misa u 16 sati.

03.6.2006. PRVA SUBOTA, sveta misa u 9 sati.

17.6.2006. U 10 sati susret dječjih zborova »ZLATNA HARFA«.

23.6.2006. SRCE MARIJINO, sveta misa i propovijed u 16 sati.

01.7.2006. PRVA SUBOTA, sveta misa u 9 sati.

13.7.2006. MAJKA BOŽJA BISTRIČKA, sveta misa u 16 sati.

01.8.2006. PRVA SUBOTA – SNJEŽNA GOSPA, sveta misa u 9 sati.

15.8.2006. VELIKA GOSPA, u 16 sati sveta misa i propovijed. 23.8.2006.

**PRVI DAN TRODNEVNICE**, u 19 sati krunica.

24.8.2006. **DRUGI DAN TRODNEVNICE**, u 19 sati Akathistos.

25.8.2006. **TREĆI DAN TRODNEVNICE**, u 19 sati križni put.

26.8.2006. **PROŠTENJE**, u 19 sati svečano bdijenje.

27.8.2006. **PROŠTENJE**, mise su u 7, u 8, u 10 i 16 sati. 2. 9.2006. PRVA SUBOTA, sveta misa u 9,00 sati.

05. 9.2006. BL. MAJKA TEREZIJA, sveta misa u 16 sati.

08.9.2006. MALA GOSPA, u 10 sati sveta misa i propovijed. 07.10.2006. KRALJICA SVETE KRUNICE, u 16 sati misa i završetak hodočašća.

Neka Blažena Djevica Marija, Majka Crkve i majka u Crkvi sve nas zagarova i okuplja oko svoga Sina Isusa Krista u vjeri i ljubavi!

Uprava Svetišta







Piše: vlč. dr.  
Andrija Kopilović

*Tužno je i  
»nakaradno«  
kršćanstvo koje  
gazi ljudskost,  
a gradi tobože  
vjeru. Vjera ne  
može biti  
utemeljena  
drugačije,  
nego na  
zdravom tlu  
čovječnosti.  
Dolazi milost  
susreta i dolazi  
dar vjere i tad  
čovjek postaje  
onaj koji može  
iskreno,  
snagom  
milosnog dara,  
reći za  
Gospodina  
Isusa: on je  
moj Bog i moj  
Gospodar*

U Uskrsnom tjednu

# Vjera nevjernog Tome

**N**alazimo se u Uskrsnom tjednu. Slavimo događaj koji se dogodio na našoj planeti u točno određeno vrijeme i to znamo kada. No, ovaj događaj koji je do te mjere povijesni da je čak »iskoračio« iz povijesti i prešao u »nad-povijest«, a ta »nad-povijest« je početak čovjekove vječnosti i to ne samo u duhu, nego i u uskrsnom tijelu. Znam, to je velika tajna – veliko Otajstvo. Kada govorimo o otajstvu, onda znamo da ono govori glasnije i jasnije nego, sve ostale činjenice, ali samo onome koji ima za to sluha. Sluh za otajstvo je srce otvoreno i spremno za prihvaćanje onoga što je stvarnost, makar ga nadmašuje.

Jedna od vrlo značajnih osoba koja nam pokazuje način vjerovanja, svakako je vrlo simpatični sveti Toma, apostol. Bio je učenik Isusa Krista, imao je izuzetno dragu narav, i kada čitam evanđelje, uvijek rado čitam svaki odlomak koji govori o njemu. Toma je toliko blizak, Toma je toliko nama drag. Toliko puta smo i mi – Toma. Zašto? Isusa je volio čistoga srca, bio je otvoren cijelo vrijeme i nalazimo ga kako se kod Isusa približava onda kad treba pomoći, kad treba biti čovjek. Kad treba nahraniti gladne, kad treba pomoći, kad treba reagirati, tko se prvi javlja... Toma. I ta Tomina spremnost na otvorenu suradnju je upravo ono što nas privlači i čini nama dragim. Isus ga je volio.

**NEVJERICA:** Toma je na prvi dan Uskrsa negdje odlutao. Vjerovatno pun boli i razočaran, što je njegov Učitelj tako završio, da je na koncu razapet, sramno pogubljen, među razbojнике ubrojen, Toma je u toj svojoj boli otišao u neku osamu i povukao se od jedanaestorice. Nije bio kod kuće. Nije bio u zajednici kad se Isus javio, nakon uskrsnuća odmah učenicima

prvog dana u tjednu i dokazao im da je u tijelu, jer je zamolio da ga dodirnu, da mu daju nešto za jesti da bi dokazao da je njegovo tijelo pravo njegovo tijelo, ali sada proslavljeno – uskrslo. Tako su učenici puni radosti i nevjerice pristupili plašljivo tom otajstvu – Isusu – koji je došao k njima slavan uskrsli. I ta velika radost je »eksplozirala« među njima do te mjere da kada je Toma navečer došao u zajednicu svi su ga obasuli viješću: »Bio je Gospodin ovdje«. Pa još k tome dvojica učenika iz Emausa i oni govore o susretu s Učiteljem. Na putu prema selu kamo su išli..., taman dosta da Tomina ljudska narav bude još žalosnija. Kako to on nije vidio? I da bi prekinuo diskusiju, u njemu se javlja onaj pravi čovjek. Toma otvoren, ali iskren rekne: »neću vjerovati dok god ne dodirnem njegove rane i ne stavim ruku u njegov bok«. Tako je Toma otklonio ovu veliku radost jedanaestorice od sebe i bio zapravo negdje po strani, pomalo još pun nevjerice i pomalo žalostan što baš on nije vidio onoga koga je najviše volio: Isusa.

**PRVO VJEROVANJE:** Onda, nakon tjedan dana, opet je bio prvi dan tjedna – nedjelja – Isus se pojavio i prvo je došao Tomi. »Toma, dođi amo i stavi svoje ruke u moje rane i u moja rebra. Ne budi više nevjeran nego vjeran.«... »Sada vjeruješ kada si vidio, a blago onima koji ne vidješe a ipak vjeruju.« Tad Toma opet, simpatično kao čovjek, kako znamo iz evanđelja, kleknuo je pred Isusa i nije više imao želju dirati njegove rane, a pogotovo njegov otvoren bok, ali je Isus zahtijevao da to učini, nama za svjedočanstvo da bi mogao reći »blago onima koji ne vidje, a vjeruju« i onda je Toma izrekao prvo vjerovanje. Mnogi zaboravljamo da je to najkraće i najjače vjerova-

nje koje je ikada u povijesti kazano. Kraće i jače. Toma je rekao: »Gospodin moj i Bog moj«. Izričaj koji najviše govori. Svi su učenici prepoznali u Isusu Isusa, i svi su se radovali susretu s Isusom, jedini je Toma nakon tih »duhovnih vježbi« kroz osam dana do te mjere sazrio da u prvom susretu s Isusom prepoznaje u uskrsnome ne više samo Isusa nego Gospodina i Gospodara povijesti. Gospoda i Boga. Tako prizna je Isusu u stvari onu ispovijest koju mi kršćani vjerujemo i ispovijedamo: da Isus nije samo velika osoba povijesti koji je iskoračio u »nad-povijest«, nego da je Isus naš Bog i naš Gospodin. To je Toma izrazio.

**OTVORENOST SRCA:** I sada pokušajmo razumjeti zašto je njemu takvom baš to darovano? Poštovani čitatelji, upravo zato što je Toma imao prvi uvjet za vjeru, a to je otvorenost srca. Taj čovjek je surađivao s Isusom uvijek iskreno i uvijek otvorena srca. Drugo, bio je čovjek »bez računice«. Čovjek koji naprosto hoće činiti ono što čini s uvjerenjem, iz uvjerenja i zato što to što čini da je dobro. Treće, što je ostao – rekao bi naš profesor Ivan Golub – »najprije čovjek«! I ta dimenzija »najprije čovjek« je bitna dimenzija za vjernika. Mi ne možemo biti vjernici ako nismo prije toga ljudi. U ovo uskrsno vrijeme vrlo je važno razmisliti: kakav sam čovjek da bi imao milost biti vjernik? Tužno je i »nakaradno« kršćanstvo koje gazi ljudskost, a gradi tobože vjeru. Vjera ne može biti utemeljena drugačije, nego na zdravom tlu čovječnosti. Dolazi milost susreta i dolazi dar vjere i tad čovjek postaje onaj koji može iskreno, snagom milosnog dara, reći za Gospodina Isusa: on je moj Bog i moj Gospodar. Kako je divno ovih dana biti Toma u ispovijedanju vjere i u pozivu na to biti najprije čovjek. ■



Piše:

Alojzije Stantić

# Čuvanje svinja na ledini

*Da se nauči bit svinjar dite su već od četvrte-pete godine stariji vodili sa sobom i najpre ga učili kako triba čuvat svinje na ledini \* Dobra krmača je od velike hasne \* U ledini je svinjar moro pazit da svinji a još manje krmače i neristovi ne riju po njoj*

Svinje je lako čuvat (napasivat), al se svinjar mora naviknit da čopor dobro prati pogledom da mu ni jedno krmče ne ode dalje od čopora. Dite nema razvijen osičaj da dobro nadzire ono šta se prid njim dešava, pa se čakom zagleda štogod drugo. Katkad je dosta samo malo skrenit pogled od čopora pa da se desi štogod šta svinjama nije dopušteno.

Da se nauči bit svinjar dite su već od četvrte-pete godine stariji vodili sa sobom i najpre ga učili kako triba čuvat svinje u

kab (radije, bolje) će više pazit da ne uva-  
tiu pile, to je jeptinije.

Krmača, nerist pa i veći šildan se lako namrsi na vaćanje pilića. Kad ga spazi brži je od njeg i čakom ga uvati i onda mu više nema spasa. Ko je uočio recimo krmaču da se namrsila na vaćanje pilića, od te navade je nemož odviknit, a da je u tom spriče onda su je prinudili da ide, a da nemnož trčat. Oko vrata su joj obisili klečku (na lancu komad okruglog drveta dugačkog oko 40 cm) koja joj landara med pridnjim nogama,

je zato kod svinja da se to ne desi.

**BRNJICE:** U ledini je svinjar moro pazit da svinji, a još manje krmače i neristovi ne riju po njoj. Svinji to rade nebil iz zemlje izrijali crve i kojekake bude koje su ostili. Da ne riju svinjama su obično prija prvog puštanja na ledinu prigledali njuške i kojima je tribalo uvukli su brnjice. Tušta nji da za brnjice ne driše bućelar (me troše novce) sami su ji napravili. Svinčetu su vr nozdrve probušili šilom, kroz otvor provukli komadić drota, uvrnili ga pet šest puta i ocikli malo dalje od nozdrve. U nozdrvi uvrnjen komadić drota spričavo je svinče da ne mož rijat. Salašari su iskusili da naspram veličine svinčeta u njušku mu triba uvuć najmanje tri, pa čak i do pet-šest brnjica i tako ji poredat da svinče ni krajom nosa ne mož rijat.

Ako je svinjar imo pulina el kera koji dobro sluša onda mu je čuvanje bilo tim lakše, jel ga čakom napujko (naredio) na svinče koje pravi nered, da se vrati u čopor. Kad su me tom poslu učili kod dide, na usamljenom salašu i u neograđenoj ledini, tamo su čuvanje svinja pomogli pulini. Pulin je zdravo pametan ker, friško je naučio di je kraj ledine i di počima njiva. Obično je ležo nuz mrginj (granica izmed ledine i njive) i motrio na svinje. Kad je spazio da se koje krmče el ovca nakanlio da izađe iz ledine čakom je odgalopiro do njeg, lajanjem i ugrizom za nogu ga vratio u čopor. Matore krmače i neristovi se baš nisu bojali naspram nji rastom malog pulina, al je on na nji dotleg lajo, a kako je okoprcniji (okretniji) od svinčeta dočekao je priliku da ga ugrize za nogu, na čeg je ono odustalo od nakane i vratilo se u čopor.

Pulin je zdravo dobar čuvar josaga (blaga) i posli dobro obavljenog posla najviše se raduje kad ga svinjar, el koji drugi pastir, pofali i pomiluje za to šta je uradio. Zato su kadgod kazali da dobar pulin nema cinu, a ko ga imo obično je unaprid prodo štence.

Otpirlike taki je nauk svinjar dobio od stariji kad je učio čuvat svinje u ledini, a u tom je hasniro bič i batinicu.



Čeljad s josagom na ledini

ledini. U najviše salaša ledine su ograđene pa i ograda pomaže da svinji ostanu u njoj, a svinjar je najviše motrio da ni jedno svinče na uđe u avliju, el da ne napravi štetu na ogradi.

**IZABIR ZA SIME:** Prolića se legu pilići i drugi pilež (perad) pa je kvočaka s mladim piležom svudan po avliji, a oni su velika napast svinjama, osobito godišnjacima i starijima. Krmača koja se prasila barem tričetri puta narasla je hamade (skoro) ko pule (mlado magarice), a med njima je bilo i taki koje su se još prija namrsile da uvate i u slast poidu pile. Domaćin med krmačama izabere za sime (za priplod) onu koja se dobro prasi i dobro odranjiva prasice. Dobra krmača je od velike je hasne i rad poidenog pileta je neće odstranit iz čopora, in-

š njom nemož trčat, pa i ako proba uvatit pile ono će joj pobić. Nuz čuvanje svinja svinjar je u ledini moro pazit da ni jedno pile ne dođe blizo svinja, jel će ga svinji čakom dokrajčit, a stanarica ji ne leže zato da š njima rane svinje.

Ako je salaš bio ušoren obično je komšinske ledine dilila ista ograda. Znalo se desit da su se mladi neristovi nekoštrešili (podignutom dlakom na vratu, malo okrenitim vratom spremili da se potuku) i nuz ogradu probali doć jedan do drugog da se potuku. Ako je ograda od daščani okrajaka, a najčešće su bile take, neristovi su kroz jamu proturili njušku i često snagom vrata provalili ogradu da odmiere snagu. Ako se to desilo svinjaru rad tog su stariji imali posla da okrpe ogradu, a svinjar



Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (104.)

# Oktroirani ustav

*Zagrebački intelektualci okupljeni oko Ante Trumbića odgovorili su na proglašenje oktroiranog ustava Zagrebačkim punktacijama, objavljenima u studenom 1932. godine \**

*U njima su oštro osuđeni režim kralja Aleksandra, unitaristička politika i srpska hegemonija u vojsci, upravi, sudstvu, prosvjeti i upravljanju vanjskim poslovima*

Piše: Zdenko Samaržija

## Dijelovi Zagrebačkih punktacija

Kralj Aleksandar je očekivao da će Oktroiranim ustavom barem donekle smiriti političke protivnike. Suprotno njegovim očekivanjima, Ustav je uzrokovao novi val nezadovoljstva. U Hrvatskoj je brutalnost diktature bila sveprisutna.

Uvođenje Šestosiječanjske diktature izazivalo je suprotne učinke od priželjkivanih. Protiv Aleksandra okrenule su se gotovo sve političke stranke, a na diktaturu sa simpatijama nisu gledale ni članice Antatnte. **PROGLAŠENJE USTAVA:** Takva je situacija primorala Aleksandra na nove političke promjene, prije svega na proglašenje ustava. Kako skupština nije postojala, kralj Aleksandar je 3. rujna 1931. godine proglasio novi Ustav, koji se po načinu donošenja naziva Oktroiranim ili nametnutim ustavom.

Novim je ustavom Jugoslavija postala ustavna, ali ne i parlamentarna monarhija. Kralj je nadzirao rad skupštine, a vlada je bila odgovorna isključivo njemu. Raspisani su izbori, ali

1. Stojeći na principu demokracije, smatramo narodni suverenitet stožerom svake državne organizacije, a sam narod jedinim i isključivim izvorom svakoga političkog autoriteta i svake javne vlasti. (...)

3. Konstatiramo činjenice, da srbijanska hegemonija, koja se već od početka nametnula Hrvatskoj i svim našim zemljama s ove strane Save, Drine i Dunava svojom nesposobnošću – pomoću nasilja i nemoralnih metoda, držeći u svojoj ruci svu državnu vlast – djeluje destruktivno, uništavajući moralne vrijednosti, sve naše napredne ustanove i tekovine, materijalnu imovinu naroda, pa i njegov duhovni mir... (te) dokinuo građanske i političke slobode.

4. Na temelju ovakvog teškog iskustva dolazimo do neizbježnoga zaključka, da je vraćajući se na godinu 1918. kao ishodišnu točku – prijeka potreba povesti odlučnu i što bolju organiziranu borbu protiv hegemonije...

5. Samo na toj pretpostavci može se pristupiti k novom uređenju državne zajednice, koja... ima biti... asocijacija interesa, osnovana na slobodnoj volji njezinih članova... Posebni interesi inozemnih manjina potpuno će se zajamčiti...

su na njima mogle sudjelovati samo stranke koje su svojim programom pokrivala cijelu Jugoslaviju. Štoviše, glasovanje je bilo javno.

**IDEMO IZNOVA:** Zagrebački intelektualci okupljeni oko Ante Trumbića odgovorili su na proglašenje oktroiranog ustava Zagrebačkim punktacijama, objavljenima u studenom 1932. godine.

U njima su oštro osuđeni režim kralja Aleksandra, unitaristička politika i srpska hegemonija u vojsci, upravi, sudstvu, prosvjeti i upravljanju vanjskim poslovima. Zahtije-



Ante Trumbić

vano je poštivanje narodnoga suvereniteta i uspostavljanje novoga državnog ustroja koji bi poštivao dotadašnji kulturni i nacionalni razvoj pojedinih

naroda. Vladajući je režim Zagrebačke punktacije protumačio kao političku propagandu za izdvajanje dijela države, te je beogradski sud osudio Vladka Mačeka kao prvog potpisnika punktacija 1933. godine na tri godine strogog zatvora.

Zagrebačke punktacije pozitivno su odjeknule i u drugim dijelovima Kraljevine Jugoslavije. Učestali su protesti protiv diktature i zahtjevi za ponovnom uspostavom parlamentarnog sustava. Objavljene su Novosadske, Sarajevske i Ljubljanske punktacije. ■

## Apel intelektualaca zbog ubojstva Šufflaya

Znanstvenik Milan Šufflay ubijen je usred Zagreba početkom 1931. godine. Apel protiv politike beogradske vlade koji je uslijedio kao reakcija na ubojstvo, potpisali su i Albert Einstein, poznati fizičar, te Heinrich Mann, ugledni njemački pisac.

Tekst apela:

»Mi ne možemo propustiti, a da Međunarodnu ligu za ljudska prava ne upozorimo na događaje, koji su dana 18. veljače ove godine doveli do umorstva hrvatskog znanstvenika dr. Milana Šufflaya. Kada je ovaj znanstvenik spomenutog dana išao kući, bio je u Zagrebu na cesti s leđa napadnut i, prema našem izvještaju, željeznom motkom umoren. Slijedećega dana on je ovim teškim ozljedama podlegao. (...) Nije bilo dopušteno objaviti vrijeme sprovoda, a zabranjeno je bilo izvijestiti žalobni stijeg na zgradi Sveučilišta. Školsku mladež koja je bila nazočna sprovodu policijske su snage izgnale iz Zagreba. (...) S obzirom na ovo strašno stanje mi vas molimo da Međunarodna liga za ljudska prava poduzme sve da se ovoj beskrajnoj nasilnoj vladavini stane na kraj. Ne smije se trpjeti da se umorstvo upotrebljava kao sredstvo za postizavanje političkih ciljeva. Ne smije se trpjeti da se ubojice veličaju kao narodni junaci.«



Milan Šufflay



Piše: Milivoj Prčić

# T(V)JEDNIK

U dvije susjedne države održani su parlamentarni izbori. AC »MI-LAN« je gotovo sigurno izgubio bitku za »scudetto« u Italiji, a njegov »boss« *Silvio Berlusconi*, na čelu FORZA-ITALIA i sličnih desnih stranaka, izgubio je bitku za osnutak nove vlade u Italiji na čijem čelu je bio. Pobjedila je grupacija lijevog centra umjerenog profesora ekonomije *Romana Prodi*, jedno vrijeme tajnika Europske komisije. Romano Prodi je dobio izbore s oko 40 zastupnika više u Predstavničkom domu, a u Senatu 2-3 (tamo glasuje i dijaspora!) te može »šutnuti pred Svjetsko prvenstvo u nogometu, multibilijardera Berlusconi, vlasnika glav-

nih medija, TV i tiska i svega i svačega, iz glavne stolice palače Chigi/Kiđi, sjedišta vlade, i samostalno sa svojom grupom lijevog centra sastaviti vladu Italije za iduće četiri godine, ako mu ne pukne prije, jer se to u Italiji događalo više od sto puta nakon II. svjetskog rata! Po mnogima je odlučio običan puk, jer je desničarska grupacija uvijek »kvarcovanog manekena« Berlusconi htjela donijeti zakon o produženju radnog vijeka naroda do 58 godina, sa sadašnjih 55, a to je za mnoge Talijane upravo nezamislivo! Mediteranci glasuju uvijek za ono što misle da je za njih osobno najbolje. A ima ih 47 milijuna.



U Mađarskoj se nije dogodilo dosadašnje pravilo »svake četiri godine, novi-stari« i po drugi puta uzastopno je pobjedio milijunaš (sitni u odnosu na Berlusconi, dakako!) vođ MSZP-a *Gyurcsányi*, uz blagu ispomoć SZDF-a (slobodni ili liberalni demokrati) svog jedinog ozbiljnog rivala, predsjednika do 2002., Viktora *Orban* predsjednika FIDESZ-a (kojeg beogradski mediji uporno i vječito pogrešno nazivaju Savez demokratske omladine, a ne radi se o nikakvoj omladinskoj organizaciji, već o Savezu mladih demokrata u smislu Nove Demokracije u odnosu na nepostojeću ranije komunističku!) Tako su reformirani (vrlo) komunisti Gyurcsányi ponovno došli na



vlast, pretežito uz pomoć glasača iz velikih gradova i industrijskih centara, jer je narodu zamirisao taj novi »szekely-gulas« socijalizam, rađe to, nego nesmiljena borba za opstanak žestokog liberalnog kapitalizma gdje nema milosti baš nimalo za stare i bolesne! (Razmišlja li ovdje u G17

itko o ovome!). Budući novi »stari« premi - jer dakako nije omiljen u dijaspori kao žestoki protivnik dvojnog državljanstva, jer se plaši za žestoku navalu na radna mjesta Mađara u Mađarskoj. Premda je to sumnjiva teorija, jer tko se odlučio na »useljavanje« taj će ovako ili onako »naći puta« da se zaposli, a kvalitetnima, naobraženima i mladima će to; i uspjeti! Viktor Orbán, vođ gubitnika, svojom nejasnom politikom i aferaškom stigmom ne može oboriti više nikog i vjerojatno mijenja politiku! »Navijanje dijaspore« mu ništa nije pomoglo, ista nema pravo glasanje u Republici Mađarskoj! Ispao je iz igre tko je preslab za velike igre u Europskoj uniji.



Svijet se polako preokreće naopako! Događa se ono što je bilo nezamislivo: u glazbi Amerikanaca druge boje - »rap« žanra, glavni je adut bijelac Eminem, po popularnosti, prodaji nosača zvuka, nastupa na TV i filmovima i, zaradi, naravno! Dotle, u najbjeljem aristokratskom sportu, gdje je nekad mogao biti samo »caddy« tj. nosač palica za golf, najuspješniji (i s najvećom zaradom koja daleko nadilazi tenisače), je *Tyger Woods*, obojeni Amerikanac s nepogrješivim osjećajem za »pogoditi u rupu« na preko stotinu metara udaljenosti i tako sa turnira na turnir po savršeno »šišanoj« travi u mondenskom centru svijeta! Ostavio je sve bijelce iza sebe, što je za ove strašna uvreda! Engleski se lordovi prevrću u grobovima!

A tamnoputa *Oprah*, vlasnica loo-tog kata na neboderu u Chicagu, daje na svim televizijama svijeta savjete bjelkinjama o modi, »šmin-ki«, načinima života, zabavi, čitanju i svemu i svačemu! Pa to je negda bilo rezervirano samo za *Ester Lauder* i *Helen Rubinstein*, ali globalizam traži i globalne promjene i eto tako i biva, lijepi moji!



## Uskrсни koncert u Franjevačkoj crkvi u Subotici

Vokalni ansambl »Bach« čiji je umjetnički voditelj *Zoltán Dévity*, održat će sutra, u subotu 22. travnja, Uskrсни koncert u Franjevačkoj crkvi u Subotici. Koncert počinje u 19 sati.

## Koncert za orgulje u subotičkoj Katedrali

U četvrtak 27. travnja, u Katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici održat će se koncert za orgulje na kome će nastupiti orguljaš iz Hrvatske *Mario Perestegi* i muški zbor Choralis Schola Cathedralis Suboticiensis iz Subotice.

Mario Perestegi (Zagreb, 1971.), diplomirao je 1995. godine na Institutu za crkvenu glazbu »Albe Vidaković«. Poslijediplomski studij orgulja završio je kod prof. *Berganta* na Akademiji za glazbu u Ljubljani. Godine 1998. usavršavao se kod francuske orguljašice *Marie Claire-Alain*. Održao je preko 100 solističkih koncerata, a nastupa i kao komorni glazbenik, te solist uz pratnju orkestra. Čest je gost festivala orguljaške glazbe Požeške orguljaške večeri i manifestacije Settembre musicale u Trstu.

Koncertom u četvrtak, čiji je početak zakazan za 19 sati, ravnat će Regens Chori subotičke Katedrale *Csaba Paskó*.

## KUD »Delnice« iz Delnica gostuje u Vajskoj

U povodu blagdana sv. Jurja, zaštitnika Vajske i katoličke župe u ovom mjestu, u subotu 22. travnja, HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani bit će domaćin članovima KUD-a »Delnice« iz Delnica u Republici Hrvatskoj. Zajednički program društava bit će održan istoga dana u holi OŠ »Aleksa Šantić« u Vajskoj, s početkom u 19 sati. Poslije toga bit će organizirano druženje u dvorani Vatrogasnog doma.

U nedjelju, u suradnji s Turističkom organizacijom Općine Bač, gosti bi trebali obići i upoznati značajna povijesna utvrđenja u okolici.

M. Ihas

## Koncert Vladimira Erdega – Mede u Subotici

U povodu četrdeset godina svoga rada, subotički glazbenik *Vladimir Erdeg – Meda* u ponedjeljak 24. travnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće priređuje koncert na kome će pokraj njega nastupiti i brojni gosti. Koncert počinje u 20 sati, a ulaznice se mogu kupiti u galeriji Pod tornjem.

## Uskoro završava natječaj za »Hosanafest«

Organizatori festivala hrvatske duhovne popularne glazbe »Hosanafest« ([www.hosanafest.tk](http://www.hosanafest.tk)) poručuju kako natječaj za sudjelovanje na ovom festivalu završava 1. svibnja. Rezultati natječaja bit će objavljeni 20. svibnja kada ocjenjivački sud izvrši odabir pristiglih skladbi.

## »Šokačka večer« u Somboru

U povodu svoje 70. obljetnice, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora organizira »Šokačku večer« koja će se održati u nedjelju 22. travnja u Velikoj dvorani Društva, s početkom u 20 sati. U programu večeri će sudjelovati gosti – KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora i HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega – kao i sami domaćini. Ulaznice se po cijeni od 100 dinara mogu kupiti u prostorijama Društva.

## Otvorenje izložbe slika s prošlogodišnje likovne kolonije »Bunarić«

Izložba slika nastalih na Međunarodnoj likovnoj koloniji »Bunarić« 2005. godine, bit će otvorena večeras, 21. travnja, u ve-



stibilu Gradske kuće u Subotici, s početkom u 18 sati. Organizator izložbe je Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo«, a svi zainteresirani izložbu će moći pogledati do 28. travnja, svakim radnim danom od 10 do 12 i od 17 do 19 sati.

## Predstava Dramskog odjela HKUD »Ljutovo« u Subotici

U nedjelju 23. travnja, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici gostovat će Dramski odjel HKUD »Ljutovo« iz Ljutova, koji će s početkom u 19 i 30 sati izvesti predstavu »Daleko nam salaš« postavljenu prema tekstu *Laze Pančića*, a u režiji *Nandora Klinockog*. Ulaznice po cijeni od 100 dinara mogu se kupiti u prostorijama Centra prije početka predstave.

## Prijave za 20. susret dječjih crkvenih zborova »Zlatna harfa«

Ovogodišnji susret dječjih crkvenih zborova »Zlatna harfa« održat će se 17. lipnja na svetištu Bunarić u Subotici. Ovo je 20. jubilarni susret a njegov moto glasi »Hvaliti Boga, pjevati mu, svirati mu«.

Zborovi koji žele sudjelovati mogu se prijaviti kod s. *Mirjam Pandžić* - Marije Bursać 38, 24000 Subotica, telefon: (024) 30-434. Svaki zbor za nastup treba spremati dvije pjesme, od kojih se prva pjeva na ovogodišnju temu »Zahvala Gospodinu«, a druga po vlastitom izboru. Redoslijed nastupa zborova znati će se u svibnju.

Z. G.



Uskrсни koncert Katedralnog zbora »Albe Vidaković«

# Nastup u znaku obljetnica

*Koncertom je ravnala dirigentica i voditeljica zbora s. Mirjam Pandžić, a pokraj Katedralnog zbora u programu je sudjelovao i juniorski sastav Subotičkog tamburaškog orkestra koji je pripremila Sonja Jaramazović \* Katedralni zbor i Subotički tamburaški orkestar ove godine slave dva desetljeća zajedničkog nastupanja na polju crkvene glazbe*

**K**atedralni zbor »Albe Vidaković« je u utorak 18. travnja održao Uskrсни koncert koji je priređen u Katedrali svete Terezije Avilske u Subotici. Ujedno, datumom ovoga koncerta zbor je obilježio obljetnicu smrti skladatelja i muzikologa *Albe Vidakovića* (1914. - 1964.), rođenog Subotičanina, čije ime s ponosom nosi.

Koncertom je ravnala dirigentica i voditeljica zbora s. *Mirjam Pandžić*, a pokraj Katedralnog zbora u programu je sudjelovao i juniorski sastav Subotičkog tambu-

raškog orkestra koji je pripremila *Sonja Jaramazović*.

**PROGRAM:** Program koncerta sastojao se iz dva dijela. Za prvi dio koncerta odabrano je osam skladbi koje je zbor izveo uz pratnju orgulja. Sukladno ovogodišnjem jubileju – 250-toj obljetnici rođenja *W. A. Mozarta* – koncert je otvoren motetom glasovitog skladatelja »Pred Tobom, gle kleči...«, dok se nešto kasnije, kao četvrta točka, na programu našao i njegov »Ave verum«. U prvom dijelu izvedeno je još nekoliko moteta kako do-

maćih, tako i stranih skladatelja -«Slavi Boga sva zemlja» *L. Halmosa*, »Krist uskrsnu» *R. Lowryja*, »Uzmi kruh» *H. Williama*, »Magnificat» *A. Vidakovića*, »Velik je Gospod» *A. Atlje* i »Psalam 150» *M. Asića*. Solo dionicu u navedenim skladbama »Krist uskrsnu« i »Psalam: 150« otpjevao je student glazbe u Segedinu *Franjo Vojnić Hajduk*.

U drugom dijelu programa, zbor je uz pratnju juniorskog sastava Subotičkog tamburaškog orkestra izveo prvo dvije znamenite uskrсне pjesme iz Zbornika



*Zadovoljni nastupom:  
Franjo Vojnić Hajduk i  
s. Mirjam Pandžić*





*Članovi Katedralnog zbora  
»Albe Vidaković« u prvom dijelu  
koncerta pjevali su motete  
uz pratnju orgulja*



pjesama Zagrebačke katedrale »Cithara octochorda« – »Uskrsnu Isus, doista« iz njegova izdanja iz 1701. i »Pjevaj hvale Magdaleno« zapisanu u izdanju iz 1757. godine. Uslijedila je skladba »Ta svjetla« P. Kinderića (u kojoj je flautu svirala članica zbora Marina Piuković), a nakon toga glasoviti oratorij »Kraljice neba« G. F. Händela, kojim je ujedno i okončan službeni dio koncerta.

Nagrađeni pljeskom vidno zadovoljne publike, sudionici koncerta su na bis izveli još tri skladbe – »Kraljice neba«, crnačku duhovnu pjesmu »Ostani s nama« i »Uskrsnu Isus, doista«.

**ŠESNAESTI USKRSNI KONCERT:** Podsjetimo, bio je ovo šesnaesti Uskrsni koncert ovog subotičkog zbora. Prvi 1991., kao i onaj naredne godine, održani su u Sinagogi, a od 1993. koncerti koje ovaj zbor priređuje u povodu najvećeg kršćanskog blagdana održavaju u Katedrali.

Katedralni zbor je osnovan u jesen 1973., a od 1980. godine nosi ime Albe



Vidakovića, promičući tako djelo utemeljitelja Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu, kasnije, također nazvanog njegovim imenom. Kako je navedeno i prigodom ovog koncerta, zbor je kroz 33 godine svoga postojanja učinio mnogo na polju crkvene glazbe, kako i na očuvanju hrvatske duhovne i kulturne baštine.

Sa Subotičkim tamburaškim orkestrom zbor surađuje od 1986. godine. Glazbeni ansambli ove godine slave 20 godina zajedničkog nastupanja na polju crkvene glazbe. Tim povodom, koncem ovom gla-

zbenoga događaja članovi zbora su orkestru i njihovom umjetničkom voditelju Stjepanu Jaramazoviću uputili riječi zahvale.

D. Bašić Palković

*Pridonijeli glazbenom događaju  
u Katedrali: članovi juniorskog  
sastava Subotičkog tamburaškog  
orkestra*





Predstavljamo Likovni i Etnološki odjel KPZH »Šokadija« iz Sonte

# Očuvati bogatu i prepoznatljivu sončansku baštinu

*Iako po Statutu »Šokadije« postoje već četiri godine, s ozbiljnim radom započeli prije mjesec dana \* Planirane aktivnosti ambiciozne \* Likovni odjel se opredijelio za motive i tehnike po kojima će »Šokadija« biti prepoznatljiva \* Osnovni cilj Etnološkog odjela očuvanje bogate sončanske baštine*

Iako postoji svega koji mjesec više od četiri godine, Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte postigla je uspjehe koje je malo tko očekivao. Forsirano su radili dramski, folklorni, pjevački i tamburaški odjel, a stihijski likovni i etnološki. Novo predsjedništvo »Šokadije« napravilo je zaokret i riješilo u cijelosti oživjeti rad dvaju posljednjih odjela.

»Rad ovih odjela koordinirat će osobe od kojih, na osnovu njihova znanja i sklonosti, puno očekujem. Zadaća predsjedništva je omogućiti im maksimalne uvjete za rad. Dio sredstava potrebnih za rad ovih odjela odobren nam je od strane HNV-a, a ostalo ćemo nastojati namaknuti putem spoznostava. Zahvalan sam i Sončanima, koji nam s vremena na vrijeme ustupaju starinske predmete i opremu, a naša je zadaća sve to revitalizirati i sačuvati od zaborava« – kaže za HR predsjednik »Šokadije« Zvonko Tadijan.

**LIKOVNI ODJEL:** Dosad su se aktivnosti Likovnog odjela svodile na povremene aktivnosti, a zabilježen je i jedan postav slika Stipana Lukića prije dvije godine, u vjeronaučnoj dvorani Župnog doma u Sonti. Nedavno je za voditeljicu ovoga odjela postavljena Svetlana Zec, koja ima entuzijazma i volje rad postaviti na zdrave noge. »U Likovnom odjelu nema nas puno, a svoje aktivnosti uskladili smo s aktivnostima etno-odjela. Po odobrenju predsjedništva nabavljen je potreban materijal za rad, prvi put smo bili u situaciji da ne moramo zbog štednje kupovati materijal najlošije kvalitete. Planiramo raditi nešto što drugi ne rade, nešto po čemu će »Šokadija« biti prepoznatljiva. Voljni smo svoja znanja prenijeti na djecu, koja su naš prioritet, naša budućnost«, kaže za »Hrvatsku riječ« Svetlana.

Nova članica »Šokadije« Anđelka Mihačević oslikava jaja, a svoje umijeće namjerava prenijeti i na zainteresiranu djecu. »Ovu



Nedavno je za voditeljicu Likovnog odjela postavljena Svetlana Zec (desno)

pasiju, a neki kažu umjetnost, stvaram već sedam, osam godina. Sve je počelo jednom HRT-ovom reportažom o izradi pisanica. Pokušala sam, krenulo mi je, a najveći poticaj za daljnji rad dao mi je vlč. Željko Augustinov nakon jedne izložbe uskršnjih jaja u prostorijama Župnog doma. Nastavila sam, do danas radim isključivo temperom, pribor za druge tehnike mi je preskup. Od prije mjesec dana posjedujem i posebnu opremu za rad s voskom, prvi radovi me zadovoljavaju, a nadam se da ću stjecanjem rutine poboljšati i kvalitetu« – pripovijeda nam Anđelka pripremajući pribor za rad. Dosad je Anđelka oslikavala prepeličja, kokošja, pačja, pureća i gušćja jaja, a dolaskom u »Šokadiju« ispunila joj se jedna višegodišnja želja. »Za sretan dolazak u »Šokadiju« predsjednica Umjetničkog odbora Ljiljana Tadijan poklonila mi je nojevo jaje. Kako mi je to bila dugogodišnja želja, zanimala sam od uzbuđenja, znate

kako je to kad nešto dugo želite, pa vam se želja odjedanput ispuni.« – otkriva nam svoju malu tajnu Anđelka.



Saznanja voljni prenijeti i na mlade: Sonja i Anđelka





Sve više zainteresiranih žena za rad u Etnološkom odjelu: Ljiljana, Eva i Sanela

**ETNOLOŠKI ODJEL:** Etnološki odjel vodi *Eva Lukić*. »Aktivna sam u folklornom, pjevačkom i dramskom odjelu, a ovo je za mene novi izazov. Imponira mi povjerenje novoga predsjedništva, a pružila mi se i prilika da u praksi primijenim naučeno na dva seminara o izradi narodnog ruha u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Raduje me da ima sve više zainteresiranih žena za rad u ovom odjelu, a velika mi je želja da riješimo pitanje pro-

stora, kako bismo mogli montirati stative – starinski razboj na kojemu su naši preci ručno tkali sav materijal od kojega su izrađivali prelijepe odjevne predmete, a isto tako i ćilime, ćilimce, torbice, pregače, krpice i što sve ne. Mašta tih žena bila je neiscrpna, no jako je malo onih koje znaju raditi na stativama, pa bih željela da svoje znanje prenesu na mlađe osobe, kako ne bi izumro još jedan od starinskih zanata, zanata koji se nisu učili nigdje u školama, ne-

go su se kroz praksu prenosili s koljena na koljeno«, kaže nam Eva dok veze svoj uskršnji rad.

Tu je i *Ljiljana Zlatar* iz Sombora, su-pruga *Lovre Zlatara*, jednoga od sponzora »Šokadije«. »I ja sam veliki zaljubljenik u rukotvorine, osobito u one tradicijske, koje se izrađuju u ovom odjelu. Ono što znam, željela bih prenijeti drugima, a što ne znam naučiti od njih. Nije mi teško dolaziti iz Sombora, jer je ono što radimo korisno. Veseli me to što u našem odjelu ima i djece i mladih, to je naša budućnost, to nam garantira očuvanje naše tradicije«, kaže Ljiljana.

Ivan Andrašić



Voditeljica Etnološkog odjela: Eva Lukić

Uskršnji koncert KPZH »Šokadija« iz Sonte

## Zbor i recitatori iznenadili nadahnutošću

Pjevački zbor i troje recitatora KPZH »Šokadija« priredili su polsatni uskršnji koncert u crkvi sv. Lovre u Sonti. Koncert je održan prije velike uskršnje Mise, a skupa sa »Šokadijinim« zborom pjevao je i dobar dio vjernika. Za vrijeme

recitiranja stihova posvećenih Uskrsu u crkvi je vladala tišina, tako da je svaka riječ padala u duše vjernika, koji su ispunili crkvu do posljednjeg mjesta.

»Hvala mojim pjevačima, hvala recitatorima, a najviše hvala vjernicima koji su

pjevali skupa s nama. Zbor i recitatori su me na neki način iznenadili svojom nadahnutošću, valjda nas je sve skupa ponijelo ozračje koje su u crkvi stvorili vjernici« – kaže za »Hrvatsku riječ« voditeljica pjevačkog zbora *Katarina Gal*.

I. Andrašić

Likovni i Etnološki odjel KPZH »Šokadija« priredili uskršnju izložbu

## Komentari posjetitelja pozitivni

Likovni i etnološki odjel KPZH »Šokadija« priredili su uskršnju izložbu svojih uradaka u prostorijama O. Š. »Ivan Goran Kovačić« u Sonti. Izložene su slike u ulju i temperi, oslikane i »obučene« boce, pisanice i vezovi na platnu vrijednih članova

ovih dvaju odjela. Dominirali su uskršnji motivi.

Velikom broju posjetitelja bilo je neobično vidjeti oslikano jaje od noja, mnogi su ga prvi put vidjeli uživo. »Jako sam zadovoljna brojem posjetitelja naše izložbe,

a osobito komentarima, koji su listom bili pozitivni. Nadam se da će naša prva javna izložba privući nove članove u ova dva odjela, te da će im, osobito djeci, biti veliki poticaj za nove aktivnosti. U ostalom djeca i najviše uživaju u izlaganju svojih uradaka, osobito kad su komentari pozitivni« – kaže za »Hrvatsku riječ« voditeljica Likovnog odjela *Svetlana Zec*.

I. Andrašić

Općina Bač započinje s realiziranjem pilot projekta »Stoljeća Bača«

## Zaštita i revitaliziranje kulturnog bogatstva

*Prema riječima predsjednika Općine Bač Tomislava Bogunovića, ovo je optimistična petogodišnja strategija unapređenja i razvoja turizma, jer bačanska bogata priroda i spomenici kulture, prema istraživanjima, predstavljaju neprocjenjivo bogatstvo u regionu i šire*

Općina Bač započinje s realiziranjem pilot projekta »Stoljeća Bača«, kroz partnerstvo s Ministarstvom za kulturu, Pokrajinskim tajništvom za kulturu, Zavodom za zaštitu spomenika kulture i lokalnim nevladinim udrugama. Ovo je razvojni projekt koji dugoročno od 2006-2010. godine kulturno-povijesno naslijeđe zaokružuje u jednu cjelinu, kojoj će se posvetiti velika pozornost u pogledu revitalizacije i adaptacije. Projektom će biti obuhvaćeni Bačka tvrđava, Manastir Bođani, Franjevački samostan, Tursko kupatilo-Hamam, Stari grad, brojna arheološka nalazišta, te Gradski muzej i ostala kulturna bogatstva.

Cilj projekta je održivi razvoj Općine Bač i osiguravanje svih potrebnih uvjeta za kvalitetno upravljanje ovim resursima. Svi partneri će provoditi aktivnosti usmjerene k stvaranju jednog posebnog ambijenta koji će svatko poželjeti posjetiti. **PETOGODIŠNJA STRATEGIJA:** Prema riječima predsjednika Općine Bač Tomislava Bogunovića, ovo je optimistična petogodišnja strategija unapređenja i razvoja turizma, jer bačanska bogata priroda i spomenici kulture, prema istraživanjima, predstavljaju neprocjenjivo bogatstvo u regionu i šire.

»Započinjemo istraživanje svih potencijala i cjelokupnog kulturnog naslijeđa. Nakon ovoga imat ćemo jasnu mapu i strategijski dokument koji čvrsto osigurava kulturni i gospodarski razvoj Općine. Stanovnici općine tražili su od mene da zaštitim i revitaliziram sva kulturna bogatstva koja su tu pokraj nas i vrede poštovanja, što nastojim činiti«, rekao je Bogunović.

»Naš nedostatak je što smo mi pogranična općina, ali mi

smo to pretvorili u prednost i iskoristit ćemo kulturna i prirodna dobra u cilju razvoja male, pogranične, podunavske, nerazvijene ali i depopulacione općine, kakva je naša. Općina je osnovala specijalizirani Fond za revitaliziranje Bačke

**KULTURNA BAŠTINA:** Kulturna baština ima posebnu važnost za ovu podunavsku, pograničnu i rijetko naseljenu opštinu. Sjedište Općine je slavni stari grad Bač, jedan od najstarijih i najljepših vojvodanskih srednjovjekovnih

ve života raznih naroda i kultura na ovim prostorima moguće je pratiti upravo kroz arheološka nalazišta, budući da su ovdje postojali dobri preduvjeti za život – bogatstvo vodenih površina i guste šume. Dunav, europska reka kulture, koji je oduvijek bio granica civilizacije do koje su stizali narodi, koja se žestoko branila i osvajala, svojom lijevom obalom graniči bačku općinu u dužini od 43 kilometra. Ta činjenica gradu daje posebnu vrijednost u širem podunavskom kontekstu, kao integralnom dijelu europske baštine i mogućih kulturnih maršuta.

Prema kazivanjima Bač je nekada bio administrativni, kulturni i trgovački centar na čijem su se teritoriju ukrštali brojni putovi. U dijelu Bača koji se zove Stari grad održavale su se tržnice, veliki vašari, na koje su dolazili bogati trgovci iz svih obližnjih gradova. Na tržnicu ste mogli doći putem pokretnog mosta prelazeći riječicu Mostongu. Most su podizali i spuštali Bačani udaranjem o zvono četiri puta na dan.

Bačka tvrđava iz 13. stoljeća poznata je kao grad s pet kula opasan debelim zidinama ispod kojih je tekla riječica Mostonga. Ovaj grad sagrađen je od pečene cigle jer u bližoj okolini nije bilo kamena.

Bač je obišao i slavni turski pisac *Evlija Čelebija* koji piše o starom gradu s uzdignutom čvrstom tvrđavom, udaljenom šest sati konjskog hoda od palanke Futog. Iz njegova opisa vidi se kako je to ovaj grad kojemu se mi i danas divimo.

Dosadašnja istraživanja i arheološka iskopavanja govore kako se na čitavom teritoriju Općine Bač nalaze bogata nalazišta o čemu svjedoče i postojeći dokumenti.

Darija Šajin



Bačka tvrđava iz 13. stoljeća nekada poznata kao grad s pet kula opasan debelim zidinama

tvrđave koji će imati veliku ulogu u realizaciji projekta 'Stoljeća Bača'. Tvrdim kako ćemo stvoriti od Bača atraktivnu turističku destinaciju od koje će povratnu korist imati šira populacija, od lokalne do regionalne pa i nacionalne razine«, istaknuo je Bogunović.

gradova, izgrađen pokraj vode, po kome je cjelokupna velika i plodna ravnica, koja se prostire između Dunava i Tise, dobila svoje ime Bačka. Osnovani su ga Slaveni, a arheološka nalazišta govore kako je ovaj dio ravnice bio naseljen još u prapovijesti u doba neolita. Trago-



U natjecateljsku selekciju 51. Sterijinog pozorja u Novom Sadu uvršteni

## »Skakavci« u izvedbi Zagrebačkog kazališta mladih

*Među odabranih šest predstava našli su se i »Skakavci« Biljane Srbljanović, u verziji Janusza Kice i Zagrebačkog kazališta mladih*

U natjecateljskoj selekciji 51. Sterijinog pozorja, koje počinje 26. svibnja, naći će se šest predstava po izboru Ivana Medenice.

Među odabranim komadima su »Skakavci« Biljane Srbljanović, i to u režiji Dejana Mijača i izvođenju Jugoslovenskog dramskog pozorišta, te u verziji Janusza Kice i Zagrebačkog kazališta mladih. Somborsko Narodno pozorište sudjeluje s dvije predstave: »Paradoks« Nebojše Romčevića u režiji Egona Savina i Sterijine »Laža i paralaža« u verziji Gorčina Stojanovića. U konkurenciji za nagrade su i predstava »Tesla« po tekstu Miloša Crnjanskog, a u režiji Nikite Milivojevića i izvođenju zemunskog Ma-

dlenianuma, kao i komad Filipa Vujoševića »Halfajf« u režiji Ane Tomić i izvođenju Ateljea 212.

Tijekom festivala, van konkurencije, premijerno će biti izveden komad Milene Marković »Nahod Simeon«, rađen u ko-

produkciji Srpskog narodnog pozorišta i Pozorja.

Ove godine obilježava se pet desetljeća od osnutka Sterijnog pozorja, kao i obljetnica rođenja i smrti Jovana Sterije Popovića. Program Krugovi nosi podnaslov »Svi naši rodoljupci«, i tematski se bavi kontroverzama nacionalnih identiteta u Srednjoj Europi. Za ovogodišnje Krugove Medenica je odabrao pet predstava, i to dvije iz Mađarske te po jednu iz Slovenije, Slovačke i Srbije.

U okviru 51. Pozorja održava se i međunarodni simpozij teatrologa i kritičara na temu »Nacionalno i nacionalističko kazalište«.



Scena iz predstave »Skakavci« u izvođenju Zagrebačkog kazališta mladih

Dvije inozemne premijere hrvatskog književnika Mire Gavrana

## Izvedbe u Bratislavi i Ateni

*Komedija »Traži se novi suprug« bit će izvedena u Bratislavi, a groteska »Pacijent doktora Freuda« u Ateni*

Hrvatski književnik Miro Gavran imat će dvije inozemne premijere, u Bratislavi 21. travnja komedije »Traži se novi suprug« i u Ateni 28. travnja groteske »Pacijent doktora Freuda«.

U slovačkom glavnom gradu Bratislavi 21. travnja u kazalištu West bit će premijerna izvedba Gavranove komedije »Traži se novi suprug« u prijevodu Jana Jankovića, a u režiji Ljube Romana.

U glavnim ulogama nastupaju Zuzana Tučkova, Joža Pročko i Marian Labuda, a na premijeri će biti nazočan i autor Miro Gavran.

Tjedan dana kasnije, 28. travnja u grčkom glavnom gradu Ateni u teatru Diti -



Jedan od hrvatskih književnika čiji se dramski tekstovi najviše izvode: Miro Gavran

ramb će se premijerno izvesti Gavranova groteska »Pacijent doktora Freuda« u prijevodu Lie Karavie, u režiji Mihalisa Zografidisa koji će glumiti lik Hitlera, dok će Freuda igrati Yannis Katsambas, a Hitlerovu djevojku Efi Nohoriti.

Miro Gavran (1961.) smatra se jednim od najizvođenijih živućih hrvatskih književnika. Napisao je trideset i četiri dramska teksta, a njegove su drame doživjele 125 uprizorenja u dvadesetak zemalja. Autor je i sedam romana, pisao je i filmske scenarije, prozne knjige za mlade i dječje igrake.

Uskrсни koncert u katoličkoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Skoplju

*Na koncertu su nastupili crkveni zbor Dominik iz Splita pod ravnanjem fra Joze Čirka te Dječji zbor grada Skoplja i studentski zbor Rustiko pod ravnanjem maestra Zapra Zaprova*

Hrvatski i makedonski umjetnici održali su u nedjelju, 15. travnja, uskrсни koncert duhovne glazbe u katoličkoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Skoplju.

Koncert, koji je oduševio nazočne i koji je izravno prenosila Makedonska televizija, organiziralo je veleposlanstvo Republike Hrvatske, a među gostima bili su predsjednik Sboranja Ljupčo Jordanovski i predstavnici diplomatskoga zbora.



Katolička crkva Presvetoga Srca Isusova u Skoplju

Na koncertu su nastupili Dječji zbor Dominik iz Splita pod ravnanjem fra Joze Čirka koji je uz gitarsku pratnju otpjevao nekoliko sakralnih pjesama te Dječji zbor grada Skoplja i studentski zbor Rustiko pod ravnanjem maestra Zapra Zaprova.

Posebno dojmljiv bio je nastup poznate makedonske pjevačice Kaliopi Bukle koja je otpjevala skladbu Johanna Sebastiana Bacha »Dođi slatka smrti«, uz pratnju klavirista Nikole Paskalova.



Dječji zbor Dominik iz Splita

Glumci Dragana Bosnić-Milanovska, Iskra Veterova i Vasil Zafirčev iz Makedonije te Dean Lilić i Mirko Kraljev iz Hrvatske, koji je kao savjetnik za kulturu u hrvatskom Veleposlanstvu u Skoplju organizator koncerta, recitali su prigodne pjesme Miroslava Krležea, Silvija Strahimira Kranjčevića i drugih hrvatskih pjesnika.

Vojislav Sekelj

## Te dragosti

hodili

brodili

salašima

leventali

i onda priko

mirgeša

jednog lugavog

lita

u tavankutu

za proštenje

svete ane

banili

ti slikom

ja pismom

a nismo ni

šnjotali

da će pulin

od dragosti

repom

zalajat

Iz autorove knjige pjesama »Rič fa-  
li« (1991.)

Hina



# Lea Dekleva – »emociJA«

OK Music, 2005.

»Dakle to sam ja. Lea... Ako krenem od početka, oduvijek sam bila povučeniije dijete.

Skliznuvši iz maminog trbuha, odmah me lupila nostalgija za sretnim devetomjesečnim boravkom u luksuznoj jednokrevetnoj sobi! Nažalost, turistička viza je istekla...

Srećom, vrlo brzo čujem one prave taktove u kojima pronalazim mir, zauvijek spremam baletne papučiće, odigram senzacionalni backhand na za-vršnoj partiji tenisa i konačno sjedam za klavir«, riječi su kojima 27-godišnja hrvatska kantautorica *Lea Dekleva* započinje kratki, stilizirani životopis na svojoj službenoj web stranici.

Fascinirana glazbom, ne želeći nakon srednje glazbene škole (klavir i oboa) biti članica orkestra ili pak klasična glazbenica i pjevajući jedno vrijeme prateće vokale (između ostalih i Parnom Valjku) Lea se odlučila za solističku karijeru.

Njezin dar prepoznao je čovjek najzaslužniji za recentne uspjehe *Gibonnija*, *Ozren Kanceljak*, koji je pokrenuvši novu diskografsku kuću OK Music kao prvo iz-

danje, prošle godine objavio Lein album »emociJA«.

Riječ o albumu koji – iako su glede ove reference mišljenja kritike i javnosti podi-



jeljena – podsjeća na glazbeni izričaj nove svjetske, ženske kantautorske zvijezde, *Norah Jones*. Iako nekih sličnosti ima, možda je *Norah* ipak postala najfriškom opcijom, kako bi se, s druge strane, atraktivno najavio Lein album. Simptomatično je i to kako se slična stvar očitovala i u priči oko također prošlogodišnje, debitant-

ske ploče *Suzane Horvat*. U svakom slučaju, očito da *Norah Jones* ima solidan broj publike u Hrvatskoj.

Kao još jedan primjer sofisticiranog urbanog popa, i među jedanaest pjesama na Leinom albumu dominiraju (lako za pretpostaviti) – ljubavne pop balade. Osim dvaju zanimljivih obrada – »Ipak poželim neko pismo« *Bijelog dugmeta* i »It's No Good« *Depeche Modea* – sve pjesme su autoričino djelo, a kako album ne bi zvučao debitantski pobrinuli su se iskusni glazbenici poput gitariste *Marijana Brkića* iz Parnog valjka, basiste *Krešimira Kaštelana*, bubnjara *Mile Stavrosa*, klavijaturiste *Berislava Blaževića* (također iz Parnog valjka), *Nevena Mijača* (usna harmonika), lidera *Cubisma Hrvoja Rupčića* (udaraljke) i brojnim drugih, angažmanom manje zastupljenih sudionika.

A da je ovoliko ekipu sakupljati u studiju imalo smisla, govore nam odlične ocjene kritičara »Jutarnjeg lista« *Darka Glavana* koji, među ostalim, zapaža – »... zrelost i uvjerljivost albuma prvijenca Lee Dekleve doista je šokantna u okvirima domaće estrade«.

D. B. P.

## Antun Šoljan (1932.-1993.)



Antun Šoljan, književnik, rođen je 1. prosinca 1932. u Beogradu, a preminuo 12. srpnja 1993. godine u Zagrebu.

Studirao je anglistiku i germanistiku u Zagrebu. Bio je profesionalni književnik, urednik, antologičar, prevoditelj s engleskog, njemačkog i ruskog jezika. U književnosti se javio potkraj 40-ih, a 50-ih djeluje kao pokretač i urednik časopisa »Međutim«, »Krugovi« i »Književnik«. Gotovo nema književne vrste u kojoj se nije okušao – za života je objavio sedam zbirki pjesama (»Na rubu svijeta«, 1956.; »Izvan fokusa«, 1957.; »Gartlic za čas kratiti«, 1965.; »Gazela i druge pjesme«, 1970.; »Čitanje Ovidijevih Metamorfoza/ Rustichello«, 1976.; »Bacač kamen«, 1985.; »Prigovori«, 1993.), četiri knjige priča (»Specijalni izaslanici«, 1957.; »Deset kratkih priča za moju generaciju«, 1966.; »Obiteljska večera«, 1975.; »Hrvatski Joyce i druge igre«, 1989.), četiri romana (»Izdajice«, 1961.; »Kratki izlet«, 1965.; »Luka«, 1974.; »Drugi ljudi na mjesecu«, 1978.), tri knjige eseja i feljtona (»Zanovijetanje iz zamke«, 1972.; »Sloboda čitanja«, 1991.; »Prošlo nesvršeno vrijeme«, 1993.), mnogobrojne drame od kojih je dio sabran u dvjema knjigama (»Devet drama«, 1970. i »Mjesto uz prijestol«, 1991.). Napisao je i jednu knjigu priča za djecu, »Ovo i druga mora« (1975.), a uredio je, zajedno s *I. Slamnigom*, »Antologiju moderne poezije zapadnoga kruga« (1974.), »Zlatnu knjigu američke poezije«, (1980.) i, zajedno sa *S. Mihalićem* i *J. Pupačićem*, »Antologiju hrvatske poezije XX. stoljeća« (1966.). Sve su te knjige imale znatnoga utjecaja na formiranje novoga načina mišljenja i razumijevanja poezije, jer se u njima ogledao stav u kojem su priređivači, slijedeći osobno iskustvo autora, zagovarali poetiku izrazito modernističkoga iskustva na zasada *T. S. Eliota* i *A. B. Šimića*.

Zagovarajući visoke estetske i moralne zasade, bio je iznimno cijenjen u intelektualnim i kulturnim krugovima, premda ne i od strane državne politike, što ne čudi osobito, pogotovo uzme li se u obzir njegova beskompromisnost i sklonost istraživanju granica slobode, kako pjesničke, tako i ljudske uopće.

Radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić



Verica Bedić, IV. b.,  
OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin



Mila Kujundžić, IV. h.,  
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

### JA SAM SVEMIRSKI PUTNIK

Sanjao sam da putujem na mjesec. Po-  
nio sam ranac, kopačke i kišobran.

Ukazao mi se put pun cvijeća koga je  
vodila sunčeva svjetlost. Idući putem bez  
kraja stigao sam na Mjesec. Kuće su bile  
velike, lijepe i jednake. Stanovnici su bili  
ljubazni i veseli. Djeca su vesela i svi su  
me pozvali da se igram s njima. Sve je iz-  
gledalo kao da živim sa njima. Najviše mi  
se svidio prijatelj Smješko. Smješko mi je  
pokazao svoj auto. Tamo djeca voze aute i  
rade u malim tvornicama. Sve je to za me-  
ne bilo lijepo ali neobično.

Odjednom sam se probudio u svom kre-  
vetu. Bio sam sretan što sam kod kuće, ali  
mi je nedostajao Smješko.

Marko Stantić, II. b.  
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut



Marko Stantić, II. b.,  
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

### MOJA SIMPATIJA

Moja simpatija se zove Edwin. On  
ima plave oči, crvena usta i crnu ko-  
su. Uvijek se volimo igrati žmurke i  
vije. Ponekad se šetamo parkom.  
Kada vidimo klupu sjednemo na  
klupu i držimo se za ruke. Jako vo-  
lim Edvina i Edwin voli mene.

Izabela Prčić, II. h.  
OŠ »Matko Vuković«, Subotica



Miran Kujundžić, II. h., OŠ  
»Matko Vuković«, Subotica



Sara Dulić, II. c.,  
OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica



Nina Vojnić Purčar, IV. b., OŠ  
»Vladimir Nazor«, Đurđin



Priredio: Zoltan Sič

# HRCKOV SVIJET ŽIVOTINJA

## PAPIGA



Papiga je ptica raznoboj - na perja. Njena prilično kratka i zaobljena krila nisu podesna za brz i spretan let. Kljun je u papige kukast i neobično snažan. Gornji dio kljuna je pokretljiv, a donji ima udubljenje u kome se zadržava zdrobljeno suho voće ili sjemenke. Osim hvatanja hrane, kljun služi i kao kuka pomoću koje se može hvatati za koru i grane drveća. Na nogama ima četiri prsta: dva okrenuta naprijed, a dva natrag. Ova je pti-



ca obdarena naročitim svojstvom: može podražavati glasove životinja i ljudi. Za razliku od drugih ptica, jezik je pokretljiv, debeo i mesnat, pa stoga može izgovoriti i čitave rečenice. Papige potječu iz Južne Amerike, Australije i Nove Gvineje.

## GALEB



Galeb ima prilično krupnu glavu koja je u proljeće pokrivena crnim perjem, dok zimi ova crna boja iščezava. Kljun je dugačak, trup vitak s donekle izbočenim prsnim košem. Krila su vrlo dugačka i šiljata, rep je četvrtasta oblika. Ova snažna ptica je dugačka oko 40 centimetara, a raspon krila iznosi 24 centimetra. Rasprostranjena je u sjevernoj Europi i Rusiji dok u južnoj Europi živi leti i zimi. Dok lete ili stoje sakupljeni na obalama mora, rijeka ili jezera, galebovi se javljaju promuklim krikovima koji se čuju nadaleko i podsjećaju na oštar smijeh. Galebovi su nevjerovatno snažni letači, mada nisu osobito brzi u letu. Njihov let



pruža prekrasan prizor, osamljeni ili u jatima kileze kroz zrak sporo mašući krilima ili pak krila pri letu uopće ne pokreću. Dobro su im poznati pravci vjetrova i zračne struje pa se s najvećom lakoćom spuštaju, uzdižu ili pak lebde u zraku. Čini se da im jači vjetar nimalo ne smeta, već pomaže u krstarenju nebom.



Ana Medić, kustosica

## Van Gogh u Zagrebu

*Pokraj velikana svjetskog slikarstva na velikoj izložbi u Galeriji Klovićevi dvori mogu se vidjeti i djela Mondriana, te majstora glasovite Haške slikarske škole*

Razgovor vodio i izložbu posjetio: Dražen Prčić

**U**razdoblju od 3. ožujka do 4. lipnja Zagreb je u Galeriji Klovićevi dvori domaćin značajnoj izložbi na kojoj se mogu vidjeti djela *Van Gogha*, *Mondriana* i slikara iz glasovite Haške slikarske škole. O ovome velikom umjetničkom projektu i njegovu značaju razgovarali smo s Anom Medić, kustosicom Galerije koja je »ugo-stila« velikane svjetskog slikarstva.

**► Kakvo je zanimanje izazvala ova nesvakidašnja, grandiozna izložba?**

Izložba već traje nešto više od mjesec dana, naime, otvorena je početkom ožujka, i u tome vremenu je izazvala iznimno veliko interesiranje ne samo hrvatske javnosti. Pri tome želim naglasiti kako posjetitelji dolaze iz svih gradova, ne samo Zagreba, a golem interes izazvala je i izvan granica Hrvatske. Svakodnevno izložbu obidu ljudi koji dolaze iz svih zemalja u okruženju, jer ipak je u pitanju postav u rangu sličnih vrhunskih umjetničkih događanja diljem Europe.

**► Što biste kao stručna osoba izdvojili, uz jamačno djela svima znanog Van Gogha, posebice vrijednim za pogledati?**

Publika u prvom redu dolazi na spomen imena Van Gogha i Mondriana, ali ja bih upravo obratno skrenula pozornost na slike Haške škole, s obzirom da su oni upravo na ovoj izložbi vrhunski predstavljani svojim zrelim djelima, dok izložena djela gore navedenih velikana pripadaju prvoj fazi njihova stvaranja i povezuju ih i temelje se na tradiciji ove škole.

**► U kakvoj tehnici su rađena izložena**



### Haška slikarska škola

**P**osjetitelji ove lijepe izložbe mogu uživati u djelima sljedećih majstora: *Gerard Bilders, Bernard Blommers, Theophile de Bock, Johannes Bosboom, Georg Henrik Breitner, Paul Gabriel, Josef Israels, Jacob Maris, Matthijs Maris, Anton Mauve, Albert Neuhuys, Anton van Rappard, Suze Robertson, Willem Roelofs, Philip Sadée, Willem Tholen, Herman van der Weele, Jan Hendrik Weissenbruch, Willem de Zwart.*

**djela i kojemu tematskom žanru pripadaju?**

Uglavnom se radi o uljima na platnu i prikazuju žanrovske prizore iz svakodnevnog seoskog života flamanskog življa, a na neki način se ovi radovi povezuju s Barbizon - skom školom. Možda se na sve to čini prilično tradicionalistički tematski određen i orijentirano slikarstvo, međutim, u tom periodu, ukoliko imamo u vidu mjesto i vrijeme u kojemu se to slikarstvo pojavljuje, to je prilično radikalan pristup toj vrsti, uvjetno rečeno, naturalizma.

**► Ima li upliva nekih drugih umjetničkih smjerova i utjecaja?**

Zapravo u slikarstvu je sve na neki specifičan način interaktivno i povezano i s uvjetima i podnebljem, te ranijom kulturnom tradicijom. Ipak, striktno, u pitanju je jedan čisti naturalizam.

**► Zbog čega su ova izložena djela značajna za povijest svjetskog slikarstva?**

Umjetnici koji su predstavljani na ovoj izložbi su zapravo ono najbolje što je

Haška slikarska škola dala, a ona zauzima značajno mjesto u povijesti cjelokupne likovne umjetnosti

**► Možete li nam otkriti i neke konkretne brojke u svezi s dosadašnjim posjetom?**

Evo, prije nekoliko dana (razgovor je vođen 9. travnja op. ur) smo imali 20.000-tog posjetitelja, a mi se nadamo da će do konca izložbe biti još mnogo posjetitelja željnih vidjeti ovu zbilja vrijednu izložbu djela Van Gogha, Mondriana i onog najbolje što je dala glasovita Haška slikarska škola. ■



Za neke beznačajni, a za druge osobito važni

# Statistički podaci

*Vječita diskusija o bitnosti ili nebitnosti statističke znanosti*

Piše: Dražen Prčić

**Ž**ivimo u svijetu raznovrsnih medija, vremenu u kojemu je globalna komunikacija dosegla svoju najvišu razinu otkada ljudska civilizacija egzistira na ovom planetu, a upravo veliku većinu svakodnevnih raspoloživih informacija čine raznovrsni podaci o svemu i svačemu. Jer podatak je i rekordna visina vodostaja Dunava, koji plavi sve pred sobom u svom ogromnom riječnom valu...

**STATISTIKA:** Prema svojoj općoj definiciji statistika predstavlja znanost, odnosno znanstvenu metodu proučavanja baziranu na numeričkom istraživanju, proučavanju i upoznavanju prvenstveno masovnih poja-

no će proći vremena i okreta zemaljske kugle oko svoje osi, dok ljudi ne budu ovladali naukom pisanja i racionalnog korištenja podataka, ali upravo zahvaljujući starim papirusima, klinastom pismu i ostalim tragovima nestalih civilizacija, znanost danas može uspoređivati brojne podatke iz davne prošlosti. Jer i tada je bilo onih koji su shvatili važnost bilježenja podataka i pojava koje oni opisuju, ostavljajući ih u naslijeđe sljedećim generacijama i tako sve do današnjih dana. Vratimo se, na tren, na Dunav i njegov visoki vodostaj. Ljubitelji podataka danas mogu vrlo brzo, zahvaljujući modernoj tehnologiji i internetu, uspo-

ređene definirane vrijednosti zasnovane na nečemu stvarnom i dogođenom, dolazimo do same njegove biti materijalizirane u njegovoj prebitnosti za svakodnevni život. Uzmimo, na primjer, osobne podatke svakog od nas (matična knjiga rođenih, zemljišno-knjižna i sl) u kojima su zabilježeni svi relevantni činitelji našeg postojanja i bez kojih praktično ne bismo mogli egzistirati u suvremenom svijetu. Osobne isprave i dokumenti kojima potvrđujemo identitet sastoje se isključivo od podataka o našoj osobnosti, koji opet ulaze u veliku bazu podataka podložnih općoj statističkoj analizi. Zahvaljući istim takvim podacima iz, recimo, 19. stoljeća pouzdano se zna kako je tada na svijetu bilo oko milijardu stanovnika, dok nas danas ima više od 6,5 milijardi.

## (BEZ) VRIJEDNOST PODATAKA:

Kao i sve u životu i statistika ima svoju drugu, često puta osporavanu stranu i brojne protivnike, pogotovo ako su u pitanju naoko beznačajni podaci o, recimo, sportu ili nekim drugim, manje vrijednim granama ljudskih aktivnosti. Moderna tehnologija omogućila je praćenje jednog nogometnog, košarkaškog ili teniskog meča uz kontinuirani prikaz svih mogućih statističkih pokazatelja koji se istodobno ispisuju u posebnim tablicama, bilježeći sve što se dogodilo. I tako se može dogoditi svojevrsna nelogičnost prema kojoj momčad ili pojedinac koji ima slabiju statistiku na koncu pobjeđuje unatoč negativnim pokazateljima. I onda njeni »neprijatelji« likuju tvrdeći kako je statistika najveća laž na svijetu i iskrivljeni pokazatelj stvarnih vrijednosti. Istina – gdje ima dima, ima i vatre, jer svjedoci smo brojnim ispitivanjima javnog mnijenja, pogotovu pred izbore, a dobiveni rezultati se drastično razlikuju od konačnog, *post festum*, ishoda. Bilo kako bilo, ostaje ipak konstatacija po kojoj je statistika ipak važan putokaz u brojnim znanstveno – analitičkim istraživanjima, i zahvaljujući njenim pokazateljima, čovjek može sagledavati svijet oko sebe. Istina, danas ne mora crtati na zidovima pećine, dovoljno je samo uključiti računalo...



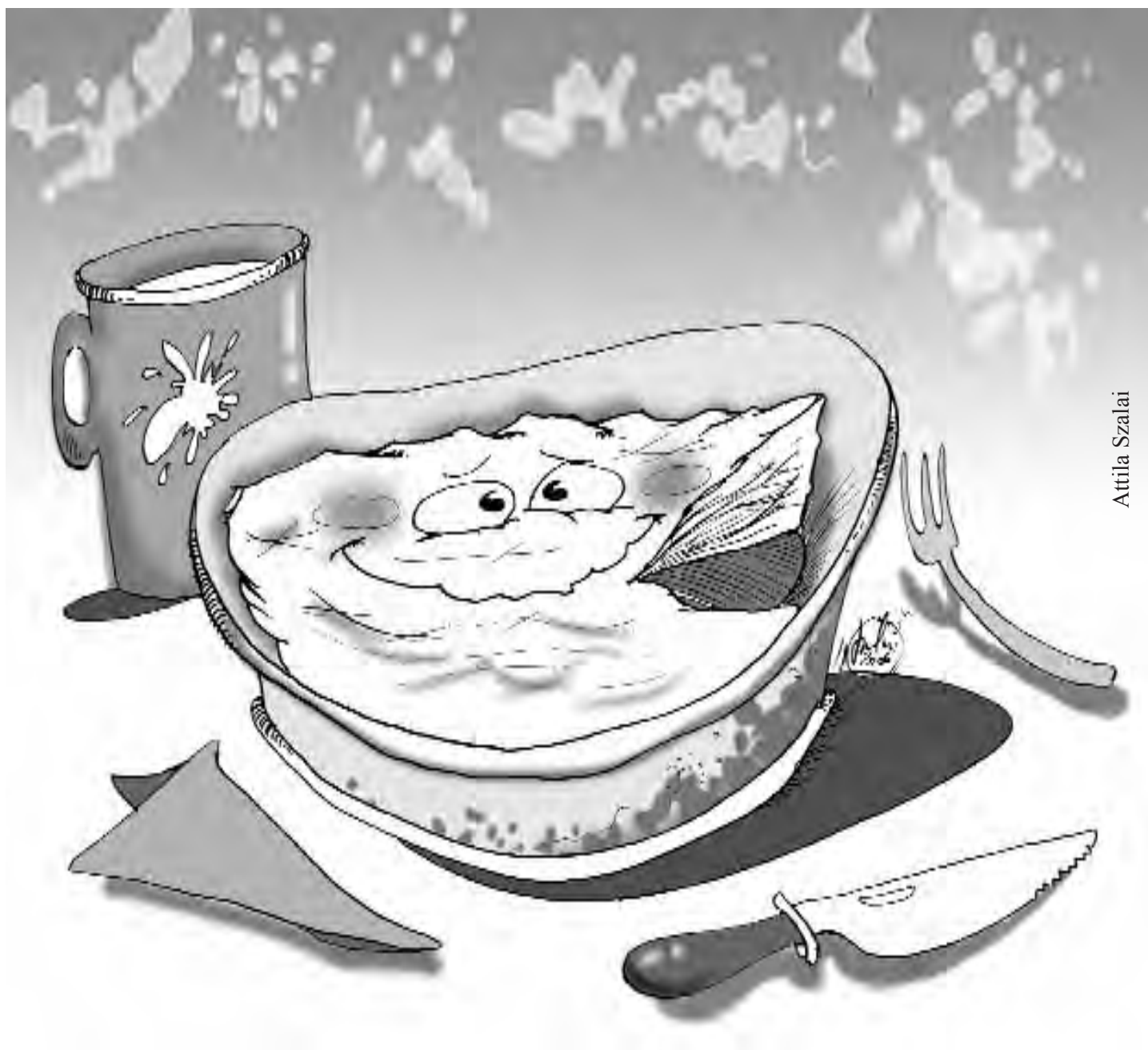
va. Pojednostavljeno govoreći, čovjek je od samog svog nastanka imao potrebu proučavati svijet oko sebe, analitički ga sagledavajući i na temelju naučenog razvijati se u kvalitetnijim smjerovima osobne egzistencije. Naravno, prva statistika ili bolje rečeno prvi najprostiji podaci u, recimo, prethistoriji, kada se na zidu pećine primitivno crtalo o, recimo, kišnom periodu u određenom dobu godine, doprinijeli su prvoj logičnoj spoznaji stvarnosti. Istina, pu-

rediti sve aktualne visine ove velike europske rijeke u svim državama kroz koje prolazi i plavi. Također, podaci iz drevne prošlosti bilježe brojne poplave i visinu Nila u faraonskom Egiptu prije nekoliko tisuća godina. Kako je nama to daleka prošlost, jednoga dana i ovi podaci o Dunavu koristit će nekome tisućama godina unaprijed.

**VRIJEDNOST PODATAKA:** Uzmemo li opću definiciju samog podatka, kao od-

# Brankicin burek

4 jaja  
500 grama tanke kore za pite  
1 1/2 litre jogurta  
Malo soli



Attila Szalai

Jaja i sol staviti u veću posudu izmiješati mikserom i dodati jogurt i sve ponovno promiješati. Uzeti jedan po jedan list kore za pite, zgužvati ga i smočiti u smjesu. Zatim slagati u pleh sve dok se ne potroše i kore i smjesa. Peći u prethodno zagrijanoj pećnici na 220 stupnjeva oko pola sata. Služiti uz napitak po želji.



## V I J E S T I

## HNL

27. kolo, 15. travnja

## Liga za prvaka

Hajduk – Dinamo 1:0

Osijek – Kamen I. 1:0

Varteks – Rijeka 1:0

**Tablica:** Dinamo 63, Rijeka 55, Varteks 43, Osijek 38, Hajduk 36, Kamen I. 32

## Liga za ostanak

Inter – Pula 1:4

Slaven B. – Zagreb 3:0

Cibalia – Međimurje 0:0

**Tablica:** Pula 41, Zagreb 34, Slaven B. 30, Cibalia 30, Inter 27, Međimurje 23

## Šah

## Kožul prvak Europe

Najbolji hrvatski šahist *Zdenko Kožul* osvojio je laskavu titulu prvaka Europe na turniru najboljih igrača kontinenta igranom u turskom Kusadasiju i izborio pravo nastupa na Svjetskom prvenstvu. Ovaj uspjeh dobiva na još većoj vrijednosti s obzirom na okolnost kako je izaboren u izravnom duelu s Ukrajinцем *Ivančukom*, jednim od najboljih svjetskih šahista današnjice. *Robert Zelčić* i *Mladen Palac* nisu uspjeli izboriti, kroz repesaž, plasman na završni turnir najboljih svjetskih igrača.

## Rukomet

## Međunarodni turnir u Brčkom

Reprezentacija Hrvatske zabilježila je polovičan uspjeh na međunarodnom rukometnom turniru igranom prošlog tjedna u Brčkom (BiH). U uvodnom susretu protiv SiCG zabilježen je remi (26-26), protiv domaćina BiH poraz (32-28), dok je jedino protiv Makedonije zabilježena uvjerljiva pobjeda (38-28). Prvo mjesto je osvojila domaća selekcija Bosne i Hercegovine.

## Nogomet

## Hajduk slavio u derbiu

Iako ove godine, kako niti prošle, najveći hrvatski derbi između Hajduka i Dinama ne odlučuje o budućem prvaku,



ovaj susret uvijek predstavlja pravu poslasticu za sve ljubitelje nogometa. Unatoč 30 bodova prednosti na prvenstvenoj tablici i gotovo osiguranoj tituli najboljeg u Hrvatskoj, Dinamo je poražen u Splitu (1-0). Pobjedonosni gol za Hajduk je postigao slovenski internacionalac *Cimirotić* u 50. minuti susreta.

## Tenis

## Zorić prva na Hvaru

*Nataša Zorić*, talentirana mlada tenisačica s Palića, osvojila je ITF turnir Biseri Dalmacije (10.000\$) igran proteklog



tjedna na Hvaru, prikazavši odličnu igru tijekom cijelog natjecanja. Pobjedom u finalnom susretu protiv *Stojić* (BiH) (6-2, 6-1) potvrdila je izvrsne partije u kojima je izgubila samo jedan set na putu do svoje prve profesionalne titule u karijeri.

U najjačim nogometnim europskim ligama i dalje je

# Šampionski status quo

*Svih pet prošlosezonskih prvaka najvjerojatnije će ponovno obraniti naslov*

Piše: Dražen Prčić

Iako je po starom nogometnom pravilu nezahvalno prognozirati konačan ishod sve dok se »lopta okreće«, a do konca nacionalnih šampionata u najjačim europskim ligama ostaje još nekoliko kola prvenstvene utrke, čini se da će prošlosezonski prvaci zabilježiti još jednu titulu u svojoj klupskoj povijesti. Jer, francuski prvak Lyon je već i matematički osigurao novu krunu, dok Barcelona, Juventus, Chelsea, i Bayern sa svojim bodovnim zalihama imaju posve realne izgleda ponovno obradovati milijune navijača i simpatizera. **LYON:** Novi i stari prvak Francuske Olympic Lyon zabilježio je svojevrsan nacionalni rekord osvajanjem pete uza-

stopne titule i vjerojatno postavio nedostižni rekord zemlje »galskih pijetlova«. Momčad u kojoj ne igraju velike svjetske zvijezde, ali koja ima uigranu postavu odličnih nogometaša poput Brazilca *Juninha*, Francuza *Wiltorda* ili Norvežanina *Carewa*, predvođena velikim strategom *Houilerom* (osvojio čak četiri trofeja u jednoj sezoni s Liverpoolom), dokazala je snagu izvrsno uklopljenog kolektiva. Uz plasman u četvrtfinale Champions leaguea, ovo je još jedna uspješna sezona za momčad iz istoimenog francuskog grada.

**BARCELONA:** Momčad koja, po mnogima, igra najljepši

## Dinamo

Poslije dvogodišnje dominacije splitskog Hajduka Dinamo je ove sezone najbliži naslovu u 1. HNL i još jednoj titulu u bogatoj klupskoj riznici. U sljedećih pet kola zaliha od 8 bodova ispred Rijeke morala bi biti više nego dovoljna za slavlje na Maksimiru trenera *Kužea* i *Mamića*, *Bošnjaka*, *Modrića*, *Da Silve* i svih ostalih »modrih«.

svjetski nogomet ovog trenutka, uvjerljivo vodi u španjolskoj Primeri i 5 kola prije kraja šampionata Barca ima velikih 11 bodova prednosti ispred Valencije i 13 bodova više od najvećeg rivala madridskog Reala. Najbolji svjetski nogometaš, brazilski čarobnjak *Ronaldin-*

*ho*, i najbolji strijelac Španjolske Kamerunac *Eto'o*, uz izvrsno ukomponirani ostatak tima na čelu s kapetanom *Puyolom* i trenerom Nizozemcem *Rykardom*, donijet će novi naslov na radost cijeloj Kataloniji.

**JUVENTUS:** Velika prednost koju je imala squadra *Fabia Capella* spala je, istina, na samo pet bodova, ali bi se i pokraj malog po-

sustajanja »Stara dama« iz Torina trebala okititi još jednim scudettom. Najtrofejniji klub Italije zbilja je prikazao najpostojaniju igru tijekom cijele sezone u najjačoj svjetskoj ligi i unatoč ozbiljnoj prijetnji Milana, čini se da Seria A neće mijenjati lidera niti ove sezone. U posljednjim, odlučujućim susretima *Del Piero*, *Ibrahimović*, *Trezegeut*, *Nedved* i ostali »crno-bijeli« trebaju samo potvrditi kvalitetu s kojom dominiraju Apeninima.

**CHELSEA:** Londonski plavci sve su bliži obrani naslova u Premiershipu, a velikih 9 bodova prednosti ispred Manchester Uniteda daje za pravo Mourinhu slaviti novu titulu u povijesti Chelsea. Iako ih još uvijek boli rano ispadanje iz Champions leaguea (protiv Barcelone), pokal namijenjen najboljem klubu najstarije lige na svijetu ipak bi trebao biti dovoljna zadovoljština *Lampardu*, *Drogbi*, *Makaleleu*, *Czehu*...

**BAYERN:** Višestruki njemački prvak Bayern ponovno je blizu naslovu Bundeslige, ali do konca prvenstvene utrke trebao bi odoljeti najvećem konkurentu – Hamburgeru. Četiri boda treba sačuvati u još četiri ligaška ispita i Bavarska će opet slaviti *Kahna*, *Balacka*, *Makaya*, *Pizzara*...





Josip Gabrić Čanko, trener konja

# Cijeli život uz nogomet i konje

*Aktivnu karijeru nogometaša i trenera zamijenio je novom u radu s plemenitim životinjama*

Razgovor vodio: Dražen Prčić



**P**ola svoga života *Josip Gabrić* (1951.), puno poznatiji pod nadimkom Čanko, proveo je na nogometnom terenu u ulogama aktivnog nogometaša, a potom i trenera mladih selekcija. Usporedo s nogometom posljednjih dvadeset godina aktivno se bavi treniranjem konja, divnih životinja koje se s vozačima u sulkama bore za prestižne trofeje.

**►Vašem današnjem zanimanju prethodila je duga nogometna karijera. Za koje ste sve momčadi igrali?**

U svom matičnom klubu NK

»Bačka« proveo sam punih 13 godina, igrajući gotovo na svim pozicijama u timu, izuzev vratara, potom sam u »Zorki« proveo sljedećih 5 godina, za »Spartak« sam nastupao jednu sezonu i na koncu bio sam 4 godine u »Severu«.

**►Po završetku aktivnog igranja bavili ste se treniranjem mladih selekcija.**

Rad s mladim, budućim nogometašima započeo sam u »Zor-ki«, a poslije tri godine vratio sam se u Bačku i radio sljedeće četiri godine.

**►Uz nogomet, posljednja dva decenija aktivno ste ve-**

**zani uz konje. Kako je došlo do interesa za rad s ovim plemenitim životinjama?**

U biti sve je počelo još u mom najranijem djetinjstvu, koje sam proveo u neposrednom okruženju s ovim divnim životinjama. Doma smo imali jednog radnog konja, dok je naš susjed, pokojni *Stipan Vojnić Hajduk*, imao trkaće konje na svom salsu i ja sam često odlazio kod njega, bivajući okružen četveronogim ljepotanima.

**►Kada zapravo počinje Vaše aktivno bavljenje konjičkim sportom?**

Bilo je to nekako u vrijeme kada sam završavao s aktivnim bavljenjem nogometom, prije nekih dvadeset godina, točnije 1985. godine, kada sam uz pomoć *Zvonka Bogdana* kupio svog prvog konja, točnije kobilu po imenu *Dolina*. Tada sam zapravo počeo svoju konjičku karijeru, trenirajući i vozeći svog i ostale konje.

**►Koje godine ste vozili svoju prvu utrku?**

Na trkačoj stazi sam debitirao danas već davne 1986. godine na subotičkom hipodromu, i od tada sam redovito sudjelovao na brojnim utrkama, kao vozač ili trener konja.

**►Rad s konjima odveo Vas je i izvan državnih granica. Gdje ste još radili?**

Osim rada u Subotici, jedno vrijeme sam bio angažiran u Sloveniji, u glavnom gradu

Ljubljani, gdje sam radio s njihovim konjima, koristeći iskustvo stečeno u dugogodišnjem bavljenju ovim lijepim sportom.

**►Što je najvažnije u radu s konjima?**

Prije svega najvažnija je ljubav prema ovim životinjama, i to ona iskrena i prava, jer konji to odmah osjete. Potom je iznimno važno strpljenje i nadasve pažnja koja se poklanja životinji s kojom se bavi. Konji su izuzetno inteligentne životinje i osjećaju tko im je pravi prijatelj.

**►Kako se manifestira ta bliskost?**

Pokraj svakodnevnog napornog treninga i rada konja treba ponekad adekvatno nagraditi za njegov angažman, a to je najbolje s nekom slasticom kao što je jabuka, malo šećera ili mrkve. Uz, naravno, redovito timarenje i tapšanje svog ljubimca.

**►Svoju ljubav prema konjima uspješno ste prenijeli i na svoje sinove.**

*Josip i Aleksandar* su uz mene, od malena su zavoljeli konje i odlučili se za poziv trenera, koji ih je odveo put Italije u kojoj danas profesionalno rade. Tajne ovog zanata izučili su tijekom proteklih godina koje smo skupa provodili na hipodromu.

**►U čemu je tajna ljubavi prema konjima?**

Jednom je *Zvonko Bogdan*, glasoviti pjevač i vozač sulki, rekao jednu veliku istinu koje se često sjetim, a koja najbolje oslikava čovjekovu ljubav prema ovim plemenitim životinjama: »Kada jednom konji uđu pod kožu, više nikada ne izađu«.

# Dino Roda: zvijezda je rođena!

Priredio: Zdenko Samaržija

**19. travnja 1920.** godine rođena je *Lelja Dobronić*, hrvatska povjesničarka.



**19. travnja 1847.** godine rođen arhitekt *Ferdinand Fellner*, graditelj zgrade HNK u Zagrebu.

**20. travnja 1991.** godine osnovan je Zbor narodne garde.

**20. travnja 1816.** go-

dine rođen je *Bogoslav Šulek*, ilirac i jezikoslovac.

**20. travnja 1872.** godine umro je *dr. Ljudevit Gaj*, vođa Ilirskog pokreta.

**20. travnja 1788.** godine rođen je u Trnavi u Slovačkoj prvi zagrebački nadbiskup, kardinal, *Juraj de Váralya Haulik*. Umro je 11. svibnja 1869. godine u Zagrebu.

**20. travnja 1919.** godine u Beogradu osnovana Socijalistička radnička partija Jugoslavije (komunista).

**21. travnja 1972.** godine rođena je *Severina Vučković*.

**21. travnja 1962.** godine rođen je glumac i komičar *Zlatan Zuhrić – Zuhra*.

**21. travnja 753.** godine pr. Krista prema predaji, *Rom* i *Rem* osnovali su grad Rim.

**22. travnja 1945.** godine oko tisuću jasenovačkih zatočenika pokušalo je proboj iz logora.

**22. travnja 1521.** godine *Marko Marulić* je tiskao *Judit*.

**22. travnja 1900.** godine osnovano Društvo hrvatskih književnika.

**22. i 23. travnja 1990.** godine održani prvi višestranački izbori u Hrvatskoj.



**22. travnja 1994.** godine otvoren je Muzej holokausta u Washingtonu.

**22. travnja 1845.** godine rođen je u Našicama *Isidor (Iso) Kršnjavi*, likovni umjetnik, pedagog i političar. Umro je 3. veljače 1927. godine.

**23. travnja 1981.** godine umrla je *Bela Krleža*.

**23. travnja 1962.** godine pušteno je u rad prvo centralno grijanje u Hrvatskoj.

**23. travnja 1981.** godine rođena je *Jelena Veljača*, glumica poznata po ulogama u hrvatskim sapunicama.



**23. travnja 1950.** godine rođena je *Đurđica Barlović*, pjevačica Novih fosila.

**23. travnja 1922.** godine umro u Pragu hrvatski slikar u Pragu *Vlaho Bukovac*.

**23. travnja 1870.** godine car *Franjo Josip I.* donio odluku i obavijestio je stanovnike osječke Tvrđe, da osječka tvrđava

mora ostati onako kako je izgrađena. Stanovnici Tvrđe utvrdili su da zidine tvrđe koče gospodarski i prometni razvoj grada, pa su zatražili dozvolu za rušenje 1868. godine, što nije udovoljeno.

**24. travnja 1967.** godine rođen je *Dino Rada*, jedan od najboljih hrvatskih košarkaša svih vremena.

**24. travnja 1834.** godine rođen je u Ivaniću Gradu zagrebački nadbiskup *Juraj Posilović*. Umro je u Zagrebu 26. travnja 1914. godine.

**24. travnja 1996.** godine Parlamentarna skupština Vijeća Europe većinom glasova primila je Republiku Hrvatsku kao 40. člana u Vijeće Europe, nakon više od 3 godine čekanja i obveze da će ispuniti 21 zahtjev u vezi s ljudskim i manjinskim pravima. Vijeće Europe je prvo značajno općeeuropsko tijelo čiji je Hrvatska član, ali je odlukom Vijeća ministara 14. svibnja trenutak stupanja u punopravno članstvo odgođen zbog, kako se navodi, daljnjeg kršenja preuzetih obveza. Hrvatska je konačno primljena 16. listopada.

**25. travnja 1929.** godine ubijeni su *Đuro Đaković* i *Nikola Hećimović*, vođe komunističkoga pokreta monarhističke Jugoslavije.

**25. travnja 1947.** godine rođen je *Johan Cruyff*, nizozemski nogometaš i trener.


**25. travnja 1529.** godine rođen je hrvatski filozof i polihistor *Frane Petrić* (*Petrišević*, *Petris*, *Patricius*, *Patrizi*).

**25. travnja 1667.** godine umro u slovačkoj Banskoj Bistrici Protonotar Hrvatskog Kraljevstva *Ivan Zakmardi*.

**25. travnja 1990.** godine JNA je oduzela oružje Teritorijalnoj obrani Hrvatske.





BASTAVIO JAVNA SUEBAT	NAJVEĆA SVJETSKA ROCK ATRAKCIJA	NAJVIŠI POSTUPAK	VELIKO SLAVNO JEFFREY U DRAVU U JORDANU	NOĆNI LJUBAVI	ZNANST. VODIK KURJAK	GRAD U BOSNI KOTOR- SKOVI	ČOVJEK ARČEN- IŠIŠI MOĆNOE- IAS
FRANC KLUKAR ARTHUR (CLAREN BROOK)							
OTEŽA- VALU ZIVOT DVECI							
NAJVIŠI DRAGOST JAHOVA OD LITRE							
HRVATANJE				ZNAK DOKA "MILITRIE ONS ELE MENTUM"			
RIJKA U FRANCU SKOVI					SUGLEDNA SLOVA PODEM NACLAŠKA U LINGVI		
POREZ DVAJANJE						"METIR" VOVO- BANSKI POLITICAR LEŠAD	
BUHOZO (ČA) KAMENI U TRIMORLIU							
SALIDA PARMEZAN U TRAPSI				PISAC MILIJAN (DOKA) BILJAK SOKOVI STOLA			
VJEŠAK LUBAVIJE (MILIJU)							
ČETVRTI I PRVI VOKAL			STRANO MUŠKO ME KOMPLET- NO				
TRERIT		4. I 11 SLOVO ABECEDA BITI U ZABLUKI		11. I 11 INDUSTRI- JOLITICA UBOJICA V. ZASL. 11			
11. I 11 MADONNE I KAVITI- RASA					11. I 11 NORMU HRVATSKI KOMPLAČ- TER NO		
POZNATA 11. I 11 GRUPE SAR. 11. I 11							
							TRALIT ADUKUA
 VODNE RANA GRAD U HRVAT, ZAGREBU						VELIKI AZUSKA RIJEK BORK ART. 10. I 11	11. I 11 ADUKTIV "TRALIT"
ZINJAS V. 11. I 11							11. I 11 JAJARICA KROJENJE
KORALJINI 11. I 11					11. I 11 RUBIKI 33. I 11		11. I 11 TERPIH 11. I 11 MIRANDA
"11. I 11"			11. I 11 MELSEN "AD NOTAM"			11. I 11 MIT. 11 "ARTATIN"	11. I 11 ZIVKO 11. I 11 VIRH U 11. I 11
KURAC ZARZINK				TEŽINA AMMILFEL "11. I 11 MAC- KA"		11. I 11 PERSONE SASTAVNI V. 11. I 11	
11. I 11 SPORT					SPECIJAL- LIST ZA 11. I 11 UMA		



## RJEŠENJA:

NOGOMET, ILIJADA, KIRASIR, OVA, ETA, LE, TRAN, ARAPI, T, ŠMRK, VU, ULE, NIL, BANKINA, IKAVAC, SAPONIA, ČA, AGENTURA, GT, ZRIKA, ARSO, AOE, R, NERMIN, PATRLJ, ICO, AAR, MALIŠE, NJIVA, NOVI LIST, SLAVEN BILIĆ, IR, KITAJ, IRAC, UMA, IKONAR, UNATRAG, ARS, MESO, MACA

## PETAK 21. 4. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored  
 06.50 TV kalendar  
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska  
 09.10 Svijet slavnih, serija  
 09.55 TV raspored  
 10.00 Vijesti  
 10.10 Terra X 2003. ekspedicija u nepoznato  
 11.00 Vijesti iz kulture  
 11.05 Vrijeme danas  
 11.08 TV raspored  
 11.10 Među nama, znanstveno obrazovni program  
 12.00 Dnevnik  
 12.16 TV kalendar  
 12.30 Ljubav nema cijene, serija  
 13.20 Oprah Show (747)  
 14.05 Vijesti  
 14.13 Vrijeme danas  
 14.15 Lugarnica 15., serija  
 15.05 Crtana serija  
 15.30 Nora Fora, igra za djecu  
 16.00 Sanitet u domovinskom ratu: Južna bojišnica (1.)  
 16.35 Život je lijep  
 17.30 Vijesti  
 17.45 Najslabija karika, kviz  
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija  
 19.15 Zajedno smo 50 godina  
 19.30 Dnevnik  
 20.10 Krvna slika, američki film  
 22.05 Kontraplan  
 22.50 Znanstvene vijesti  
 22.55 Vijesti iz kulture  
 23.05 Zamjena, miniserija  
 00.25 Vijesti dana  
 00.40 Race Against a Time, američki film  
 02.10 Posljednje putovanje, američki film  
 03.45 Ulični razbojnici, američko kanadski film  
 05.20 Slobodna zona, kratki dokumentarni film  
 05.35 Zapadno krilo 6., serija  
 06.20 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST  
 07.00 VIP DJ  
 07.30 TV raspored  
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija  
 08.00 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija  
 08.25 ŽUTOKLJUNAC  
 09.20 Učilica  
 09.30 MULTISAT:  
 09.40 Deset minuta  
 10.00 Kokice  
 10.30 Zasijedanje Hrvatskog sabora, prijenos

13.30 Horse That Played Centrefield, crtani film  
 14.15 Vijesti za gluhe  
 14.25 Život piše priče: Archerova pustolovina, američki film  
 16.05 Vijesti na drugom  
 16.15 Vrijeme sutra  
 16.20 Smogovci, serija za djecu  
 16.50 Jesam te! (2.), humoristična serija  
 17.10 Zapadno krilo 6., serija  
 18.00 Hrvatska danas  
 18.50 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija  
 19.15 To je kao ono, humoristična serija  
 19.35 VIP DJ  
 20.10 Bitange i princeze II., serija  
 20.50 Joey, humoristična serija  
 21.20 Večernja škola  
 21.55 Vijesti na drugom  
 22.10 Zlikavci, hrvatska humoristična animirana serija  
 22.25 Tri sobe melankolije, dokumentarni film  
 00.10 Ususret Porinu (3/3)  
 00.40 Pregled programa za subotu

nova

06.45 Superklinke, crtana serija  
 07.10 Šaljivi kućni video  
 07.40 Nasljednica, serija  
 08.40 Ljubav na kocki, serija  
 09.40 Putovi ljubavi, serija  
 10.40 Izlog strasti, serija  
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija  
 11.45 Superagent, serija  
 12.45 Opet iznova, serija  
 13.40 Ona ili on, kviz  
 14.15 Bumerang, serija  
 15.20 Svi vole Raymonda, serija  
 16.00 Seinfeld, serija  
 16.30 Nasljednica, serija  
 17.20 Vijesti Nove TV  
 17.30 Ljubav na kocki, serija  
 18.25 Ona ili on, kviz  
 19.00 Dnevnik Nove TV  
 19.20 Sport Nove TV  
 19.25 Vrijeme Nove TV  
 19.30 Nova navečer, informativni magazin  
 20.00 Istraga, kriminalistički magazin  
 21.15 Na dubini smrti, igrani film  
 22.55 Seinfeld, serija  
 23.25 Ali G, serija



23.55 Generacija 1999, igrani film  
 01.30 Kraj programa

RTL

06.55 Ljubav bez predaje, telenovela (R)  
 07.40 Astro Boy, crtana serija  
 08.05 Beyblade, crtana serija  
 08.30 Transformers Energon, crtana serija  
 08.50 Johnny Bravo, crtana serija  
 09.15 Princ iz Bel Aira, humoristična serija (R)  
 09.40 Sanja, talk show (R)  
 10.35 Eksploziv, magazin (R)  
 11.05 Majmunaska posla, igrani film, obiteljska komedija



12.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)  
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela  
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela  
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija  
 15.45 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija  
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija  
 16.35 Roseanne, humoristična serija  
 17.00 Bračne vode, humoristična serija  
 17.25 Dadilja, humoristična serija  
 17.55 Sanja, talk show  
 18.45 Vijesti, informativna emisija  
 19.10 Eksploziv, magazin  
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica  
 20.10 Fear Factor, show

FEAR FACTOR

21.20 Zora očajnika, igrani film  
 23.20 Plava munja, akcijska komedija  
 00.50 Vijesti, informativna emisija  
 01.00 Kažnjenik, igrani film, drama  
 02.45 Žal, igrani film, avanturistički (R)

## SUBOTA

HRT 1

07.10 TV raspored  
 07.15 TV kalendar  
 07.25 Teletubbies, lutkarska serija  
 07.50 Vijesti  
 07.55 ŽUTOKLJUNAC  
 08.50 MULTISAT  
 09.50 Vijesti  
 10.00 Briljanteen  
 10.45 Vijesti iz kulture  
 10.50 National Geographic: Lov na krokodile



12.00 Dnevnik  
 12.20 Ljubav nema cijene, serija  
 13.05 Prizma, multinacionalni magazin  
 13.50 Klub zdrave prehrane, dokumentarna serija  
 14.15 Dvoboj vrtlara 2.  
 14.50 Oprah Show  
 15.35 Reporteri  
 16.35 Vijesti  
 16.40 Vrijeme danas  
 16.50 Hitna služba 11., serija  
 17.40 Dnevnik velike mačke 5.  
 18.35 TV Bingo Show  
 19.15 LOTO 7/39  
 19.30 Dnevnik  
 20.10 Osijek: PORIN 2006., prijenos  
 22.20 Boksač, američko irski film  
 00.15 Vijesti dana  
 00.25 Vijesti iz kulture  
 00.35 Roger Dodger, američki film  
 02.20 Utočište, američki film  
 03.40 The Operator, američki film  
 05.20 Slobodna zona, kratki dokumentarni film  
 05.35 Simpsoni 15., humoristična serija  
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.35 TEST  
 07.50 TV raspored



## 22. 4. 2006.

- 07.55 Ljubav u zaleđu, serija  
 09.25 Kinoteka: Indian Fighter  
 (Bijeli ratnik), američki film  
 10.50 Kućni ljubimci  
 11.20 Duhovni izazovi  
 međureligijski magazin  
 11.35 Glas domovine  
 12.05 Zamjena, miniserija  
 13.20 Automagazin  
 13.55 Imola: Kvalifikacijski  
 trening F1 za Veliku  
 nagradu San Marina, prijenos  
 15.00 Tenis FED Cup četvrtfinale:  
 Hrvatska Argentina  
 (uključenje)  
 17.55 Rukomet, LP (M) finale:  
 Portland San Antonio  
 Ciudad Real, prijenos  
 19.35 Simpsoni 15.,  
 humoristična serija  
 20.00 Hrvatska nogometna liga  
 emisija  
 20.10 Hajduk Rijeka, prijenos  
 22.05 Hrvatska nogometna liga  
 emisija  
 22.40 Newyorški plavci 12., serija  
 23.25 Cirkus 2., serija  
 00.10 Sport danas  
 00.20 Pregled programa  
 za nedjelju



- 06.50 Otok dinosaura, crtani film  
 08.05 Power Rangers, serija  
 08.55 Yu-Gi-Oh, crtana serija  
 09.55 Tri sestre, serija  
 10.25 Djevojke s Beverly Hillsa,  
 serija  
 10.55 Čarobnice, serija  
 11.45 Odvjetnica, serija  
 12.35 Ali G, serija  
 13.05 Automotiv, auto moto  
 magazin  
 13.35 Engleska nogometna liga,  
 emisija uoči utakmice  
 13.40 Engleska nogometna liga:  
 Arsenal-Tottenham,  
 1. poluvrijeme, prijenos  
 14.35 Engleska nogometna liga,  
 emisija  
 14.45 Engleska nogometna liga:  
 Arsenal-Tottenham,  
 2. poluvrijeme, prijenos  
 15.40 Engleska nogometna liga,  
 emisija nakon utakmice  
 16.00 Bumerang, serija  
 16.50 Vijesti Nove TV  
 16.55 Balkan Inc., serija  
 17.50 Istraga,  
 kriminalistički magazin  
 19.00 Dnevnik Nove TV

- 19.20 Sport Nove Tv  
 19.25 Vrijeme Nove Tv  
 19.30 Nova navečer,  
 informativni magazin  
 20.00 Zuhra show,  
 zabavna emisija  
 21.00 VEČER S MOJOM  
 ZVIJEZDOM, igrani film po  
 izboru gledatelja  
 – Unutarnji poslovi,  
 igrani film  
 – JFK, igrani film  
 – U raljama zvijeri,  
 igrani film  
 22.35 Boks, uvodna emisija  
 23.00 Boks: Byrd vs. Kličko,  
 prijenos  
 00.30 VIP DJ, glazbena emisija  
 01.05 Kanibali, igrani film  
 02.30 Kraj programa



- 07.10 Ed, Edd i Eddy,  
 crtana serija  
 07.35 Dexterov laboratorij,  
 crtana serija  
 07.55 Battle B-Daman,  
 crtana serija  
 08.20 Jagodica bobica,  
 crtana serija (R)  
 08.45 Lud za tobom,  
 humoristična serija  
 09.05 Na zadatku,  
 humoristična serija  
 09.30 Zabranjena ljubav,  
 sapunica (5 epizoda) (R)  
 11.45 Dodir s neba, fantastična/  
 dramska serija  
 12.35 Everwood, dramska serija  
 13.25 Varalice, igrani film, drama  
 15.10 Zora očajnika,  
 igrani film, triler (R)  
 17.10 Zvijezde Extra: 50  
 zvjezdanih prekida,  
 zabavna emisija  
 18.05 Auto moto tv, magazin  
 18.40 Večernji list – nagradna igra  
 18.45 Vijesti, informativna emisija  
 19.10 Žuta minuta,  
 zabavna emisija  
 20.10 Analiziraj ono,  
 igrani film, komedija  
 21.40 Snajperist, igrani film,  
 akcijski  
 23.10 Playboy: Tajna strasti,  
 igrani film, erotski  
 00.50 Plava munja, igrani film,  
 akcijska komedija (R)  
 02.20 Kažnjenik,  
 igrani film, drama (R)

## NEDJELJA 23. 4. 2006.



- 06.45 TV raspored  
 06.50 TV kalendar  
 07.00 Vijesti  
 07.05 Povratak u budućnost 3.,  
 američki film  
 09.00 Aladdin, crtana serija  
 09.20 Timon i Pumbaa,  
 crtana serija  
 09.45 Vijesti  
 09.55 Vijesti iz kulture  
 10.05 Hercule Poirot: Death on  
 the Nile (Smrt na Nilu)  
 britanski film  
 11.45 TV kalendar  
 12.00 Dnevnik  
 12.15 TV raspored  
 12.25 Plodovi zemlje  
 13.20 Rijeka: More  
 14.00 Nedjeljom u dva  
 15.05 Vijesti  
 15.20 Albert Einstein nedovršena  
 simfonija,  
 dokumentarni film  
 16.15 Lov na antikvitete  
 16.50 Nedjeljom popodne  
 19.15 LOTO 6/45  
 19.20 Zajedno smo 50 godina  
 19.30 Dnevnik  
 20.10 Tko želi biti milijunaš?,  
 kviz  
 21.10 Odmori se, zaslužio si  
 dramska serija  
 22.00 Shpitza  
 22.50 Vijesti dana  
 23.00 Vijesti iz kulture  
 23.10 Zakon i red: Odjel za žrtve  
 6., serija  
 00.00 Better Than Sex, australsko  
 francuski film  
 01.25 Nedjeljom u dva  
 02.25 Zakon i red: Odjel za žrtve  
 6., serija  
 03.10 Albert Einstein nedovršena  
 simfonija,  
 dokumentarni film  
 04.00 Slobodna zona, kratki  
 dokumentarni film  
 04.10 Plodovi zemlje  
 05.00 Rijeka: More  
 05.30 Shpitza  
 06.15 Lov na antikvitete



- 07.00 TEST  
 07.15 TV raspored

- 07.20 Ljubav u zaleđu, serija  
 08.50 Biblija  
 09.00 Osijek: Pravoslavna  
 Uskrsna liturgija, prijenos  
 11.00 Fotografija u Hrvatskoj  
 11.15 Slobodna zona, kratki  
 dokumentarni film  
 11.30 TV raspored  
 11.35 Ljubav u zaleđu, serija  
 12.20 Opera Box  
 12.50 Mir i dobro  
 13.25 Studio F1  
 13.50 Imola: F1 za Veliku  
 nagradu San Marina, prijenos  
 16.00 Studio F1  
 16.10 Tenis FED Cup četvrtfinale:  
 Hrvatska Argentina  
 (uključenje)  
 18.35 Povijest Svjetskih  
 nogometnih prvenstava (6.)  
 19.35 Magazin nogometne  
 Lige prvaka  
 20.10 Najgol  
 20.25 Talijanska nogometna liga,  
 1. poluvrijeme  
 21.15 Sport danas  
 21.30 Talijanska nogometna liga,  
 2. poluvrijeme  
 22.25 Evergreen filmovi Alfreda  
 Hitchcocka: Psiho,  
 američki film  
 00.10 Pregled programa  
 za ponedjeljak



- 06.50 Zenki, crtana serija  
 07.40 Školska liga  
 08.10 Power Rangers, serija  
 09.00 Yu-Gi-Oh, crtana serija  
 10.00 Archie I njegov špiljski  
 dvojnik, crtani film  
 11.20 Briljantini 2, igrani film  
 13.25 Savršeni par, igrani film  
 15.15 Večer s mojom zvijezdom,  
 igrani film  
 16.50 Vijesti Nove TV  
 16.55 Pevecov kutak  
 17.00 Zuhra show,  
 zabavna emisija  
 18.00 Red carpet, zabavna emisija



- 19.00 Dnevnik Nove TV  
 19.20 Sport Nove Tv  
 19.25 Vrijeme Nove TV

## NEDJELJA

19.30 Nova navečer,  
informativni magazin  
20.00 Meni pripadaš, igrani film  
21.40 Epicentar, informativno  
zabavna emisija  
22.40 Obmana srca, igrani film  
00.10 Red Carpet,  
zabavna emisija  
01.00 VIP DJ, glazbena emisija  
01.35 Automotiv,  
auto moto magazin  
02.00 Kraj programa



07.15 Dexterov laboratorij,  
crtana serija  
07.40 Ed, Edd i Eddy, crtana serija  
08.05 Battle B-Daman,  
crtana serija  
08.30 Krava i Pilić, crtana serija  
09.00 Jagodica bobica,  
crtana serija  
09.20 Život nogometaša: Stjepan  
Tomas,  
dokumentarna serija (R)  
10.15 Mijenjam ženu,  
dokumentarna serija (R)  
11.25 Mjenjačnica,  
zabavna emisija (R)



12.25 Bibin svijet,  
humoristična serija (R)  
13.00 Školske tajne,  
dramska serija  
13.50 Shaq Steel, igrani film,  
avanturistički  
15.35 Analiziraj ono, igrani film,  
komedija (R)  
17.10 Salto, zabavna emisija  
18.05 Ekkluziv, magazin  
18.45 Vijesti, informativna emisija  
19.10 Život nogometaša: Ivica  
Olić, dokumentarna serija  
20.10 Tipično muški, tipično  
ženski, show  
21.35 FBI: Istraga, dokumentarno-  
kriminalistička serija  
22.30 Novi forenzičari,  
dokumentarno-  
kriminalistička serija  
23.30 Autopsija, dokumentarno-  
kriminalistička serija  
00.00 Playboy: Tajna strasti,  
igrani film, erotski (R)

## PONEDJELJAK 24. 4. 2006.



06.45 TV raspored  
06.50 TV kalendar  
07.00 Dobro jutro, Hrvatska  
09.10 Svijet slavnih, serija  
09.55 TV raspored  
10.00 Vijesti  
10.10 Terra X 2003. ekspedicija  
u nepoznato  
11.00 Vijesti iz kulture  
11.05 Vrijeme danas  
11.08 TV raspored  
11.10 Ekumena, religijski kontakt  
program  
12.00 Dnevnik  
12.15 TV kalendar  
12.30 Ljubav nema cijene, serija  
13.20 Maja: Život na rubu života,  
talkshow  
14.00 Vijesti  
14.10 TV raspored  
14.13 Vrijeme danas  
14.15 Lugarnica 15., serija  
15.05 Fantastic Four, crtana serija  
15.30 Nora Fora, igra za djecu  
16.00 AlpeDunavJadran  
16.35 Život u živo  
17.30 Vijesti  
17.45 Najslabija karika, kviz  
18.30 Ljubav u zaleđu, serija  
19.15 Zajedno smo 50 godina  
19.30 Dnevnik  
20.10 Latinica, 1. dio  
21.15 Latinica, 2. dio  
21.50 Na posebnom zadatku: Od  
Dioklecijana do Žrnjane  
22.20 Vijesti iz kulture  
22.35 Otvoreno  
23.30 Na rubu znanosti: Gea  
00.35 Vijesti dana  
00.50 Vrijeme je za jazz: Trio  
Reflexion  
01.50 Concorrenza sleale,  
talijansko francuski film  
03.40 Zapadno krilo 6., serija  
04.25 Latinica  
05.55 Ljubav nema cijene, serija



06.45 TEST  
07.00 VIP DJ  
07.30 TV raspored  
07.35 Teletubbies, lutkarska serija  
08.00 Silvestrovi i Čičijeve tajne,  
crtana serija  
08.25 ŽUTOKLJUNAC  
09.20 Učilica

09.30 NULTI SAT:  
09.40 Na glas  
10.00 Kratki spoj  
10.30 Opaki mačak, crtani film  
10.55 Briljanteen  
11.40 Snobs, serija za mlade  
12.05 Društvo iz spavaonice,  
serija za mlade  
12.30 Čuda znanosti: tajne  
starog Egipta  
13.00 NULTI SAT  
14.00 TV raspored  
14.05 Slobodna zona, kratki  
dokumentarni film  
14.15 Vijesti za gluhe  
14.25 Hercule Poirot: Smrt na  
Nilu, britanski TV film  
16.05 Vijesti na drugom  
16.15 Vrijeme sutra  
16.20 Smogovci, serija za djecu  
16.50 Jesam te! (2.),  
humoristična serija  
17.10 Zapadno krilo 6., serija  
18.00 Hrvatska danas  
18.50 Petica  
19.35 VIP DJ  
20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra  
20.50 Naše malo misto, TV serija  
22.00 Vijesti na drugom  
22.15 Četiri vjenčanja i sprovod,  
britanski film  
00.10 Na tajnim zadacima, serija  
00.55 Pregled programa za utorak



06.35 Superklinke, crtana serija  
07.00 Šaljivi kućni video  
07.30 Nasljednica, serija  
08.30 Ljubav na kocki, serija  
09.30 Putovi ljubavi, serija  
10.30 Izlog strasti, serija  
11.00 VIP DJ, glazbena emisija  
11.35 Superagent, serija  
12.35 Opet iznova, serija  
13.35 Ona ili on, kviz  
14.05 Red Carpet,  
zabavna emisija  
15.05 Seinfeld, serija  
15.35 Svi vole Raymonda, serija  
16.15 Nasljednica, serija.  
17.05 Vijesti Nove TV  
17.10 Mačeha, serija  
18.05 Ljubav na kocki, serija  
19.00 Dnevnik Nove TV  
19.20 Sport Nove TV  
19.25 Vrijeme Nove Tv  
19.30 Nova navečer,  
informativni magazin  
20.00 Balkan Inc., serija

21.00 Prvi u tjednu: U zamci,  
igrani film  
22.50 Will i Grace, serija  
23.20 Seinfeld, serija  
23.50 Kad grana pukne,  
igrani film  
01.35 Kraj programa



06.05 Ljubav bez predaje,  
telenovela (R)  
06.55 Astro Boy, crtana serija  
07.20 Beyblade, crtana serija  
07.45 Transformers Energon,  
crtana serija  
08.10 Johnny Bravo, crtana serija  
08.30 Princ iz Bel- Aira,  
humoristična serija (R)  
09.00 Pod istim krovom,  
humoristična serija (R)  
09.25 Roseanne,  
humoristična serija (R)  
09.50 Bračne vode,  
humoristična serija (R)  
10.20 Dadija, humoristična serija (R)  
10.55 Sanja, talk show (R)  
11.45 Ekkluziv, magazin (R)  
12.10 Zabranjena ljubav,  
sapunica (R)  
12.40 Ljubav jednog oca,  
telenovela  
13.45 Ljubav bez predaje,  
telenovela  
14.35 Carabinieri – žena na  
zadatku, dramska serija  
15.25 Princ iz Bel- Aira,  
humoristična serija  
15.55 Pod istim krovom,  
humoristična serija  
16.25 Roseanne,  
humoristična serija  
16.50 Bračne vode,  
humoristična serija  
17.20 Dadija, humoristična serija  
17.50 Sanja, talk show  
18.45 Vijesti, informativna emisija  
19.10 Eksploziv, magazin  
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica  
20.10 Zorro, igrani film,  
akcijska avantura  
22.30 Najtraženiji, igrani film,  
akcijski triler  
00.10 Vijesti, informativna emisija  
00.25 Tipično muški, tipično  
ženski, show (R)  
01.50 FBI: Istraga,  
dokumentarno-  
kriminalistička serija (R)



## UTORAK 25. 4. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored  
06.50 TV kalendar  
07.00 Dobro jutro, Hrvatska  
09.10 Svijet slavnih, serija  
09.55 TV raspored  
10.00 Vijesti  
10.10 Terra X 2003. ekspedicija u nepoznato  
11.00 Vijesti iz kulture  
11.05 Vrijeme danas  
11.10 Meta, emisija za branitelje  
12.00 Dnevnik  
12.16 TV kalendar  
12.30 Ljubav nema cijene, serija  
13.20 Maja: Ostvarenje snova, talkshow  
14.00 Vijesti  
14.10 TV raspored  
14.15 Lugarnica 15., serija  
15.05 Fantastic Four, crtana serija  
15.30 Nora Fora, igra za djecu  
16.00 Euromagazin  
16.35 Život u živo  
17.30 Vijesti  
17.45 Najslabija karika, kviz  
18.30 Ljubav u zaleđu, serija  
19.15 Zajedno smo 50 godina  
19.30 Dnevnik  
20.10 Globalno sijelo  
20.45 Svirci moji  
21.35 Škrinja: Galeb  
22.25 Znanstvene vijesti  
22.40 Otvoreno  
23.30 Vijesti iz kulture  
23.40 Drugi format  
00.35 Vijesti dana  
00.50 Ponoćna antologija: Pornografska veza, francuski film  
02.10 Stažist 3., humoristična serija  
02.30 Lugarnica 15., serija  
03.15 Bez traga 3., serija  
04.00 Na tajnim zadacima, serija  
04.45 Slobodna zona, kratki dokumentarni film  
05.00 Euromagazin  
05.30 Globalno sijelo  
06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST  
07.00 VIP DJ  
07.30 TV raspored  
07.35 Teletubbies, lutkarska serija  
08.00 Crtani film  
08.25 ŽUTOKLJUNAC  
09.20 Učilica  
09.30 MULTI SAT:  
09.40 Navrh jezika

10.00 Nada, djevojčica iz pustinje jordanski dokumentarni film  
10.30 Jirimpimbira, crtani film  
10.50 Parlaonica  
11.45 Snobs, serija za mlade  
12.10 Društvo iz spavaonice, serija za mlade  
12.35 Slavni parovi: Gregory Peck i Henry King  
13.05 MULTI SAT  
14.05 TV raspored  
14.10 Slobodna zona, kratki dokumentarni film  
14.25 Vijesti za gluhe  
14.35 Život piše priče: Mrski udvarač, američki TV film  
16.05 Vijesti na drugom  
16.15 Vrijeme sutra  
16.20 Smogovci, serija za djecu  
16.50 TV raspored  
16.55 Mirogoj: Jom Hašoa, prijenos  
17.30 Dokumentarna emisija  
18.00 Hrvatska danas  
18.50 Crtani film  
19.05 To je kao ono, humoristična serija  
19.25 VIP DJ  
20.00 Uzmi ili ostavi, TV igra  
20.35 Nogometna Liga prvaka polufinale (uzvrat): Villarreal Arsenal, 1. poluvrijeme  
21.45 Nogometna Liga prvaka polufinale (uzvrat): Villarreal Arsenal, 2. poluvrijeme  
22.40 Vijesti na drugom  
22.55 Bez traga 3., serija  
23.40 Stažist 3., humoristična serija  
00.00 Na tajnim zadacima, serija  
00.45 Pregled programa za srijedu

nova

06.35 Ninja kornjače, crtana serija  
07.00 Šaljivi kućni video  
07.30 Mačeha, serija  
08.30 Ljubav na kocki, serija  
09.30 Putovi ljubavi, serija  
10.30 Izlog strasti, serija  
11.00 VIP DJ, glazbena emisija  
11.35 Supeagent, serija  
12.35 Opet iznova, serija  
13.35 Nova navečer, informativni magazin  
14.05 Epicentar, informativno zabavna emisija  
15.05 Seinfeld, serija  
15.35 Svi vole Raymonda, serija  
16.15 Nasljednica, serija  
17.05 Vijesti Nove TV  
17.10 Mačeha, serija  
18.05 Ljubav na kocki, serija

19.00 Dnevnik Nove TV  
19.20 Sport Nove TV  
19.25 Vrijeme Nove TV  
19.30 Nova navečer, informativni magazin  
20.00 Naša mala klinika, serija  
21.00 Tko je Cletis Tout?, igrani film  
22.40 Seinfeld, serija  
23.10 JAG, serija  
00.00 Čovjek na mjesecu, igrani film  
01.55 Kraj programa

RTL

06.05 Ljubav bez predaje, telenovela (R)  
06.55 Astro Boy, crtana serija  
07.20 Beyblade, crtana serija  
07.45 Transformers Energon, crtana serija  
08.05 Johnny Bravo, crtana serija  
08.25 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)  
08.55 Pod istim krovom, humoristična serija (R)  
09.20 Roseanne, humoristična serija (R)  
09.50 Bračne vode, humoristična serija (R)  
10.20 Dadilja, humoristična serija (R)  
10.50 Sanja, talk show (R)  
11.40 Eksploziv, magazin (R)  
12.10 Zabranjena ljubav, sapunica (R)  
12.40 Ljubav jednog oca, telenovela  
13.45 Ljubav bez predaje, telenovela  
14.35 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija  
15.25 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija  
15.55 Pod istim krovom, humoristična serija  
16.25 Roseanne, humoristična serija  
16.50 Bračne vode, humoristična serija  
17.20 Dadilja, humoristična serija  
17.50 Sanja, talk show  
18.45 Vijesti, informativna emisija  
19.10 Eksploziv, magazin  
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica  
20.10 Mjenjačnica, zabavna emisija  
21.10 Bibin svijet, humoristična serija  
21.45 Vražji Nicky, igrani film, komedija  
23.10 Vijesti, informativna emisija  
23.25 Zorro, igrani film, akcijska avantura (R)  
01.40 Najtraženiji, igrani film, akcijski triler (R)

## SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored  
06.50 TV kalendar  
07.00 Dobro jutro, Hrvatska  
09.10 Svijet slavnih, serija  
09.55 TV raspored  
10.00 Vijesti  
10.10 Terra X 2003. ekspedicija u nepoznato  
11.00 Vijesti iz kulture  
11.05 Vrijeme danas  
11.08 TV raspored  
11.10 Treća dob, emisija za umirovljenike  
12.00 Dnevnik  
12.30 Ljubav nema cijene, serija  
13.20 Maja: Slomljena srca, talkshow  
14.00 Vijesti  
14.15 Lugarnica 15., serija  
15.05 Fantastic Four, crtana serija  
15.30 Nora Fora, igra za djecu  
16.00 Znanstvena petica  
16.35 Život u živo  
17.25 Vijesti  
17.40 Najslabija karika, kviz  
18.25 Ljubav u zaleđu, serija  
19.15 LOTO 7/39  
19.20 Zajedno smo 50 godina  
19.30 Dnevnik  
20.10 Piramida, zabavni program  
21.20 Luda kuća, serija  
22.00 Poslovni klub  
22.40 Otvoreno  
23.30 Vijesti iz kulture  
23.40 Crveni dosjei: Sovjetski sportski ratovi, dokumentarna serija  
00.40 Vijesti dana  
00.55 Hard Men, britansko francuski film  
02.20 Lugarnica 15., serija  
03.05 Na tajnim zadacima, serija  
03.50 Ekipa za očevid 5., serija  
04.35 Slobodna zona, kratki dokumentarni film  
04.50 Znanstvena petica  
05.20 Poslovni klub  
05.50 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST  
07.00 VIP DJ  
07.30 TV raspored

## SRIJEDA 26. 4. 2006.

07.35 Teletubbies, lutkarska serija  
 08.00 Crtani film  
 08.25 ŽUTOKLJUNAC  
 09.20 Učilica  
 09.30 NULTI SAT:  
 09.40 Športerica  
 10.00 Iznad crte  
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos  
 13.30 TV raspored  
 13.35 NULTI SAT  
 14.30 Vijesti za gluhe  
 14.40 Život piše priče: Neobični Božić, američki TV film  
 16.10 Vijesti na drugom  
 16.20 Vrijeme sutra  
 16.25 Smogovci, serija za djecu  
 16.55 Jesam te! (2.), humoristična serija  
 17.25 Nogomet, finale Kupa Hrvatske  
 19.30 VIP DJ  
 20.05 Emisija  
 20.35 Barcelona Milan, prijenos  
 22.35 Emisija  
 22.50 Vijesti na drugom  
 23.05 Ekipa za očevid 5., serija  
 23.50 Na tajnim zadacima, serija  
 00.35 Pregled programa za četvrtak



06.35 Ninja kornjače, crtana serija  
 07.00 Šaljivi kućni video  
 07.30 Mačeha, serija  
 08.30 Ljubav na kocki, serija  
 09.30 Putovi ljubavi, serija  
 10.30 Izlog strasti, serija  
 11.00 VIP DJ, glazbena emisija  
 11.35 Superagent, serija  
 12.35 Opet iznova, serija  
 13.35 Nova navečer, informativni magazin  
 14.05 Naša mala klinika, serija  
 15.05 Seinfeld, serija  
 15.35 Svi vole Raymonda, serija  
 16.15 Nasljednica, serija  
 17.05 Vijesti Nove TV  
 17.10 Mačeha, serija  
 18.05 Ljubav na kocki, serija  
 19.00 Dnevnik Nove TV  
 19.20 Sport Nove TV  
 19.25 Vrijeme Nove TV  
 19.30 Nova navečer, informativni magazin  
 20.00 Smrtonosna igra, igrani film  
 21.40 U sridu, društveno politički magazin

22.40 Seinfeld, serija  
 23.10 JAG, serija  
 00.00 Zandalee, igrani film  
 01.45 Kraj programa



06.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)  
 06.50 Astro Boy, crtana serija  
 07.15 Beyblade, crtana serija  
 07.40 Transformers Energon, crtana serija  
 08.00 Johnny Bravo, crtana serija  
 08.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)  
 08.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)  
 09.15 Roseanne, humoristična serija (R)  
 09.45 Bračne vode, humoristična serija (R)  
 10.15 Dadilja, humoristična serija (R)  
 10.45 Sanja, talk show (R)  
 11.40 Eksploziv, magazin (R)  
 12.10 Zabranjena ljubav, sapunica (R)  
 12.40 Ljubav jednog oca, telenovela  
 13.45 Ljubav bez predaje, telenovela  
 14.35 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija  
 15.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija  
 15.55 Pod istim krovom, humoristična serija  
 16.25 Roseanne, humoristična serija  
 17.00 Bračne vode, humoristična serija  
 17.20 Dadilja, humoristična serija  
 17.50 Sanja, talk show  
 18.45 Vijesti, informativna emisija  
 19.10 Eksploziv, magazin  
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica  
 20.10 CSI: NY, kriminalistička serija  
 21.00 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija  
 21.50 Vatrene dečki, dramska serija  
 22.45 Cobra 11: Team 2, kriminalistička serija  
 23.40 Vijesti, informativna emisija  
 23.55 Fear Factor, show (R)  
 01.00 Auto moto tv, magazin (R)

## ČETVRTAK



06.45 TV raspored  
 06.50 TV kalendar  
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska  
 09.10 Svijet slavnih, serija  
 10.00 Vijesti  
 10.10 Terra X 2003. ekspedicija u nepoznato  
 11.00 Vijesti iz kulture  
 11.05 Vrijeme danas  
 11.10 Trenutak spoznaje, znanstveno obrazovni program  
 12.00 Dnevnik  
 12.30 Ljubav nema cijene, serija  
 13.20 Govorimo o zdravlju  
 14.00 Vijesti  
 14.15 Lugarnica 16., serija  
 15.05 Fantastic Four, crtana serija  
 15.30 Nora Fora, igra za djecu  
 16.00 Potrošački kod  
 16.35 Život u živo  
 17.30 Vijesti  
 17.45 Najslabija karika, kviz  
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija  
 19.15 Zajedno smo 50 godina  
 19.30 Dnevnik  
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz  
 21.15 Brisani prostor  
 22.00 Pola ure kulture  
 22.40 Otvoreno  
 23.30 Vijesti iz kulture  
 23.40 Direkt  
 00.15 Vijesti dana  
 00.30 Veliki vojvode, francuski film  
 01.55 Glavni grad 4., serija  
 02.40 Lugarnica 16., serija  
 03.25 Na tajnim zadacima, serija  
 04.10 To je kao ono, humoristična serijarija  
 04.30 Dva i pol muškarca, humoristična serija  
 04.50 Pola ure kulture  
 05.20 Brisani prostor  
 06.00 Ljubav nema cijene, serija



06.45 TEST  
 07.00 VIP DJ  
 07.30 TV raspored  
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija  
 08.00 Crtani film  
 08.25 ŽUTOKLJUNAC  
 09.20 Učilica  
 09.30 NULTI SAT:  
 09.40 Platno, boje, kist  
 10.00 Tečaj francuskog jezika

10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos  
 13.30 NULTI SAT  
 14.25 Vijesti za gluhe  
 14.35 Život piše priče: Tama prije svitanja, američki film  
 16.05 Vijesti na drugom  
 16.15 Vrijeme sutra  
 16.20 Smogovci, serija za djecu  
 16.50 Jesam te! (2.), humoristična serija  
 17.10 Glavni grad 4., serija  
 18.00 Hrvatska danas  
 18.50 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija  
 19.15 To je kao ono, humoristična serija  
 19.35 VIP DJ  
 20.10 Naše malo misto, TV serija  
 21.25 Genijalci, kviz  
 22.00 Vijesti na drugom  
 22.15 Zlatni zmaj, američki film  
 23.45 Na tajnim zadacima, serija  
 00.30 Dva i pol muškarca, humoristična serija  
 00.55 Pregled programa za petak



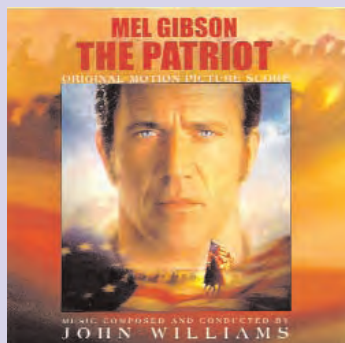
06.35 Ninja kornjače, crtana serija  
 07.00 Šaljivi kućni video  
 07.30 Mačeha, serija  
 08.30 Ljubav na kocki, serija  
 09.30 Putovi ljubavi, serija  
 10.30 Izlog strasti, serija  
 11.00 VIP DJ, glazbena emisija  
 11.35 Superagent, serija  
 12.35 Opet iznova, serija  
 13.35 Nova navečer, informativni magazin  
 14.05 U sridu, društveno politički magazin  
 15.05 Seinfeld, serija  
 15.35 Svi vole Raymonda, serija  
 16.15 Nasljednica, serija  
 17.05 Vijesti Nove TV  
 17.10 Mačeha, serija  
 18.05 Ljubav na kocki, serija  
 19.00 Dnevnik Nove TV  
 19.20 Sport Nove TV  
 19.25 Vrijeme Nove TV  
 19.30 Nova navečer, informativni magazin  
 20.00 Hit četvrtak: Bumerang, serija  
 21.00 Hit četvrtak: Kućanice, serija  
 21.55 Hit četvrtak: Izgubljeni, serija  
 22.50 Hit četvrtak: Seinfeld, serija  
 23.20 JAG, serija  
 00.10 Poind Doom, igrani film  
 01.50 Kraj programa



27. 4. 2006.



- 06.00 Ljubav bez predaje, telenovela (R)  
 06.50 Astro Boy, crtana serija  
 07.15 Beyblade, crtana serija  
 07.40 Transformers Energon, crtana serija  
 08.00 Johnny Bravo, crtana serija  
 08.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)  
 08.50 Pod istim krovom, humoristična serija (R)  
 09.15 Roseanne, humoristična serija (R)  
 09.45 Bračne vode, humoristična serija (R)  
 10.15 Dadilja, humoristična serija (R)  
 10.45 Sanja, talk show (R)  
 11.40 Eksploziv, magazin (R)  
 12.10 Zabranjena ljubav, sapunica (R)  
 12.40 Ljubav jednog oca, telenovela  
 13.45 Ljubav bez predaje, telenovela  
 14.35 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija  
 15.25 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija  
 15.55 Pod istim krovom, humoristična serija  
 16.25 Roseanne, humoristična serija  
 17.00 Bračne vode, humoristična serija  
 17.20 Dadilja, humoristična serija  
 17.50 Sanja, talk show  
 18.45 Vijesti, informativna emisija  
 19.10 Eksploziv, magazin  
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica  
 20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna serija  
 21.25 Patriot, igrani film, povijesna ratna drama



- 00.15 Cobra 11: Team 2, kriminalistička serija  
 01.05 Vijesti, informativna emisija  
 01.20 CSI: NY, kriminalistička serija (R)  
 02.10 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)  
 02.55 Vatrene dečki, dramska serija (R)

## TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 21. travnja u redovitom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza emisije je u subotu 22. travnja u 15 sati.

## FILM TJEDNA

## ČETIRI VJENČANJA I SPROVOD

britansko-američki film

(FOUR WEDDINGS AND A FUNERAL, 1994.)

HRT 2, ponedjeljak 24.4.2006., 22.15

Romantična komedija. Kad se jednog jutra probudi mrzovoljan zato što kasni na vjenčanje na kojem će biti mladoženjin kum, Charles (H. Grant) ne sluti da će mu baš to vjenčanje promijeniti život. Kako poznaje većinu uzvanika jer su to ljudi s kojima se druži gotovo cijeli život, Charles se ugodno iznenadi kad mu za oko zapne jedna nepoznata djevojka (A. MacDowell). Nakon što sazna da se zove Carrie i da dolazi iz Amerike, Charles joj pokušava prići. Nakon par prilično nezgodnih pokušaja, ipak se upoznaju, a na kraju provedu i noć zajedno. Sutradan ujutro, ona hitno odlazi u Ameriku. Nekoliko mjeseci kasnije, na redu je još jedno vjenčanje. Jedna od uzvanika je i Carrie, no, na Charlesovo golemo razočaranje, s njom je došao i njezin zaručnik. Nakon što se zaručnik udalji, stari ljubavnici ponovno završe u krevetu. Ali ovaj put Charles rano ujutro napušta krevet. Nedugo zatim, na njegovu kućnu adresu stiže još jedna pozivnica za vjenčanje. Nažalost, Carrie je ta koja se udaje...



Dok u scenarističko-redateljskom opusu Richarda Curtisa redateljski dio broji tek jedan naslov, i to hvaljenu komediju »Zapravo ljubav«, onaj scenaristički broji ih tridesetak. Sama brojka i nije posebno impozantna, tim više što uključuje i podosta TV projekata, no naslovi pričaju potpuno drukčiju priču. Osim »Crne guje« i »Mr. Beana«, humorističnih serija koje su diljem svijeta stekle veliku popularnost, Curtis je scenaristički potpisao i neke od komercijalno najuspješnijih britanskih filmova. Kao najzvučnije može se spomenuti »Ja u ljubav vjerujem«, »Zapravo ljubav«, »Dnevnik Bridget Jones« i, naravno, nezaboravna »Četiri vjenčanja i sprovod«. Film koji je Hugh Grant (Ja u ljubav vjerujem, Sve zbog jednog dječaka) pretvorio u svjetsku zvijezdu, Kristin Scott Thomas (Engleski pacijent) osigurao status vrsne karakterne glumice, a svojim tvorcima mnogostruko vratio uloženi novac i tako im utro put za uspješan nastavak karijere, i danas slovi kao jedna od ponajboljih britanskih komedija svih vremena. Film se prvenstveno može podičiti izvrsno osmišljenim i prilično originalnim fabularnim konceptom koji je nagoviješten već samim naslovom. Humor, kojim film uistinu obiluje, proizlazi stoga prvenstveno iz zabavnih situacija. S druge strane, riječ sprovod u naslovu kazuje da se autori nisu ustručavali dotaknuti i nešto ozbiljniju tematiku, no to je pak učinjeno vrlo suptilno, tako da filmu podari dubinu i osjećajnost, a pritom ne optereti poletnu i vreckavu humorističnu osnovicu.

Uloge: Hugh Grant, Andie MacDowell, James Fleet, Simon Callow, John Hannah, Kristian Scott Thomas, David Bower, Charlotte Coleman, Timothy Walker, Sara Crowe, Ronald Herdman  
 Redatelj: Mike Newell

## Prikladno razmišljanje o izložbi u neprikladnom mistu

Bilo mi je drago kad sam od Likovnog Odjela HKPD »Matija Gubec« i HKC »Bunjevačko kolo« dobio pozivnicu za »Uskršnju izložbu«, u kući Vinka Perčića itd. Očito sam da vidim što su izlagači spremili za ovogodišnju izložbu.

Došao sam jedno fitalj sata prid otvaranje. Kad sam prikoracio prag zasto sam iznenađen. U jednoj malo većoj sobi napravili su izložbu, koliko sam krajičkom oka vidio izlagači su na astale naređali šareni jaja i drugi radova koliko je moglo stat jedan do drugog. Soba se napunila svitom, razgledali su izložbu jedno drugom priko ramena. Baš tako. Da je kogod tio nebi znao bolje sprkunjit izložbu od onog ko je ovakom smislio.

Kome se to nije dopalo, ko meni, ostali smo kod vrata. Kad je došlo vrime otvaranja svita je u sobi bilo toliko, da ni igla ne bi imala mista, kako bi kazali naši stari. Nikoliko gostivi ostali su prid vratima, a vidio sam po di koga da se vratio natrag,

nije ni probo uč.

Pito sam jednog, od pridnjaka koji se podmetnio za ovu izložbu, zašto su je tu napravili, zašto nisu izabrali, recimo lipu i za taku izložbu podesnu veliku dvoranu HKC-a. Dobio sam odgovor, otprilike: »Tili smo da izložbu napravimo u našim prostorijama.« Odgovor je u starovinskom nauku: to je tako ko kad kogod priko po-gače gleda proju.

Poslidica takog prizemnog svačanja je i ova, najsprkunjenija izložba od niza sprkunjeni priredbi. Sramota.

Samotnjaci nemojte se čudit što vas puk sve više zaobalazi.

P. S.

Tribali ste doć na Cvitnu nedilju u Malu Bosnu i vidit kako su tamošnja čeljad napravili »Uskršnju izložbu«. »Žadili su vas za pojas« kako bi kazali naši stari. Tamo di ste napravili izožbu to nikad nije bila kuća Vinka Perčića.

Alojzije Stantić

Nama je dovoljno da znate za nas...

# FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: [www.funero.co.yu](http://www.funero.co.yu)

e-mail: [funero@funero.co.yu](mailto:funero@funero.co.yu)

Mogućnost odloženog plaćanja

## Pretplatite se!

### TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

### INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

SWIFT: VIBUBCS22  
VOJVOĐANSKA BANKA  
AD MS FIL SUBOTICA  
IBAN: CS73355000000200292421  
NIU Hrvatska riječ,  
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:  
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica  
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE  
**"URNA"**  
A.D.-d.o.o.



Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU  
POGREBNE OPREME  
PREVOZ I CEREMONIJAL  
SAHRANE

**Tel.: 024/558-011**

Cvečara:  
**Tel.: 024/557-130**

# Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

## VAŠ SUBOTICA-TRANS



# agria

**AGRIA D.O.O. SUBOTICA**  
**PROIZVODNJA SIJAČICA I**  
**REZERVNIH DIJELOVA**  
**SUBOTICA, BARANJSKA 23**  
tel. i fax: 024-561-553  
e-mail: [agria@suonline.net](mailto:agria@suonline.net)



**Zlatna medalja  
za kvalitetu 2005.**



**TippNet**

*Pravi izbor*

[www.tippnet.co.yu](http://www.tippnet.co.yu) Tel.: 555-765 E-mail: [support@tippnet.co.yu](mailto:support@tippnet.co.yu)





**IZLOŽBA SLIKA NASTALIH NA KOLONIJI "BUNARIĆ" 2005.  
OTVARA SE 21. TRAVNJA, U 18 SATI, U VESTIBILU GRADSKE KUĆE U SUBOTICI**